



องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน



โดย
นายอุดม อรุณราช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน



โดย
นายอุดม อรุณราช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE EDUCATION QUALITY ASSURANCE FACTORS OF
BASIC EDUCATION SCHOOL



By
MR. Udom ARUNRAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2020

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

57252933 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพการศึกษา

นาย อุดม อรุณราช: องค์กรประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์กรประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ผลการยืนยันองค์กรประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยตารางประมาณขนาดของ ทาโร ยามาเน ที่ความเชื่อมั่น 90 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 โรงเรียน หลังจากนั้นทำการเลือกโรงเรียน โดยวิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน ซึ่งการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ 1 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) แบบสอบถามความคิดเห็น และ 3) แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์กรประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์กรประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มี 7 ตัวบ่งชี้ 2) ทรัพยากรการบริหาร มี 7 ตัวบ่งชี้ 3) การบริหารจัดการ มี 6 ตัวบ่งชี้ 4) การจัดการเรียนการสอน มี 11 ตัวบ่งชี้ 5) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล มี 6 ตัวบ่งชี้ 6) เครือข่ายความร่วมมือ มี 5 ตัวบ่งชี้ และ 7) คุณภาพผู้เรียน มี 11 ตัวบ่งชี้

2) ผลการยืนยันองค์กรประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

57252933 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : EDUCATION QUALITY ASSURANCE

MR. UDOM ARUNRAT : THE EDUCATION QUALITY ASSURANCE FACTORS OF BASIC EDUCATION SCHOOL THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR PRASERT INTARAK, Ed.D.

The purposes of this research were : 1) to determine the factors of education quality assurance of basic education school and 2) to verify the factors of education quality assurance of basic education school. The samples composed of 100 basic education schools which determined by Taro Yamane sample size table at the confidence level of 90%. The sample was obtained from stratified random sampling. The respondents from each school were a school director, teacher who was responsible for education quality assurance and a school board committee, totally 300 respondents. The research instruments were 1) the questionnaire of the education quality assurance of basic education school 2) the questionnaire and 3) the confirmatory factor analysis questionnaire of the education quality assurance of basic education school. The statistics for analyzing the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standards deviation, confirmatory factor analysis and content analysis.

The research findings revealed that :

1) The factors of education quality assurance of basic education school consisted of 7 factors and 53 indicators included : 1) Administrators' Leadership composed of 7 indicators 2) Administrative resources composed of 7 indicators 3) Management composed of 6 indicators 4) Teaching and learning management composed of 11 indicators 5) Supervision, monitoring and evaluation composed of 6 indicators 6) Cooperation network composed of 5 indicators and 7) Learner quality composed of 11 indicators

2) The factors of education quality assurance of basic education school were verified with accuracy, propriety, feasibility and utility.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร รองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ ประธานกรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณา ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุตา เตียเจริญ ที่กรุณาให้คำแนะนำเรื่องสถิติ ที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ ตรวจสอบ เครื่องมือในการวิจัย และยืนยันองค์ประกอบของงานวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำและประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่รับผิดชอบ งานประกันคุณภาพ และกรรมการสถานศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลและเป็นกลุ่มตัวอย่างใน การวิจัย ครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาเอกรุ่นที่ 12/2 ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ในการดำเนินการวิจัยตลอดมา

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอนแนะนำ ญาติมิตร และครอบครัวอรรณราช ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ อย่างดียิ่งเสมอมา

อุดม อรรณราช

สารบัญ

| | หน้า |
|---|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย..... | ง |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... | จ |
| กิตติกรรมประกาศ..... | ฉ |
| สารบัญ..... | ช |
| สารบัญตาราง..... | ฅ |
| สารบัญแผนภาพ..... | ท |
| สารบัญแผนภูมิ..... | ฒ |
| บทที่ 1 บทนำ..... | 1 |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... | 2 |
| ปัญหาของการวิจัย..... | 4 |
| วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... | 7 |
| ข้อคำถามของการวิจัย..... | 8 |
| สมมติฐานของการวิจัย..... | 8 |
| กรอบแนวคิดของการวิจัย..... | 8 |
| นิยามศัพท์เฉพาะ..... | 17 |
| บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง..... | 18 |
| การประกันคุณภาพการศึกษา..... | 18 |
| ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา..... | 19 |
| ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา..... | 20 |
| แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา..... | 21 |
| ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก..... | 23 |

| | |
|---|----|
| วิวัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของประเทศไทย | 27 |
| แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา | 31 |
| แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา..... | 34 |
| ความหมายตัวบ่งชี้ | 34 |
| ลักษณะของตัวบ่งชี้ทางการศึกษา..... | 35 |
| การสร้างและการพัฒนาตัวบ่งชี้ | 37 |
| มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ..... | 38 |
| มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย | 42 |
| มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561..... | 42 |
| มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548..... | 45 |
| มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2554 | 50 |
| มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2559 | 55 |
| มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 | 57 |
| มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) รอบ 4..... | 63 |
| แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพองค์กร..... | 65 |
| รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA)..... | 65 |
| รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (The European Quality Award : EQA)..... | 70 |
| รางวัลความเป็นเลิศของประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award : AEA).72 | |
| รูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาของประเทศสิงคโปร์ (School Excellence Model : SEM)..... | 74 |

| | |
|--|-----|
| รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง (The Outstanding School Award : HK)..... | 82 |
| เกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562 (Public Sector Management Quality Award : PMQA)..... | 86 |
| เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) .. | 88 |
| แนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD | 91 |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 94 |
| งานวิจัยในประเทศ..... | 94 |
| งานวิจัยต่างประเทศ..... | 100 |
| สรุป..... | 104 |
| บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย..... | 105 |
| ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... | 105 |
| ระเบียบวิธีวิจัย..... | 109 |
| แผนแบบการวิจัย..... | 109 |
| ประชากร..... | 109 |
| กลุ่มตัวอย่าง..... | 110 |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... | 111 |
| การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ..... | 112 |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล..... | 114 |
| สรุป..... | 116 |
| บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 117 |
| ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน . | 118 |
| 1.1 การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรและองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 118 |

| | |
|---|-----|
| 1.2 การยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย การสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ..... | 124 |
| 1.3 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม | 129 |
| 1.4 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... | 131 |
| 1.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) เพื่อให้ได้ตัว แปรที่สำคัญขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | 139 |
| ตอนที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | 161 |
| 2.1 การยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการ สอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ | 161 |
| บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ | 171 |
| สรุปผลการวิจัย | 172 |
| อภิปรายผล | 174 |
| ข้อเสนอแนะ | 186 |
| ข้อเสนอแนะทั่วไป | 186 |
| ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป..... | 187 |
| รายการอ้างอิง..... | 188 |
| ภาคผนวก | 194 |
| ภาคผนวก ก..... | 195 |
| หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ | 196 |
| รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่สอบถาม..... | 197 |
| แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ..... | 198 |
| ภาคผนวก ข..... | 200 |
| หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย | 201 |

| | |
|---|-----|
| รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ..... | 202 |
| การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือโดยวิธี IOC | 203 |
| ภาคผนวก ค..... | 207 |
| หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย | 208 |
| รายชื่อโรงเรียนที่ขอทดลองเครื่องมือวิจัย (Try out) | 209 |
| ภาคผนวก ง..... | 210 |
| ค่าความเชื่อมั่น..... | 211 |
| ภาคผนวก จ..... | 214 |
| หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล..... | 215 |
| รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง..... | 216 |
| ภาคผนวก ฉ..... | 220 |
| แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... | 221 |
| ภาคผนวก ช..... | 228 |
| หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญยืนยันองค์ประกอบ..... | 229 |
| แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... | 231 |
| แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้..... | 232 |
| ประวัติผู้เขียน..... | 240 |

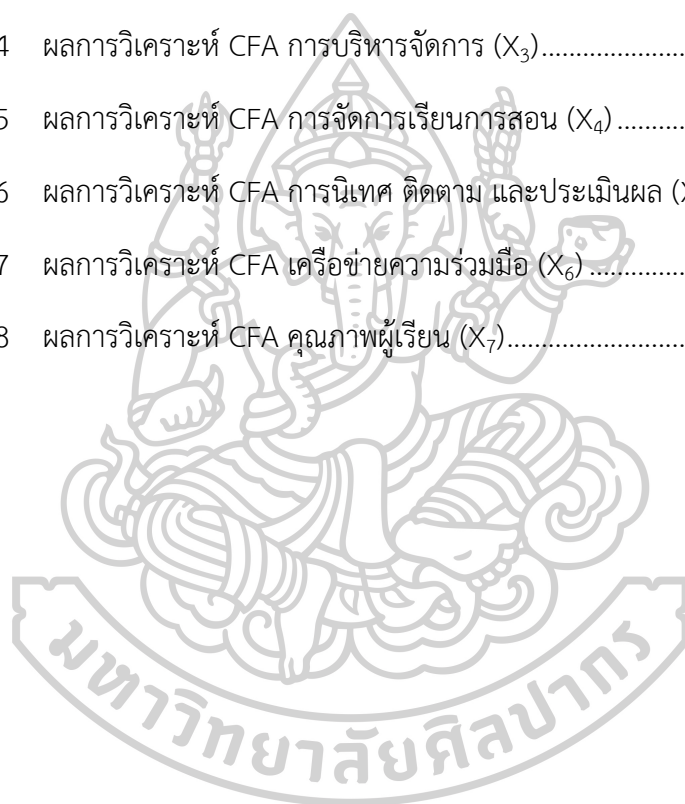
สารบัญตาราง

| | หน้า |
|--|------|
| ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล แยกเป็นรายภาคระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา..... | 111 |
| ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..... | 129 |
| ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... | 131 |
| ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร..... | 132 |
| ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร..... | 133 |
| ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ..... | 134 |
| ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน..... | 135 |
| ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล..... | 136 |
| ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ..... | 137 |
| ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน..... | 138 |
| ตารางที่ 11 ค่า KMO and Bartlett's Test of Sphericity..... | 139 |
| ตารางที่ 12 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... | 141 |
| ตารางที่ 13 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1)..... | 143 |

| | | |
|-------------|--|-----|
| ตารางที่ 14 | การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร (X_2)..... | 145 |
| ตารางที่ 15 | การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ (X_3)..... | 147 |
| ตารางที่ 16 | การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (X_4)..... | 149 |
| ตารางที่ 17 | การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_5)..... | 151 |
| ตารางที่ 18 | การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ (X_6)..... | 153 |
| ตารางที่ 19 | การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน (X_7)..... | 155 |
| ตารางที่ 20 | ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... | 156 |
| ตารางที่ 21 | ผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน..... | 161 |
| ตารางที่ 22 | ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน..... | 162 |

สารบัญแผนภาพ

| | หน้า |
|--|------|
| แผนภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์ CFA โมเดลรวมองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... | 141 |
| แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ CFA ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1)..... | 142 |
| แผนภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ CFA ทฤษฎีการกรบริหาร (X_2)..... | 144 |
| แผนภาพที่ 4 ผลการวิเคราะห์ CFA การบริหารจัดการ (X_3)..... | 146 |
| แผนภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์ CFA การจัดการเรียนการสอน (X_4)..... | 148 |
| แผนภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์ CFA การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_5)..... | 150 |
| แผนภาพที่ 7 ผลการวิเคราะห์ CFA เครือข่ายความร่วมมือ (X_6)..... | 152 |
| แผนภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์ CFA คุณภาพผู้เรียน (X_7)..... | 154 |



สารบัญแผนภูมิ

| | หน้า |
|---|------|
| แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... | 14 |
| แผนภูมิที่ 2 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา..... | 21 |
| แผนภูมิที่ 3 ความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก | 24 |
| แผนภูมิที่ 4 แนวทางการพัฒนาตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา..... | 67 |
| แผนภูมิที่ 5 แนวทางการพัฒนาตามรางวัลคุณภาพคุณภาพแห่งชาติยุโรป (European Quality Award : EQA) | 70 |
| แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... | 108 |
| แผนภูมิที่ 7 แผนผังของแผนแบบการวิจัย | 109 |
| แผนภูมิที่ 8 สรุปรภาพรวมองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน..... | 160 |



บทที่ 1

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นความมุ่งหมายของ การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้กำหนดหลักการสำคัญข้อหนึ่ง คือ ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและ จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยที่กำหนดให้ มาตรฐานและ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง ดำเนินการ อีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดด้วย¹

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561) มีเป้าหมายมุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของคนไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วน ในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด² ประกอบกับสาระสำคัญใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556), 1.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **คู่มือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสาร และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่และการ เสริมสร้างศักยภาพด้านการประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพมหานคร: มปท., 2560), 1.

สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ในมาตรา 48 กำหนดว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”³ จากบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องกำหนดระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของตนเองขึ้นมา เพื่อให้สถานศึกษายึดถือปฏิบัติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 หมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา โดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา⁴ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องสร้างองค์กรที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้จัดการความรู้ พัฒนาความรู้ พัฒนาความคิด และพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อประโยชน์และบุคลากรในโรงเรียนที่จะได้เรียนรู้จากกระบวนการบริหารของผู้บริหาร และความรู้ความสามารถที่นักเรียนจะได้รับจากการสอนของครูที่มีคุณภาพ อันหมายถึงผลจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่โรงเรียนคุณภาพ ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญในการเป็นกลไกให้เกิดการพัฒนาการศึกษา ให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ และเกิดความเสมอภาคในการให้บริการทางการศึกษาเท่าเทียมกัน และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไปในอนาคต⁵

³ กระทรวงศึกษาธิการ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**, เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562, เข้าถึงได้จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>

⁴ รัชพล คชารุ่งโรจน์, **โรงเรียนทันสมัย** (กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2548), 7.

⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แนวทางการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ (Guidelines on the best practice for quality school)** (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด, 2547), 1-3.

การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งทางตรงในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และทางอ้อมในรูปของสมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หน่วยงานองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ ที่เห็นได้ชัด คือ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตร เพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ความต้องการ และบริบทของท้องถิ่น โดยใช้กรอบหลักสูตรแกนกลาง การที่สถานศึกษามีอิสระในการ บริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง ย่อมทำให้คุณภาพผู้เรียน คุณภาพการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาเพื่อการนำไปสู่การพัฒนาที่ได้มาตรฐานเดียวกัน และให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ที่เป็นสาระเกี่ยวกับอุดมการณ์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐาน การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในเชิงปรัชญา คือ สำคัญต่อการวางรากฐานของการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้เกิดความสมดุลในคุณภาพของผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชน เมื่อมองในการปฏิบัติ มาตรฐานการศึกษามีความสำคัญต่อ การวางนโยบาย การกำหนดวิสัยทัศน์ และมาตรการในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบัน และอนาคตที่สภาพแวดล้อมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้มาตรฐานการศึกษา มีความสำคัญในแง่ของการเป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการพยากรณ์คุณภาพที่คาดหวังตามที่ต้องการ ก่อให้เกิดการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวล่วงหน้าได้⁶

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น สิ่งที่สำคัญมาก ประการหนึ่ง คือ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำคัญต่อการวางรากฐานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน และมีความสำคัญต่อการวางนโยบาย การกำหนดวิสัยทัศน์ และมาตรการในการพัฒนาการจัดการศึกษา ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556), 7-8.

ปัญหาของการวิจัย

จากปัญหาวิกฤตของการศึกษาไทยที่สะสมมานาน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความแตกต่างของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาาระหว่างสถานศึกษา ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ปัญหาสถานศึกษาขนาดเล็กในชนบท ปัญหาการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง แม้กระทั่งการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา แต่ก็บริหารและจัดการที่ขาดความรับผิดชอบต่อผู้เรียน มุ่งผลิตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ และผลิตกำลังคนไม่สนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ผู้สำเร็จการศึกษาขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพของกำลังแรงงาน ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ประเทศไทยกำลังเผชิญ ในขณะนี้ ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 เป็นแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ อาทิ กระแสการเปลี่ยนแปลงจากศตวรรษแห่งอเมริกาสู่ศตวรรษแห่งเอเชีย แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาคซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ภายใต้กรอบความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี อาทิ การรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียน การรวมกลุ่มของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งกระแสการเปลี่ยนแปลงแกนนโยบายจากภาครัฐและเอกชนสู่ภาคประชาชน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นบนโลก ภายใต้ทุนนิยมโลกที่ประเทศไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ รวมทั้งแรงกดดันจากภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตเช่นกัน อาทิ ความเหลื่อมล้ำของโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ปัญหาวิกฤตด้านความมั่นคง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและครัวเรือน รวมทั้งปัญหาการก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ ที่สามารถยกระดับการพัฒนาการศึกษาแบบก้าวกระโดด ซึ่งเสมือนหนึ่งเป็นสะพานเชื่อม และนำพาคณะความรู้อันมากมายมหาศาลมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างรอบด้าน ที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องร่วมมือกันค้นหาทางออก⁷

การจัดการศึกษาภาคบังคับของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในเชิงระบบ พบปัญหาและข้อจำกัดที่สำคัญ ดังนี้

1. ด้านปัจจัย ปัจจัยนำเข้าด้านผู้เรียนซึ่งเป็นตัวป้อนของระบบการจัดการศึกษาภาคบังคับในชนบทห่างไกล ส่วนใหญ่เป็นเด็กด้อยโอกาส ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ครอบครัวยากจน ถูกทอดทิ้งให้อยู่กับคนชรา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นสาเหตุให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจให้เป็นไป

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาภาคบังคับ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564)** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2559), 1-2.

ตามวัย เด็กจึงขาดความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของของปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย สะสมต่อเนื่องถึงระดับการศึกษาภาคบังคับ สถานภาพของครอบครัวและการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์โลก การรับวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมและปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น สารเสพติด ส่งผลให้เด็กบกพร่องทางสติปัญญาและอารมณ์ ก้าวร้าวรุนแรง และพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ถือเป็นทุนและปัจจัยที่มีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างมากในระบบบริหารจัดการศึกษาภาคบังคับของประเทศ

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ คุณภาพของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการศึกษาโดยภาพรวมของสถานศึกษา ยังไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสะท้อนได้อย่างชัดเจน จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทย คุณภาพของแรงงานไทยและพฤติกรรมทางสังคมของคนไทย จนหน่วยงานและสถานประกอบการจำนวนมากเริ่มดำเนินการจัดการศึกษาและพัฒนาคนของตนเอง ทำให้รัฐต้องทบทวนบทบาทในการจัดการศึกษาใหม่ ปรับบทบาทจากภาครัฐเป็นหน่วยจัดการศึกษา เป็นหน่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและหน่วยงานอื่นให้ร่วมจัดและจัดการศึกษาโดยตรงมากขึ้น ซึ่งปัญหาของครูผู้สอนถือว่าสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างยิ่ง ปัญหาที่สะสมมาช้านาน คือ สถานศึกษาขาดอัตราค่าจ้างครู ครูไม่ครบชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพครูยังมีคุณภาพและมาตรฐานไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ไม่สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้ การจัดการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพเมื่อเทียบกับจัดการศึกษาของประเทศอื่นที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา แม้ในประชาคมอาเซียน ประเทศไทยยังถูกประเมินว่ามีคุณภาพการจัดการศึกษาดำ ผลงานอยู่ลำดับท้าย ๆ ของกลุ่มประชาคมอาเซียน

3. ด้านผลผลิต ผลผลิตระหว่างดำเนินการ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการวัดผลระดับชาติ (NT, ONET) และการประเมินระดับนานาชาติ (PISA) และมีสถานศึกษาภาคบังคับส่วนหนึ่งไม่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐาน (สมศ.) รวมทั้งการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นกระบวนการภายในที่สำคัญ แต่ยังไม่ได้ขับเคลื่อนทั้งระบบอย่างมีคุณภาพ จึงทำให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่พอใจต่อการจัดการศึกษาภาคบังคับ ประกอบกับองค์กรและสถาบันระดับนานาชาติ เช่น World Economic Forum (WEF) เป็นต้น ประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยว่ามีคุณภาพต่ำ การบริหารจัดการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แม้ว่ารัฐบาลไทยได้ใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาเป็นลำดับสำคัญสูงสุดต่อเนื่องหลายปี⁸

⁸ เรื่องเดียวกัน, 24–25.

นอกจากนี้ สำนักทดสอบทางการศึกษา ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทย : พหุกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมิน ความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับ เข้มแข็ง และระดับควรพัฒนา ที่มีต่อระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยพิจารณาจากการดำเนินการ 8 การดำเนินการ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกการดำเนินการ จะเห็นว่า สถานศึกษาที่สามารถนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็ง และระดับควรพัฒนามีการดำเนินการในลำดับที่ตรงกัน 3 ลำดับ คือ การดำเนินการด้วยค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านที่ 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการดำเนินการด้วยค่าเฉลี่ยระดับ การปฏิบัติต่ำที่สุด 2 ลำดับสุดท้าย คือ ด้านที่ 3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่ 5 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามลำดับ สถานศึกษาที่สามารถนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็งมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่า สถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับควรพัฒนา ในทุกการดำเนินการ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติพบว่า สถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็งมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่า สถานศึกษาที่นำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับควรพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกการดำเนินการ เมื่อเปรียบเทียบ รูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็ง และอยู่ในระดับ ควรพัฒนาพบว่า สถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็ง จะเน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยการกระจายอำนาจสู่ฝ่าย กลุ่ม หรืองานต่าง ๆ ในสถานศึกษา มีการตั้งทีมงานคุณภาพเพื่อดูแลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือบูรณาการระบบประกันคุณภาพภายใน เข้ากับระบบ/โครงสร้าง/งานของสถานศึกษา และยึดคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายของการใช้ระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับควรพัฒนา ทั้งนี้ สถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ใน ระดับควรพัฒนาจะใช้มาตรฐานของ สพฐ. และดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง อันประกอบด้วย 8 การดำเนินการ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษามีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็งและระดับควรพัฒนาต่างก็กล่าวถึงการใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง

PDCA (Plan- Do-Check-Act) ในการนำระบบประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบผลจากรูปแบบการนำ ระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายใน ไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็ง และอยู่ในระดับควรพัฒนา พบว่า สถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับเข้มแข็งจะมีผลงาน ที่เกิดขึ้นในระดับสถานศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียนที่โดดเด่นหรือมากกว่า สถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับควรพัฒนา กล่าวคือ การผ่านการรับรอง จาก สมศ. ผู้บริหาร สถานศึกษา และ/หรือครูผู้สอนได้รับรางวัลต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทั้งในระดับภูมิภาคและ ระดับประเทศ ผู้เรียนมีผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน ทั้งนี้สถานศึกษาที่มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในไปใช้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับควรพัฒนา พบปัญหาครูและบุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนัก และ ไม่ศรัทธาในการใช้ระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา⁹

จากสภาพดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้ถูกกำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดมาโดยตลอด ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งควรประกอบด้วยองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใดบ้างมาเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาของชาติ จึงใช้แนวคิด ทฤษฎีของนักศึกษามาระบุยุคเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

⁹ สำนักทดสอบทางการศึกษา, **บทคัดย่อและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการศึกษา “รูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทย : พหุกรณีศึกษา.”** เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560 เข้าถึงได้จาก <http://bet.obec.go.th/index/?p=6585>

ข้อคำถามของการวิจัย

1. องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพหุองค์ประกอบ
2. องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผู้วิจัยดำเนินการศึกษากรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 1) แนวคิดด้านคุณภาพของ จูราน (Joseph Juran) กล่าวถึงไว้ 4 เรื่องใหญ่ ๆ คือ 1. คุณภาพและต้นทุนคุณภาพ (quality and cost of quality) 2. นิสัยคุณภาพ (quality habit) 3. ไตรยางค์คุณภาพ (quality trilogy) 4. ลำดับขั้นความสำเร็จที่เป็นสากล (universal breakthrough sequence)¹⁰ แนวคิดด้านคุณภาพของ ครอสบี้ (Philip Crosby) ได้แก่หลักการจัดการคุณภาพที่สมบูรณ์ 5 ประการ (five absolutes of quality management) คือ 1. คุณภาพ หมายถึง การทำตามมาตรฐาน 2. ปัญหาคุณภาพ 3. การทำให้ถูกต้องตั้งแต่แรก 4. ตัวชี้วัดผลงาน คือ ต้นทุนคุณภาพ 5. มาตรฐานของผลงาน คือ ของเสียเป็นศูนย์¹¹ มุมมองด้านคุณภาพของ เมอกาทรอยด์ และ มอร์แกน (Stephen Murgatroyd and Colin Morgan) ประกอบด้วย 5 ประการ 1. มาตรฐานการศึกษากำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอก 2. มาตรฐานเขียนในรูปของความคาดหวังที่โรงเรียนจะต้องบรรลุถึง 3. มาตรฐานต้องสามารถประเมินได้โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นปรนัย 4. มาตรฐานต้องใช้อย่างเสมอภาค 5. การประกันคุณภาพการศึกษาจะประกอบด้วย

¹⁰ Joseph Juran, เข้าถึงเมื่อ เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก http://www.juran.com/about_juran_institute_our_founder.html

¹¹ Philip Crosby, เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://uhost.rmutp.ac.th/tasanee.p/Unit%205/5-1QGuru.html>

การตรวจสอบและทบทวน (Audit and Review) การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา¹² เซ็ง และ แทม (Cheng and Tam) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษา 7 รูปแบบดังนี้ 1. เป้าหมาย ที่กำหนด 2. ปัจจัยนำเข้า 3. กระบวนการ 4. ความพึงพอใจ 5. ความถูกต้องและข้อกฎหมาย 6. การปราศจากปัญหา 7. การเรียนรู้ขององค์กร¹³ นอกจากนี้ในส่วนของประกันคุณภาพผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก ราชกิจจานุเบกษา 23 กุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมีหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผล การดำเนินการ และ 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง¹⁴

มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ 1) มาตรฐานร่วมของมลรัฐ (Common Core State Standards Initiative) ประกอบด้วย มาตรฐานด้านภาษาอังกฤษ (Language Arts Standards) ซึ่งวัดทักษะ 5 ด้าน คือ การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการใช้ภาษา และมาตรฐานด้าน คณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย การฝึกฝนทางคณิตศาสตร์ และเนื้อหาสาระทางคณิตศาสตร์¹⁵ 2) ระบบมาตรฐานการศึกษาของชาติประเทศนิวซีแลนด์ (National Standards System) การประเมินมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเกณฑ์ในการประเมิน ได้แก่ 1) การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 2) การสอนที่มีประสิทธิผลของครู 3) ความเป็นผู้นำกับการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน 4) การบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์

¹² Stephen Murgatroyd, and Colin Morgan, **Total Quality Management and the School** (Buckingham: Open University Press, 1994), 45.

¹³ Yin Cheong Cheng Wai Ming Tam, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.doctorsawat.com/upload/Master/ManaP/CH2-litet.pdf>.

¹⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561), 83-86.

¹⁵ Common Core State Standards Initiative, **About the Common Core State Standards**, เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560 เข้าถึงได้จาก <http://www.corestandards.org/about-the-standards/>

ของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ 5) การสร้างเสริมความปลอดภัยและเคารพวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน และ 6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน¹⁶

มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย 1) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 มุ่งพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่อดังต่อไปนี้ (1) ผู้เรียนรู้ เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี (2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (3) พลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อสันติสุข¹⁷ 2) มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานย่อย 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ¹⁸ 3) มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) รอบ 4 ประเมิน 3 มาตรฐาน โดย มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเชื่อถือได้ ประสิทธิภาพ มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ ประเมินด้านความเป็นระบบ ความเชื่อถือได้ ประสิทธิภาพ และมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเมินด้านความเป็นระบบ ความเชื่อถือได้ ประสิทธิภาพ¹⁹

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพองค์กรซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้นั้น มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวไว้คือ 1) รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) ประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย 7 ด้าน ดังนี้ ภาวะผู้นำ

¹⁶ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานผลการศึกษารพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559), ฉ-ฎ.

¹⁷ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารเรียนรู้อ, มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562), 1.

¹⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561), 25-42.

¹⁹ วิชาชีพฐา ตั้งวรสิทธิชัย, การประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่รอบสี่, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2562, เข้าถึงได้จาก https://drive.google.com/file/d/1TRiSZt04EO_SfqOJYsAVgoRS4-2VrQ7k/view

(Leadership) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) การให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด (Student, Stakeholder and Market Focus) สารสนเทศและการวิเคราะห์ (Information and Analysis) การให้ความสำคัญแก่บุคคลและหน่วยงานย่อย (Faculty and Staff Focus) การบริหารกระบวนการ (Process Management) และผลการดำเนินงาน (Organizational Performance Result)²⁰ 2) รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (The European Quality Award : EQA) กลุ่มปัจจัยที่ทำให้เกิดความสามารถ(Enablers) ประกอบด้วย 5 เกณฑ์ คือ ภาวะผู้นำ นโยบายและกลยุทธ์ พนักงานในองค์กร หุ้นส่วนและทรัพยากร และกระบวนการ สำหรับกลุ่มที่เป็นผลลัพธ์ (results) ในกลุ่มนี้เป็นผลที่มาจากกรกระทำ ประกอบด้วย 4 เกณฑ์ คือ ผลที่เกิดขึ้นกับลูกค้า ผลที่เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กร ผลที่เกิดขึ้นกับสังคม และผลการดำเนินงานหลักทางธุรกิจ โดยผลลัพธ์เป็นเหตุมาจากการกระทำ และผลป้อนกลับจากผลลัพธ์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการกระทำ สำหรับนวัตกรรมและการเรียนรู้เป็นตัวช่วยให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาตัวกระทำเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น²¹ 3) รางวัลความเป็นเลิศของประเทศออสเตรเลีย(Australian Excellence Award : AEA) ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ ทิศทาง กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร การวางแผน การพัฒนาและการปรับใช้ของผลลัพธ์ ความรู้และสารสนเทศ การเก็บข้อมูลและการแปลข้อมูลไปสู่สารสนเทศ การบูรณาการและการใช้ความรู้ในการตัดสินใจ การสร้างและการจัดการความรู้ พนักงาน การมี ส่วนเกี่ยวข้องและผูกพัน ความมีประสิทธิภาพและการพัฒนาสุขภาพ ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดี การมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด ความรู้เกี่ยวกับลูกค้า และตลาด การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า การรับรู้ของลูกค้าในคุณค่า นวัตกรรม คุณภาพ และการปรับปรุง กระบวนการเกี่ยวกับนวัตกรรมกระบวนการเกี่ยวกับคู่ค้าและหุ้นส่วน การจัดการและการปรับปรุงกระบวนการและคุณภาพของสินค้าและบริการ²² 4) รูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาของประเทศสิงคโปร์ (School Excellence Model : SEM) ประกอบด้วย 9 หลักเกณฑ์คุณภาพที่โรงเรียนสามารถประเมิน ได้แก่ ผู้นำ การวางแผน

²⁰ รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA), เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://mbnqa.blogspot.com/2011/03/blog-post.html>

²¹ รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป (European Quality Award : EQA), อ้างถึงใน สมกิต บัญยะโพธิ์, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 76-79.

²² รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award : AEA), อ้างถึงใน สมกิต บัญยะโพธิ์, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 28-30.

เชิงกลยุทธ์ เจ้าหน้าที่บริหาร ทรัพยากร กระบวนการที่เน้นนักเรียน การบริหารและผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์บุคลากร ห้างหุ้นส่วนจำกัด และผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ²³ 5) รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง (The Outstanding School Award : HK) รางวัลความเป็นเลิศจะให้แก่โรงเรียนซึ่งสามารถแสดงผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศใน 4 ด้านของการศึกษา คือ (1) การจัดการและการจัดองค์กร (2) การเรียนการสอน (3) การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและโรงเรียน และ (4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการพัฒนาของนักเรียน²⁴ 6) เกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562 (Public Sector Management Quality Award : PMQA) ประกอบด้วย 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) ด้านผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านการปฏิบัติการ และ 7) ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ²⁵ 7) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(OBECQA) ประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) บุคลากร 6) การปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์²⁶ 8) แนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน องค์ประกอบที่ 3 การประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 4 การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่วงวิชาการ องค์ประกอบที่ 5 การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน²⁷

²³ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ Singapore Educational Quality Assurance, เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <https://kansuksa.wordpress.com>

²⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, โรงเรียนรางวัลเป็นเลิศของครูและโรงเรียนประเทศฮ่องกง (The Outstanding Teachers and School Awards : HK. Consultation Document) (กรุงเทพมหานคร: วีทีซีคอมมูนิเคชั่น, 2543), 24-32.

²⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), เกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2562), 3-7.

²⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ปี 2557 – 2558 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556), 12-17.

²⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562), 1-5.

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน พบว่า โจเซฟและจูเซฟ (Joseph and Juseph) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้
 คุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีการตรวจสอบการรับรู้ของนักเรียนนิวยอร์กที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ
 การให้บริการด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมี 7 องค์ประกอบ
 ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านโอกาสทางอาชีพ มี 2 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านโปรแกรมการศึกษา
 มี 4 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านค่าใช้จ่ายและเวลา มี 3 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านลักษณะทางกายภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้
 6) ด้านที่ตั้งของสถานศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้ และ 7) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว กลุ่มเพื่อน
 และบุคคลทั่วไป²⁸ ในขณะที่ ญัฐตะวัน ลิมประสงค์ ได้ทำการวิจัย การบริหารจัดการการประกัน
 คุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพ
 สถานศึกษาสำหรับอนาคต ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารจัดการ (2) การวางแผน
 (3) การประเมิน ผลการปฏิบัติงาน (4) การนำผลการประเมินไปใช้ และ (5) ภาวะผู้นำ²⁹ ส่วนคงศักดิ์
 ชมชุม ได้ทำการวิจัย มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรม
 การบิน พบว่า องค์ประกอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรม
 การบิน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) มาตรฐานด้านเรียนการสอน (2) มาตรฐานด้านผู้สอน
 (3) มาตรฐานด้านหลักสูตร (4) มาตรฐานด้านผู้เรียน (5) มาตรฐานด้านเครือข่ายพัฒนาผู้เรียน
 (6) มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ และ (7) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา³⁰ นอกจากนี้ สมรัฐ
 แก้วสังข์ ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษ
 เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) บริหาร
 ทรัพยากรบุคคล (2) บริหารงานวิชาการ (3) บริหารแบบมีอาชีพ (4) บริหารควบคุมคุณภาพ
 (5) การบริหารเทคโนโลยี และนวัตกรรม (6) การบริหารขวัญและกำลังใจ และ (7) การบริหาร

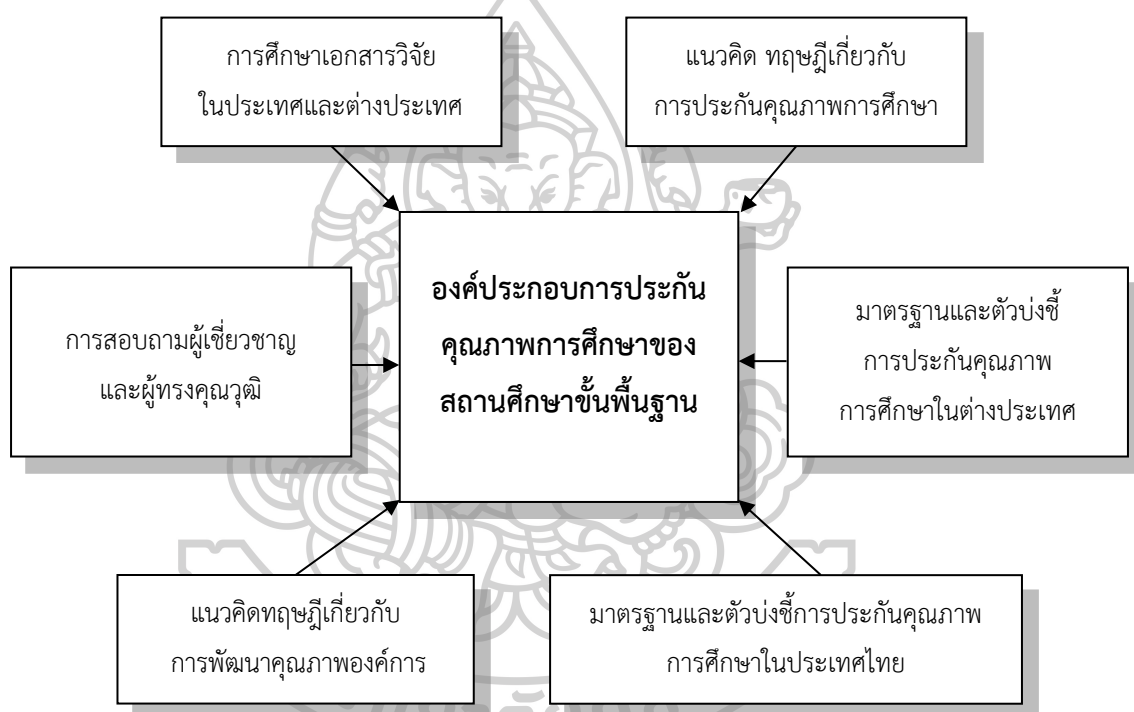
²⁸ Joseph, Mathew and Beatriz Joseph. "Service quality in education: a student perspective," **Quality Assurance in Education** 5, 1 (1997).

²⁹ ญัฐตะวัน ลิมประสงค์, “การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), บทคัดย่อ.

³⁰ คงศักดิ์ ชมชุม, “มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรม การบิน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), บทคัดย่อ.

การสื่อสาร³¹ เช่นเดียวกับ เกษม อุ๋นมนิรัตน์ ที่ได้ทำการวิจัย แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ด้านจัดการเรียนรู้ ด้านบริหารและจัดการศึกษาด้านพัฒนาชุมชน และสร้างเครือข่ายพัฒนาการศึกษา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านขวัญและกำลังใจ และ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา³²

การศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัย ในประเทศ และต่างประเทศ และความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมา บูรณาการเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 1



แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: Joseph Juran, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก http://www.juran.com/about_juran_institute_our_founder.html

³¹ สมรรักษ์ แก้วสังข์, “องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), บทคัดย่อ.

³² เกษม อุ๋นมนิรัตน์, “แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), บทคัดย่อ.

: Philip Crosby, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://uhost.rmutp.ac.th/tasanee.p/Unit%205/5-1QGuru.html>

: Stephen Murgatroyd, and Colin Morgan, **Total Quality Management and the School** (Buckingham: Open University Press, 1994), 45.

: Yin Cheong Cheng Wai Ming Tam, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.doctorsawat.com/upload/Master/ManaP/CH2-litet.pdf>.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก** (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด. 2553), 1-47.

: Common Core State Standards Initiative, **About the Common Core State Standards**, เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.corestandards.org/about-the-standards/>

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **รายงานผลการศึกษารพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ** (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559), ฉ-ฎ.

: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561** (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562), 1

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561), 83-86.

: วิชาชีพฐา ตั้งวรสิทธิชัย, **การประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก แนวใหม่รอบสี่**, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2562, เข้าถึงได้จาก https://drive.google.com/file/d/1TRiSZt04EO_SfqOJYsAVgoRS4-2VrQ7k/view

: **รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA)**, เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://mbnqa.blogspot.com/2011/03/blog-post.html>

: **รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป (European Quality Award : EQA)**, อ้างถึงใน สมกิต บุญยะโพธิ์, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 76-79.

: รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award : AEA), อ้างถึงใน สมกิต บัญยะโพธิ์, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 28-30.

: ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ Singapore Educational Quality Assurance เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <https://kansuksa.wordpress.com/2013/01/18/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81/>

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **โรงเรียนรางวัลเป็นเลิศของครูและโรงเรียน ประเทศฮ่องกง (The Outstanding Teachers and School Awards : HK. Consultation Document)** (กรุงเทพมหานคร: วีทีซีคอมมูนิเคชั่น, 2543), 24-32.

: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), **เกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562** (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2562), 3-7.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, **เกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ปี 2557 – 2558** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2557), 12-17.

: สำนักทดสอบทางการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562), 1-5.

: Mathew Joseph, and Beatriz Joseph, "Service quality in education: a student perspective," **Quality Assurance in Education** 5, 1 (1997).

: ญัฐตะวัน ลิ่มประสงค์, “การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), บทคัดย่อ.

: คงศักดิ์ ชมชุม, “มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านอุตสาหกรรม การบิน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), บทคัดย่อ.

: สมรัฐ แก้วสังข์, “องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนา พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), บทคัดย่อ.

: เกษม อุ๋นมนีรัตน์. “แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), บทคัดย่อ.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยได้นิยามความหมายของคำหลักไว้ดังนี้

องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลุ่มของตัวบ่งชี้ที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่าคุณภาพของการศึกษาได้รับการดำรงไว้ และส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงกิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้วจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพหรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดทำการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน



บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ การประกันคุณภาพการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐานแม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้น ผู้เรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่สถานศึกษา (ซึ่งหมายถึงผู้บริหาร ครู และบุคลากรสนับสนุนทุกคนในสถานศึกษา) ต้องคำนึงถึงตลอดเวลาไม่ว่าจะคิดทำกิจกรรมใดหรือโครงการใดก็ตามผู้เรียนจะต้องได้รับผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อมนอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวังกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง³³

³³ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556), 1.

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (quality assurance) เป็นศัพท์ทางวงการธุรกิจและอุตสาหกรรม ที่วงการศึกษานำเข้ามาใช้เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพขององค์การทางการศึกษา เดล (Dale) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพในทางอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (detection) อันได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพ (quality inspection) และการควบคุมคุณภาพ (quality control) ซึ่งทั้งสองกิจกรรมนี้เน้นความแม่นยำและประสิทธิภาพของการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้น แต่จุดอ่อนก็คือเป็นการลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาดหรือปัญหาเกิดขึ้นแล้ว (reaction) การบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในสองทศวรรษหลังนี้มีลักษณะที่เน้นการป้องกันก่อนที่จะมีความผิดเกิดขึ้น (preventive) อันได้แก่ การประกันคุณภาพและการจัดการเชิงคุณภาพ ทัวทั้งระบบ (total quality management : TQM) ซึ่ง เดล ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า หมายถึงกิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้า อันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่วางไว้³⁴

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาไทยอีกหลายท่านได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังเช่น สุรัฐ ศิลปอนันต์ ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการกำหนดมาตรฐานให้สูงแล้วเข้าให้ถึงมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยประเมินความสำเร็จของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานของหลักสูตร³⁵ นอกจากนี้ สงบ ลักษณะ ยังได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า จะพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในหลักสูตร³⁶

กล่าวโดยสรุป การประกันคุณภาพการศึกษาจัดเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องดำเนินงานเพื่อประกันว่าคุณภาพของการศึกษาได้รับการดำรงไว้ และส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงกิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใด ๆ ที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้วจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้

³⁴ B. G. Dale, อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน (เอกสารชุดโครงการประกันคุณภาพการศึกษา, ลำดับที่ 1, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2545), 5.

³⁵ สุรัฐ ศิลปอนันต์, “การศึกษาทำไมคุณภาพ,” วารสารข้าราชการครู 13 (ธันวาคม 2539): 13-15.

³⁶ สงบ ลักษณะ, “แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา,” วารสารข้าราชการครู 18 (สิงหาคม-กันยายน 2541): 2-5.

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับโดยกำหนดให้เป็นหมวดหนึ่งในพระราชบัญญัติ คือหมวดที่ 6 เรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่มาตรา 47 – 51 โดยเฉพาะในมาตรา 47 ระบุว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก” และมาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก”³⁷

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

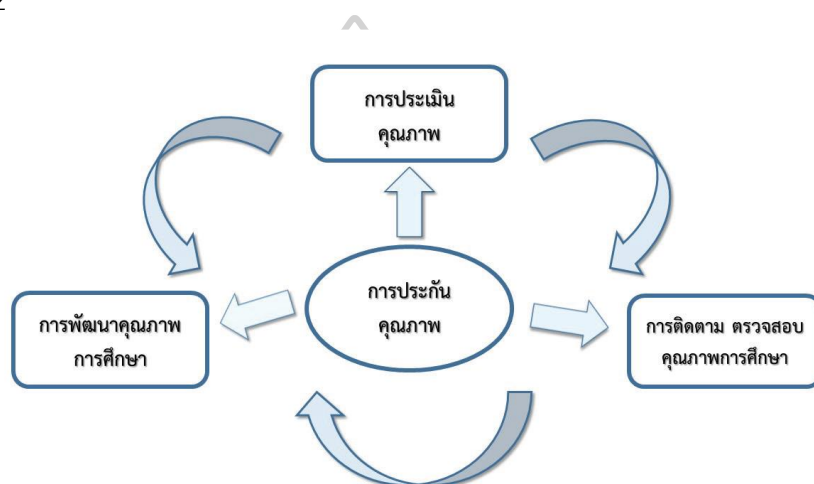
- 1) เพื่อให้สถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2) เพื่อให้สังคมมั่นใจเกี่ยวกับผลผลิตและบริการของสถานศึกษา
- 3) เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามความเป็นจริง ตามภารกิจที่สถานศึกษาดำเนินการ
- 4) เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจสมัครเข้าศึกษาในสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของ นักเรียน และประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการบริการ
- 5) เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครอง ผู้จ้าง รัฐบาล เกี่ยวกับกลไกในการดำเนินงานของ สถานศึกษา ตลอดถึงส่วนงานในสังกัด
- 6) เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในกระบวนการจัดการศึกษาแก่ประชาชน โดยเฉพาะ การนำเงิน ภาษีอากรของประชาชนมาใช้

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อได้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามภารกิจหลัก และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการทบทวนและติดตามกระบวนการดำเนินการอย่างใกล้ชิด และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

³⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562, เข้าถึงได้จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>.

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2



แผนภูมิที่ 2 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, (กรุงเทพมหานคร: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง, 2563), 3.

จากแผนภูมิที่ 2 จะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย รวมทั้งมาตรฐานกระบวนการดำเนินงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่เชื่อว่าจะสามารถส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ ในระหว่างดำเนินงานจัดการศึกษาสู่เป้าหมาย สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด จำเป็นต้องมีการพัฒนากลไกในการติดตามตรวจสอบคุณภาพศึกษาด้านกระบวนการบริหารและการจัดการด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านคุณภาพผู้เรียน โดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษา

เพื่อรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและกระบวนการบริหารและการจัดการ และนำผลไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ยั่งยืนต่อไป³⁸

ในส่วนของ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลังจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และนำผลการประเมินคุณภาพภายในดังกล่าวมาใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนามาตรฐานหรือพัฒนาเป้าหมาย และปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานปกติของสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนแล้วดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ควบคู่ไปกับการติดตามตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานระหว่าง การปฏิบัติ และประเมินคุณภาพเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับใช้ผลการประเมินเป็นฐานการยกระดับคุณภาพการศึกษา ในวงจรการพัฒนาให้คุณภาพสถานศึกษาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ทั้งนี้ทุกสถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการมีส่วนร่วมแบบร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกคนในสถานศึกษา 2) หลักการร่วมรับผิดชอบในผลการจัดการศึกษา อย่างตรวจสอบได้ คือมีร่องรอยสารสนเทศสำหรับอธิบายคุณภาพต่อสาธารณชนที่สามารถตรวจสอบได้ และ 3) หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผน กำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงาน (Do & Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act) ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก จึงเป็นกลไกที่มีเป้าหมายเพื่อทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคม³⁹

³⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561** (กรุงเทพมหานคร: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตตั้ง, 2563), 3-4.

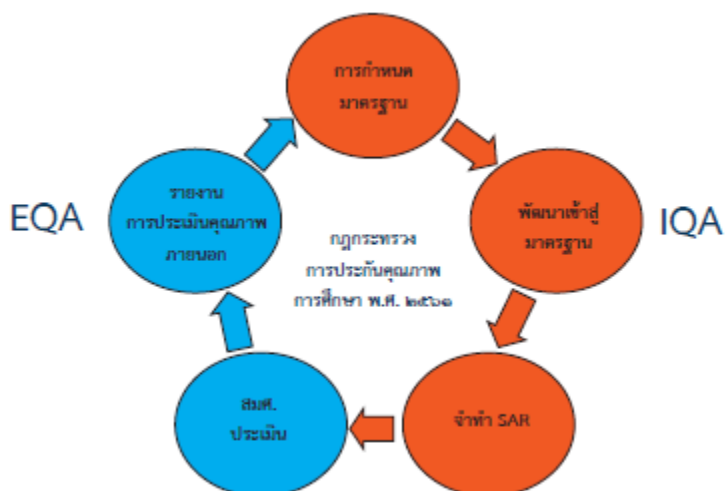
³⁹ เรื่องเดียวกัน, 4-5.

ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 กล่าวถึงหลักการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา โดยแบ่งเป็นระบบการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายใน เป็นเรื่องของสถานศึกษาที่ต้องจัดทำโดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการดำเนินงานโดยหน่วยงานภายนอกที่เป็นอิสระ และมีความเป็นกลางมีบทบาทหน้าที่ในการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาทั่วประเทศและดำเนินการทุก ๆ 5 ปี และตามตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผล ติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) จึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากจะเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรงแล้วผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษายังใช้เป็นหลักฐานเชื่อมโยงในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากหน่วยงานภายนอกคือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความครอบคลุม ชัดเจน และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถสะท้อนคุณภาพของการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนเกิดความมั่นใจว่านักเรียน จะได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

การประเมินคุณภาพภายนอก(External Quality Assessment : EQA) เป็นการประเมิน ติดตามตรวจสอบกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความท้าทาย และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพสู่สากล และยังคงมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) ในการร่วมรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลการจัดการศึกษา และใช้ยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเปิดโอกาสให้สร้างความโดดเด่นเฉพาะทาง ทั้งนี้โดยมีแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ดังแสดงในแผนภูมิที่ 3



แผนภูมิที่ 3 ความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก
 ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (กรุงเทพมหานคร: เอ็น.เอ.ริตนะเทรตดิ้ง, 2563), 10.

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จกำหนดขึ้นจะเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2. พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยจัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

3. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษา จากติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเองเพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา

ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก(External Quality Assessment : EQA) การประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. ประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ SAR เยี่ยมชมสถานศึกษา (Site Visit) ติดตามและตรวจสอบ เพื่อสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาแต่ละระดับ ทั้งด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและจัดการศึกษา และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเชื่อถือได้ และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้มาตรฐานของสถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

2. รายงานผลการประเมินภายนอก ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสรุปผลการประเมินตรวจสอบคุณภาพและจัดทำรายงาน นำส่งผลการประเมินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานได้ติดตามและพัฒนาใน 3 ประเด็น ได้แก่ การแก้ไขประเด็นต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย และมาตรฐานของสถานศึกษา (Internal Correction) การปรับปรุงประเด็นต่าง ๆ ให้ดีขึ้น (Improvement) และการพัฒนานวัตกรรมจากประเด็นต่าง ๆ (Innovation)

การประเมินคุณภาพภายนอก มีแนวคิดสำคัญ คือ ใช้กลไกการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตามบริบทของสถานศึกษา ลดการประเมิน ที่ยุ่งยากกับสถานศึกษา ลดการจัดทำเอกสารเพิ่มระบบเทคโนโลยีในการประเมินและพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก เน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่า ดำเนินการเหมาะสม เป็นไปได้/เป็นระบบ เชื่อถือได้ และเกิดประสิทธิผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามเป้าหมาย มีพัฒนาการต่อเนื่อง มีนวัตกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีหรือไม่ส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดหมายของหลักสูตรและมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่นหรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาในระดับท้องถิ่น/ภูมิภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังนั้นการประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งในเดียวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

การประเมินแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้วิธีการประเมินโดยอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์(Evidences Based Assessment) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม(Holistic Assessment) โดยไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการประเมินในการประเมินผลงานหรือกระบวนการ แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลงานหรือภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน ตรวจสอบผลการประเมินโดยคณะกรรมการในระดับเดียวกัน และสะท้อนผลการดำเนินงานโดยการประเมินและตัดสินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และระยะที่ 2 เป็นการติดตามเพื่อพัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยที่กำกับดูแลสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งในเดียวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา⁴⁰

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, 8-14.

วิวัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2544

สืบเนื่องจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น ในช่วงเวลาที่ยังไม่มีกฎกระทรวงได้มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัยให้สถานศึกษาถือปฏิบัติไปพลางก่อน

ปี พ.ศ. 2546

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามภารกิจ 8 ประการ ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบโดยเน้นการดำเนินการประเมินตนเอง พัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกแนวคิดการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ปี พ.ศ. 2553

ด้วยเหตุที่มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติบัญญัติให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับและต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนั้น จึงได้มีการยกเลิกกฎกระทรวงที่ออกไปแล้วและให้ใช้กฎกระทรวงที่ปรับปรุงใหม่ คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์

และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนโดยที่หลอมรวมการประกันคุณภาพภายในของ การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพภายนอก ไว้ในฉบับเดียวกัน กฎกระทรวงฉบับนี้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกัน คุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการ ขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่มี ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษาหรือการประเมินการจัดการศึกษา จำนวนไม่เกิน 9 คน แต่งตั้งโดยรัฐมนตรี เพื่อช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดรวมทั้ง สามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศและผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับต้น ๆ เมื่อเข้าร่วมแข่งขัน ในเวทีโลก

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มี 8 ประการ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนของการศึกษา ขั้นพื้นฐาน นั้น ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติไว้เช่นเดิม กล่าวคือให้สถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายซึ่งได้แก่ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการพัฒนาและประเมินตนเอง อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีใช้กระบวนการบริหารที่ดีสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหาร และจัดการศึกษามุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด”⁴¹

⁴¹ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556), 4-6.

ปี พ.ศ. 2561

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก ราชกิจจานุเบกษา 23 กุมภาพันธ์ 2561

โดยที่แนวทางในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อนและคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกเกินความจำเป็น สมควรปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อ 4 เมื่อได้รับรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามข้อ 3 แล้ว ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาจัดส่งรายงานดังกล่าวพร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือ

จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้นให้แก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าว พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ในการดำเนินการตามวรรคสอง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) อาจจัดให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้

ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามวรรคสอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา⁴²

จากกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สรุปได้ว่า สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมีหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 5) ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

⁴² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561), 83-86.

แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วยรายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย⁴³

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้ พิจารณากำหนดเป้าหมายความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพในปีการศึกษาปัจจุบันโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของ ปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้

1) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนระยะกลาง 3 – 5 ปี โดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของ

⁴³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (กรุงเทพมหานคร : เอ็น.เอ.ร็ดนะเทรตติ้ง, 2563), 17-22.

ปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประเมินสภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รองรับพร้อมประมาณการงบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

2) แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับ รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหาร และจัดการ กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง

3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้น สถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครูและบุคลากร ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบการนิเทศภายใน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบและกลไก ในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำ

โดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหารและจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่อย่างไร สถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่างและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานก็ได้ สถานศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบพร้อมกับสร้างเครื่องมือติดตามผล จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดี ต้องสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไป และผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็นความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิ รูปภาพหรือกราฟ ฯลฯ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน นำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสาระสำคัญของรายงานผลการประเมินตนเองแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ

1) คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2) มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร 3) สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงานต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป ทั้งนี้ สถานศึกษาแต่ละแห่งและหน่วยงานต้นสังกัด ต้องนำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและต่อเนื่อง ยั่งยืนต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

ความหมายตัวบ่งชี้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า “ตัวบ่งชี้” ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
 นางลักษณ วิรัชชัย ได้ให้ความหมายว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้าง ๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้⁴⁴

ศิริชัย กาญจนวาสิ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งชี้บอกสถานภาพ หรือสะท้อนลักษณะการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน⁴⁵

⁴⁴ นางลักษณ วิรัชชัย, “การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน” (การประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม วันที่ 29 สิงหาคม 2551 ณ โรงแรมแอมบาสเตอร์).

⁴⁵ ศิริชัย กาญจนวาสิ, **ทฤษฎีการประเมิน** (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), 82.

เบอร์สเตย์น โอกส์ และกุกตัน (Burstein, Oakes and Guiton) ได้ให้ความหมายของ ตัวบ่งชี้ไว้ว่า ตัวบ่งชี้เป็นค่าสถิติให้สารสนเทศเกี่ยวกับสถานะ คุณภาพ หรือผลการปฏิบัติของระบบ การศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นค่าสถิติรวมก็ได้ โดยจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการตัดสินใจ⁴⁶

จอห์นสโตน (Johnstone) กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งชี้ หมายถึง สารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณ เชิงสัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจง หรือชัดเจนแต่บ่งบอกหรือสะท้อนภาพของสถานการณ์ที่เราสนใจเข้าไปตรวจสอบอย่างกว้าง ๆ หรือ ให้ภาพเชิงสรุปโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต⁴⁷

จากความหมายของตัวบ่งชี้ สรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้เป็นองค์ประกอบที่กำหนดขึ้น เพื่อศึกษา เฉพาะจุดหรือช่วงเวลาที่กำหนด และให้สารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำ แสดงสภาพที่ศึกษาเป็นค่าตัวเลข หรือปริมาณ เพื่อนำมาใช้พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ

ลักษณะของตัวบ่งชี้ทางการศึกษา

ลักษณะ หรือคุณสมบัติของตัวบ่งชี้ที่ดี จะต้องมีความเที่ยงตรง และคุณภาพเป็น ตัวเลขเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ ลักษณะหรือคุณสมบัติของตัวบ่งชี้ที่ดีมี นักการศึกษากล่าวถึงไว้อย่างหลากหลาย พอสรุปได้ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี สรุปลักษณะตัวบ่งชี้ที่ดี⁴⁸ ควรมีดังนี้

1. ความตรง (validity)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ได้ตามคุณลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้องแม่นยำ ตรงตาม คุณลักษณะที่มุ่งวัดนั้นมีลักษณะ ดังนี้

1.1 มีความตรงประเด็น (relevant)

ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้ตรงประเด็น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับ คุณลักษณะที่วัด

⁴⁶Leigh Burstein, Jeannie Oakes, and Gial Quiton, "Education indicator," *Encyclopedia of educational research*, 6th ed. (New York: Macmillan, 1992).

⁴⁷James N. Johnstone, *Indicator of Education Systems* (London: Kogan Page, 1981), 6.

⁴⁸ ศิริชัย กาญจนวาสี, *ทฤษฎีการประเมิน* (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), 82.

1.2 มีความเป็นตัวแทน (relevant)

ตัวบ่งชี้ต้องมีความเป็นตัวแทนคุณลักษณะที่มุ่งวัดหรือมีมุมมองที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของคุณลักษณะที่มุ่งวัดอย่างครบถ้วน เช่น อุณหภูมิร่างกาย เป็นตัวบ่งชี้สถานะการมีไข้ของผู้ป่วย คุณภาพของผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สามารถชี้วัดลักษณะการให้สารสนเทศ ความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการ ลักษณะการพูดจา สีหน้าท่าทางของการให้บริการ เป็นต้น

2. ความเที่ยง (reliability)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้คุณลักษณะที่มุ่งวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ คงเส้นคงวา หรือบ่งชี้ได้คงที่ เมื่อทำการวัดซ้ำในช่วงเวลาเดียวกัน ตัวบ่งชี้สามารถชี้ได้อย่างคงเส้นคงวาเมื่อทำการวัดซ้ำนั้น มีลักษณะดังนี้

2.1 มีความเป็นปรนัย (objectivity)

ตัวบ่งชี้ต้องชี้วัดได้อย่างเป็นปรนัย การตัดสินใจเกี่ยวกับค่าของตัวบ่งชี้ ขึ้นอยู่กับสถานะที่เป็นอยู่หรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับความรู้สึกตามอัตวิสัย เช่น การรับรู้ประสิทธิภาพของหลักสูตรกับอัตราการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตรต่างเป็นตัวบ่งชี้ตัวของคุณภาพหลักสูตร แต่อัตราการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตรจะเป็นตัวบ่งชี้ที่วัดได้อย่างเป็นปรนัยมากกว่าการรับรู้ประสิทธิภาพของหลักสูตร

2.2 มีความคลาดเคลื่อนต่ำ (minimum error)

ตัวบ่งชี้วัดที่ดีจะต้องมีความคลาดเคลื่อนต่ำ ค่าที่ได้จะต้องมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบกับคะแนนผลสัมฤทธิ์จากการตอบตามปฏิกริยา หรือสังเกตอย่างไม่เป็นทางการต่างเป็นตัวบ่งชี้ของความสำเร็จ ของการฝึกอบรม แต่คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบจะเป็นตัวบ่งชี้ที่น่าเชื่อถือ หรือมีความคลาดเคลื่อนจากการวัดต่ำ

3. ความเป็นกลาง (neutrality)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องบ่งชี้ด้วยความเป็นกลางปราศจากความลำเอียง (bias) ไม่นิยมเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ชี้นำเน้นการบ่งชี้เฉพาะลักษณะความสำเร็จ หรือความล้มเหลว หรือความไม่ยุติธรรม

4. ความไว (sensitive)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องมีความไวต่อคุณลักษณะที่มุ่งวัด สามารถแสดงความผันแปรหรือความแตกต่างระหว่างหน่วยวิเคราะห์ได้ชัดเจน ซึ่งจะต้องมีมาตรและหน่วยวัดที่มีความละเอียดเพียงพอ เช่น ตัวบ่งชี้ระดับการปฏิบัติไม่ควรมีความผันแปรที่แคบ เช่น ไม่ปฏิบัติ (0) และปฏิบัติ (1) แต่ควรมีระดับของการปฏิบัติที่มีการระบุความแตกต่างของคุณภาพที่ชัดเจน เช่น ระดับ 0 ถึง 10 เป็นต้น

5. สะดวกในการนำไปใช้ (practicality)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องสะดวกในการนำไปใช้และได้ผลโดยมีลักษณะ ดังนี้

5.1 เก็บข้อมูลง่าย (availability)

ตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องนำไปใช้วัดหรือเก็บข้อมูลได้สะดวก สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตรวจ นับ วัด หรือสังเกตได้ง่าย

5.2 แปลความหมายง่าย (interpretability)

ตัวบ่งชี้ที่ดีควรให้ค่าการวัดที่มีจุดสูงสุดและต่ำสุด เข้าใจง่ายและสามารถสร้างเกณฑ์ตัดสินคุณภาพได้ง่าย

การสร้างและการพัฒนาตัวบ่งชี้

วิธีการสร้างและการพัฒนาตัวบ่งชี้ทางการศึกษามี 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. การสร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยแนวคิดในการสร้างและการนำไปใช้

การสร้างตัวบ่งชี้ประเภทนี้ แบ่งเป็น 2 วิธี คือ วิธีแรก การสร้างตัวบ่งชี้ในลักษณะที่เป็นตัวบ่งชี้แทน (representative) โดยการเลือกตัวแปรที่มีอยู่มาใช้ วิธีที่สอง คือ การสร้างตัวบ่งชี้รวม โดยการนำเอาตัวแปรจำนวนหนึ่งมารวมกัน หรือผสมกัน โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กัน แต่อาจไม่มีการกำหนดค่าน้ำหนักให้กับตัวบ่งชี้แต่ละตัวการรวมตัวแปรแบบนี้มักกำหนดขึ้นเพื่อนำไปใช้ในงานเฉพาะอย่าง ซึ่งอาจมีความลำเอียงได้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่เลือกหรือจัดกลุ่มตัวแปร

2. การสร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยทฤษฎี

การสร้างตัวบ่งชี้ประเภทนี้ เป็นการสร้างโดยอิงผู้เชี่ยวชาญ มีวิธีการ คือ การรวมตัวแปรจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกันโดยวิธีการทางเลขคณิต ซึ่งตัวแปรเหล่านั้นจะถูกเลือกมาตามลำดับความสำคัญ และมีความสัมพันธ์กัน โดยกำหนดค่าน้ำหนักให้กับตัวแปรแต่ละตัว โดยอาศัยฐานแนวคิดหรือทฤษฎีที่มีอยู่และสังเคราะห์ขึ้นเป็นตัวบ่งชี้ซึ่งวิธีการนี้มีข้อดีคือ ประหยัด เวลาค่าใช้จ่าย ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลน้อยแต่มีข้อเสีย คือ เป็นความคิดของคนเพียงกลุ่มเดียว

3. การสร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีนี้คล้ายกับวิธีที่สอง แต่มีส่วนที่ต่างกัน คือ ในการสร้างตัวบ่งชี้โดยอาศัยทฤษฎี การเลือกกำหนดน้ำหนักนั้น กำหนดจากลำดับความสำคัญ แต่การสร้างตัวบ่งชี้โดยการอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นการกำหนดน้ำหนักจากการวิเคราะห์ข้อมูลชุดหนึ่ง และดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการทางสถิติ เช่น factor analysis, cluster analysis, regression และ Guttman scale แล้วนำผลการวิเคราะห์มาจัดกลุ่มตัวแปร ซึ่งมีข้อดี คือ ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ แต่ใช้เวลามาก และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศในทวีปอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และประเทศในภูมิภาคเอเชีย จำนวน 10 ประเทศ สรุปได้ดังนี้⁴⁹

1. สหรัฐอเมริกา

1.1 โดยบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่ละมลรัฐมีอำนาจที่จะกำหนดมาตรฐานการศึกษาได้เองอย่างเป็นอิสระมีการพัฒนามาตรฐานร่วม (Common Core Standard Initiative) เป็นมาตรฐานที่นักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นปีที่ 12

1.2 พึงมีการศึกษาขั้นพื้นฐาน (K-12) วัดมาตรฐาน 5 ด้าน คือ การอ่าน การเขียน พูด ฟัง การใช้ภาษา และคณิตศาสตร์ โดยใช้ร่วมกันทุกมลรัฐ

2. แคนาดา

2.1 รัฐ/จังหวัด/เขตปกครองพิเศษ มีอำนาจที่จะกำหนดมาตรฐานการศึกษาได้เองอย่างอิสระ

2.2 มีการทดสอบมาตรฐานการศึกษาในระดับรัฐ/จังหวัด/เขตปกครองพิเศษ เช่น ออนตาริโอ ทดสอบอ่าน เขียน คณิตศาสตร์ ป.3, ป.6 และ ม.3 เพื่อจะได้รับ Ontario Secondary School Diploma

3. สหราชอาณาจักร

3.1 มีหลักสูตรการศึกษาของชาติ ตามข้อบัญญัติของกฎหมายการศึกษา ค.ศ.1996 และมีมาตรฐานการศึกษาของชาติด้านการรู้หนังสือและด้านคณิตศาสตร์

3.2 มีการสอบวัดมาตรฐานความรู้กับหน่วยสอบกลาง เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรการเรียนจบระดับมัธยมศึกษา (GCSE) ซึ่งแบ่งเป็นระดับมาตรฐาน O-level และระดับก้าวหน้า A-level หรือ Standard Grades ในสกอตแลนด์ซึ่งแบ่งเป็น NQ Standard และ NQ Higher Grade

4. ฟินแลนด์

4.1 ไม่มีมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นการเฉพาะ แต่มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ภาคบังคับ) สำหรับการศึกษาก่อนประถม และเกรด 1- 9 กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการมุ่งปฏิรูปเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบ เป็นการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จระบบการศึกษาที่เป็นองค์รวมไม่เลือกปฏิบัติ

⁴⁹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานผลการศึกษารายงานพัฒนามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศ (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559), ฉ-ฎ.

4.2 มุ่งผลลัพธ์ของการศึกษาแห่งชาติซึ่งมีระดับสูงและคะแนนใกล้เคียงกันมากที่สุด เมื่อใช้การสอบ PISA เป็นเครื่องมือในการวัดผล ตามนโยบาย High Standards for All ในการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 2016

5. นิวซีแลนด์

5.1 มีระบบมาตรฐานการศึกษาของชาติ (National Standards System) ทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารการศึกษาแบบกระจายอำนาจ ซึ่งโรงเรียนต้องบริหารตาม The National Administration Guidelines (NAGs) ซึ่งกำหนด 6 แนวทางสำหรับการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนา ยุทธศาสตร์สถานศึกษา การพัฒนานโยบายบริหารบุคคลและธุรกิจของสถานศึกษา การดำเนินงานตามระเบียบการเงินและสินทรัพย์ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อเด็ก และการดำเนินงานตามระเบียบว่าด้วยการมาเรียน ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา (Board of Trustee)

5.2 ใช้ระบบ NQF (The National Qualification Framework) ในการวัดมาตรฐานผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้สอบ NCEA (The National Certificate of Educational Achievement) มาใช้สมัครเข้ามหาวิทยาลัย

6. ญี่ปุ่น

6.1 มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยบัญญัติจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ในกฎหมายแม่บทการศึกษา (The Fundamental Law of Education) เป็นกรอบสำหรับการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาระดับปฐมวัย การประถมศึกษา และการมัธยมศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า Courses of Study ซึ่งปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ทุก 10 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

6.2 มีมาตรฐานหลักสูตร กำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมที่พึงประสงค์สมรรถนะหลัก โครงสร้างหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา มาตรฐานสำหรับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา มาตรฐานตำราเรียน

7. สาธารณรัฐเกาหลี

7.1 ใช้หลักสูตรแห่งชาติ เป็นกรอบมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกระทรวงศึกษาธิการฯ ปรับปรุงหลักสูตรทุก 5-10 ปี โดยให้โรงเรียนสอนตามหลักสูตรของกระทรวง แต่ศึกษาธิการจังหวัดมีอำนาจเพิ่มเติมเนื้อหาและมาตรฐานต่าง ๆ ได้ตามความจำเป็น

7.2 มีการสอบวัดมาตรฐานระดับนานาชาติโดยใช้ข้อสอบ PISA และ TIMSS ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000

8. สาธารณรัฐประชาชนจีน

8.1 รัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีน บัญญัติว่าการศึกษาคือเครื่องมือสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจของนักสังคมนิยม ให้รัฐสนับสนุนการศึกษาเพื่อควมมีคุณธรรมและเป็นพลเมืองดี

8.2 ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ และนำร่องเมื่อปี ค.ศ. 2001 เพื่อสร้างระบบมาตรฐานหลักสูตรสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐาน

9. สาธารณรัฐสิงคโปร์

9.1 กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารการศึกษาทุกระดับ โดยมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยรับผิดชอบร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงพัฒนาชุมชนเยาวชน และกีฬา

9.2 ระดับประถมศึกษาที่มีหลักสูตรแห่งชาติ ซึ่งมุ่งสร้างทักษะชีวิต ลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ และความเป็นพลเมืองดี และสอบวัดความรู้มาตรฐาน เรียกว่า PSLE วิชามาตรฐาน (ภาษาอังกฤษ ภาษาแม่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) วิชาพื้นฐาน (ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ภาษาแม่พื้นฐาน วิทยาศาสตร์พื้นฐาน) และวิชาเลือก (ภาษาแม่ระดับสูงขึ้น)

9.3 ระดับมัธยมศึกษา กำหนดมาตรฐานโดยแบ่งเป็น 3 สาย ได้แก่ สายพิเศษ/เร่งรัด สายสามัญวิชาการ และสายเทคนิค แบ่งสายตามผลการสอบ PSLE

10. สหพันธรัฐมาเลเซีย

มาเลเซียกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคนเพื่อให้สามารถแข่งขันในเวทีโลก เรียกว่า Six key attributes ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของชาติ ได้แก่ (1) มีความรู้ (2) มีทักษะการคิดแบบต่าง ๆ (3) มีทักษะการเป็นผู้นำ (4) มีความสามารถในการใช้สองภาษา (มาเลย์ และอังกฤษ) (5) มีจริยธรรมและจิตวิญญาณ (แบบมุสลิม) (6) มีอัตลักษณ์ของชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดพิมพ์เขียว เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่สากล เรียกว่า Malaysia Education Blueprint 2013-2025 มียุทธศาสตร์ 11 ประการ เพื่อปฏิรูปการศึกษาภายใน 13 ปี แบ่งเป็น 3 ระยะ (Three Waves)

ระยะที่ 1 (Wave 1) ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ.2013-2015 เป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน เพื่อยกระดับคุณภาพครู STEM Education ปรับปรุงมาตรฐานหลักสูตรประถมศึกษา มาตรฐานการสอนภาษาอังกฤษ ปฏิรูปหลักสูตรท้องถิ่น คุณภาพการฝึกหัดครู มาตรฐานการรับเข้าครูใหม่ คุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ให้ผู้ปกครองภาคเอกชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงโรงเรียนให้สนองความต้องการของเด็กพิเศษ โดยมีเป้าหมาย คือ นักเรียนร้อยละ 100 อ่านเขียนภาษามาเลย์ได้และคิดเลขเป็นหลังจากผ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และให้มีอัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถม ร้อยละ 92ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 98 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 95 รวมทั้งลดช่องว่างของการศึกษาในเมืองและชนบทลง ร้อยละ 25

ระยะที่ 2 (Wave 2) ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ.2016-2020) เร่งการปรับปรุงหลักสูตร มัธยมศึกษาและประถมศึกษา STEM การใช้ภาษาอังกฤษ โปรแกรมการศึกษาสำหรับกลุ่มพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ นวัตกรรม ICT เพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการสอนงาน วิธีให้ความรู้ ทักษะ และค่านิยม เสริมสร้างความเป็นวิชาชีพทางการศึกษาของครู ปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมมือกับผู้ประกอบการ เป็นต้น มีเป้าหมายผลผลิต คือ ประเทศมาเลเซียได้คะแนนในการสอบ PISA และ TIMSS ครั้งต่อไป เท่ากับคะแนนเฉลี่ยของนานาชาติประเทศ (Par with International Average) มีอัตราการเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา 100% ลดช่องว่าง ระหว่างการศึกษาในเมืองกับชนบท 50% และลดช่องว่างทางการศึกษาของชายหญิง 25%

ระยะที่ 3 (Wave 3) ดำเนินการในช่วงปี ค.ศ.2021-2025 เป็นระยะก้าวสู่ความเป็นเลิศ เพื่อยกระดับนวัตกรรมและเพิ่มทางเลือกให้มากขึ้น เพิ่มความสามารถในการใช้ภาษามาเลย์ และภาษาอังกฤษ มีทางเลือกที่จะเรียนภาษาอื่น ๆ ยกเว้นมาตรฐานการศึกษาของชาติให้สูงยิ่งขึ้นอีก บ่มเพาะวัฒนธรรมการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาชีพโดยให้เพื่อนครูเป็นผู้นำครูด้วยกัน ให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นพี่เลี้ยงของกันและกัน ตรวจสอบกันเองอย่างโปร่งใส การจัดการที่ใช้โรงเรียน เป็นฐานให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการ การบริหารหลักสูตร การจัดสรรงบประมาณ ทบทวน โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป้าหมายด้านผลผลิต คือ ประเทศมาเลเซียอยู่ในสามอันดับแรก ในการสอบ PISA และ TIMSS แข่งกับนานาชาติประเทศ และอัตราการเข้าเรียน 100% ยังคงอยู่ ลดช่องว่างทางการศึกษาในเมืองและชนบทได้ 50% หรือมากกว่า และลดช่องว่างทางสังคมและ ระหว่างเพศชายหญิงในการได้รับการศึกษาได้ถึง 50%

จากการศึกษามาตรฐานการศึกษาของต่างประเทศในทวีปอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย จำนวน 10 ประเทศ สรุปได้ดังนี้⁵⁰

การเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนามาตรฐานการศึกษาแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นกรณีศึกษา 10 ประเทศ พบว่า ทุกประเทศมุ่งพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น โดยเทียบเคียง กับผลการสอบวัดความรู้และทักษะการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ขององค์การความร่วมมือ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ (OECD) และสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (IEA) หรือข้อสอบ PISA และ TIMSS โดยการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ให้สอดคล้องกับแนวการสอบ PISA และ TIMSS ซึ่งให้ความสำคัญกับทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ คือ การอ่าน และการเขียนภาษาประจำชาติ การคิดเลขและคณิตศาสตร์ ในระดับการศึกษาภาคบังคับ ส่วนในระดับหลังภาคบังคับก่อนอุดมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนปลาย) จะมุ่งพัฒนามาตรฐานด้านวิทยาศาสตร์ศึกษาด้วย และบางประเทศกำลังพัฒนามาตรฐานด้าน

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, ฎ-ฐ.

คอมพิวเตอร์และสารสนเทศศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับการเปรียบเทียบมาตรฐานการศึกษาโดยพิจารณาจากหลักสูตรแห่งชาติใน 10 ประเทศ พบว่า 8 ประเทศ ใน 10 ประเทศ กำหนดมาตรฐานหลักสูตรแห่งชาติเพื่อการพัฒนาพลเมืองที่มีพัฒนาการสมดุลทุกด้าน มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการดำรงชีวิต ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ และมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามบริบท และประวัติความเป็นมาของแต่ละประเทศ แต่ทุกประเทศที่มีหลักสูตรแห่งชาติ ต่างเน้นทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้แก่ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิพากษ์ ความร่วมมือ ความสามารถในการสื่อสาร ทักษะชีวิต ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะภาษาที่หลากหลาย ทักษะการแก้ปัญหาและคณิตศาสตร์ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเน้นคุณลักษณะด้านจริยธรรมทางสังคม ซึ่งมีทั้งแบบอิงศาสนาและเป็นกลางทางศาสนา รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เพื่อความยั่งยืนของโลก

มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561

“มาตรฐานการศึกษาของชาติ” หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย 4.0 ที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมคือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมือง ต่อไปได้⁵¹

หลักการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งกำหนดผ่านกรอบ (framework) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษานี้ จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กฎหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

⁵¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้, มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562), 1.

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ **ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน**

เป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยการกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และใช้เป็นเป้าหมายในการสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามหลักการในการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขั้นกับผู้เรียนทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษา และเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียนในระหว่างที่กำลังศึกษาเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งถือเป็น **“คุณลักษณะของคนไทย 4.0”** ที่สามารถสร้าง **ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน** ให้กับประเทศ

การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการอุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา ให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน

หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมิน และพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) มีระบบการบริหารจัดการทั้งด้านผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการศึกษาและการประเมิน ตลอดจนจรรยาบรรณและกลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ที่เหมาะสมตามแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และผลลัพธ์สะสมที่ครอบคลุมระดับและประเภทการศึกษาที่ต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ สถาบันผลิตและพัฒนาครูในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมครูก่อนประจำการ และส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้อง ธารงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลก ยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักรักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

3. พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทย และพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ทั้งนี้ การนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะเป็นหน่วยประสานงานในการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สู่การจัดทำ กำกับ ติดตาม และประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา กระบวนการดำเนินงานดังกล่าว ควรใช้การทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและใช้การวิจัยเป็นฐาน และสิ่งแวดลอมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

คุณธรรม ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1. คุณธรรม คือ ลักษณะนิสัยที่ดี และคุณลักษณะที่ดี ด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณในการเป็นสมาชิกของสังคม เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

2. ทักษะการเรียนรู้และชีวิต คือ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิตและทักษะการจัดการความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง

3. ความรู้และความรอบรู้ คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร 2) การรู้จักตนเอง 3) ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่น ชุมชน สภาพภูมิสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก 4) ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การเงิน สารสนเทศ และ 5) ความรู้เรื่องการทำงานอาชีพ

4. ทักษะทางปัญญา คือ ทักษะที่จำเป็นในการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือทางสังคม เช่น ภูมิปัญญาไทยและศาสตร์พระราชา ทักษะศตวรรษที่ 21 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะพหุปัญญา ทักษะข้ามวัฒนธรรม ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล⁵²

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ ดังนี้⁵³

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนา
ที่ตนนับถือ
- 1.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 มีความกตัญญูกตเวที
- 1.4 มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 1.5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า
- 1.6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

⁵² เรื่องเดียวกัน, 1-11.

⁵³ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549), 3-11.

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม
ตัวบ่งชี้

2.1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง
สิ่งแวดล้อม

2.2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
และมีเจตคติต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

3.1 มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ

3.2 เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน

3.3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง

3.4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3.5 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ
มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้

4.1 สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบ และมี
การคิดแบบองค์รวม

4.2 สามารถคาดการณ์ กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการ ตัดสินใจได้

4.3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ

4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้

5.1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์

5.2 มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์

5.3 สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่าง ๆ

5.4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

5.5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

6.1 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
6.2 สนใจ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ได้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา

6.3 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้

7.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
7.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์
7.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

7.4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น

7.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี และกีฬา

ตัวบ่งชี้

8.1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ

8.2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์

8.3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬานันทนาการ

มาตรฐานที่ 9 ครูมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูเพียงพอ

ตัวบ่งชี้

9.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

9.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

9.3 มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน

9.4 มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ รับฟังความคิดเห็น ใจกว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

9.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป

9.6 สอนตรงตามวิชาเอก - โท หรือตรงตามความถนัด

9.7 มีจำนวนพอเพียง (หมายรวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน)

มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

ขั้นพื้นฐาน

- 10.1 มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษา
- 10.2 มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 10.3 มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 10.4 มีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียน
- 10.5 มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน
- 10.6 มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้

- 11.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
- 11.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 11.3 มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ
- 11.4 มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

ตัวบ่งชี้

- 12.1 มีการจัดองค์กร โครงสร้าง และระบบการบริหารงานที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์
- 12.2 มีการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ครอบคลุม และทันต่อการใช้งาน
- 12.3 มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- 12.4 มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 12.5 ผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจผลการบริหารงานและการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
ตัวบ่งชี้

- 13.1 มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา
- 13.2 มีการบริหารเชิงกลยุทธ์ และใช้หลักการมีส่วนร่วม
- 13.3 มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา
- 13.4 มีรูปแบบการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
- 13.5 มีการตรวจสอบและถ่วงดุล

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้

- 14.1 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
- 14.2 มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ
- 14.3 มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความถนัดและ

ความสามารถของผู้เรียน

- 14.4 มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ และสื่ออุปกรณ์การเรียน

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

- 14.5 มีการจัดระบบการบันทึก การรายงานผล และการส่งต่อข้อมูลของผู้เรียน
- 14.6 มีระบบการนิเทศการสอนและนำผลไปปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย
ตัวบ่งชี้

- 15.1 มีการจัดและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและทั่วถึง
- 15.2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถทางวิชาการและ

ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

- 15.3 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษ และความถนัด

ของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

- 15.4 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม
- 15.5 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ และกีฬา/นันทนาการ
- 15.6 มีการจัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย
- 15.7 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้

- 16.1 มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสม
- 16.2 มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน
- 16.3 มีการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 16.4 มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดี
- 16.5 มีการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้

- 17.1 มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 17.2 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้

- 18.1 เป็นแหล่งวิชาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน
- 18.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2554

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 สำหรับสถานศึกษาทุกสังกัด ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คุณภาพด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งคุณภาพด้านมาตรการส่งเสริม นั้น มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน แต่ละมาตรฐานมีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ครอบคลุมและให้น้ำหนักความสำคัญกับกระบวนการบริหาร

และการจัดการ ร้อยละ 70 ส่วนผลของการบริหารและการจัดการคือคุณภาพผู้เรียนเป็นร้อยละ 30 มีรายละเอียดดังนี้⁵⁴

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน (น้ำหนัก 30 คะแนน)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ (5 คะแนน)

- 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ (0.5 คะแนน)
- 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน (0.5 คะแนน)
- 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ (1 คะแนน)
- 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (1 คะแนน)
- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น (1 คะแนน)
- 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการตามจินตนาการ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (5 คะแนน)

- 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (2 คะแนน)
- 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวทต่อผู้มีพระคุณ (1 คะแนน)
- 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (1 คะแนน)
- 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (5 คะแนน)

- 3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ รอบตัว (2 คะแนน)
- 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม (1 คะแนน)
- 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน (1 คะแนน)
- 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน (1 คะแนน)

⁵⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554), 11-16.

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล (5 คะแนน)

- 4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง (2 คะแนน)
- 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง (1 คะแนน)
- 4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ (1 คะแนน)
- 4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร (5 คะแนน)

- 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)
- 5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)
- 5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ (2 คะแนน)
- 5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต (5 คะแนน)

- 6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ (2 คะแนน)
- 6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง (1 คะแนน)
- 6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (1 คะแนน)
- 6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ (1 คะแนน)

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา (น้ำหนัก 50 คะแนน)

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (10 คะแนน)

- 7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (1 คะแนน)
- 7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (1 คะแนน)
- 7.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสติปัญญา (2 คะแนน)

- 7.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ (1 คะแนน)
- 7.5 ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (1 คะแนน)
- 7.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค (1 คะแนน)
- 7.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน (1 คะแนน)
- 7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสถานศึกษา (1 คะแนน)
- 7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา เต็มความสามารถ (1 คะแนน)

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (10 คะแนน)

- 8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน (1 คะแนน)
- 8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัย เป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ (2 คะแนน)
- 8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ (2 คะแนน)
- 8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ (2 คะแนน)
- 8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา (1 คะแนน)
- 8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษา เต็มศักยภาพและเต็มเวลา (2 คะแนน)

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (5 คะแนน)

- 9.1 คณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด (2 คะแนน)
- 9.2 คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย (1 คะแนน)
- 9.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา (2 คะแนน)

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน (10 คะแนน)

- 10.1 หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น (2 คะแนน)
- 10.2 จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ (2 คะแนน)
- 10.3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน (1 คะแนน)
- 10.4 สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง (1 คะแนน)
- 10.5 นิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (2 คะแนน)
- 10.6 จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน (2 คะแนน)

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ (10 คะแนน)

- 11.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก พอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (4 คะแนน)
- 11.2 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน (3 คะแนน)
- 11.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (3 คะแนน)

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (5 คะแนน)

- 12.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (1 คะแนน)
- 12.2 จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (1 คะแนน)
- 12.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (1 คะแนน)
- 12.4 ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (0.5 คะแนน)

12.5 นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (0.5 คะแนน)

12.6 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน (1 คะแนน)

ด้านที่ 3 มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (น้ำหนัก ๑๐ คะแนน)

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (10 คะแนน)

13.1 มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง (5 คะแนน)

13.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง (5 คะแนน)

ด้านที่ 4 มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (น้ำหนัก 5 คะแนน)

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น (5 คะแนน)

14.1 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา (3 คะแนน)

14.2 ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา (2 คะแนน)

ด้านที่ 5 มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม (น้ำหนัก ๕ คะแนน)

มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น (๕ คะแนน)

15.1 จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (๓ คะแนน)

15.2 ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย (๒ คะแนน)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2559

โดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมิน

คุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกัน จึงให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา⁵⁵

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 มีจำนวน 4 มาตรฐาน คือ⁵⁶

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตร

5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ พัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมาย และวัฒนธรรมอันดีของสังคม

2) ความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย

3) ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลาย

4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม

⁵⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2559), 22.

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน, 23-24.

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 1) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
 - 2) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
 - 3) การวางแผนและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
 - 4) การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561

ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ทั้งในด้าน งบประมาณ คุณภาพ บุคลากร หรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือ ของคณะกรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา และการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้ง ปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหาร จัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทและความต้องการของตนเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพในการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2543 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มี มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ประกอบกับได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561 และกระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา⁵⁷

การพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีแนวคิดว่าต้องเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาปฏิบัติได้จริง ประเมินได้จริง กระชับ และจำนวนน้อยแต่สามารถสะท้อนบริบทของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับชาติ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานการศึกษาจึงเน้นที่คุณภาพผู้เรียน คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพครู มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และข้อกำหนดในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

มาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ กำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของมาตรฐานมี 5 ระดับ คือ ระดับกำลังพัฒนา ระดับปานกลางระดับดี ระดับดีเลิศ และระดับยอดเยี่ยม รายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเด็นพิจารณา มีดังนี้⁵⁸

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายละเอียดแต่ละมาตรฐาน มีดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ

⁵⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบทางการศึกษา, แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561), 1-2.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, 25-42.

2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา

3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

คำอธิบายมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น

2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดจำแนกแยกแยะ ใคร่ครวญไตร่ตรองพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหามีเหตุผล

3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ทั้งด้วยตัวเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้ และประสบการณ์มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อาจเป็นแนวความคิด โครงการ หน่วยงาน ชิ้นงาน ผลผลิต

4) **ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงานอย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม

5) **มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา** ผู้เรียนบรรลุและมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาจากพื้นฐานเดิมในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งมีความก้าวหน้าในผลการทดสอบระดับชาติ หรือผลการทดสอบอื่น ๆ

6) **มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ** ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐานในการจัดการ เจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น การทำงานหรืองานอาชีพ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) **มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด** ผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในกฎกติกา มีค่านิยมและจิตสำนึกตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

2) **มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย** ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย รวมทั้งภูมิปัญญาไทย

3) **ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย** ผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษาวัฒนธรรม ประเพณี

4) **มีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม** ผู้เรียนมีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์และสังคม และแสดงออกอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เข้าใจผู้อื่น ไม่มีความขัดแย้งกับผู้อื่น

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

2.1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

เป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตาม หลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.1 มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สถานศึกษากำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการ ของชุมชน ท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและของต้นสังกัด รวมทั้งทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการ คุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งในส่วนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบประเมินผลและปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการบริหารอัตรากำลัง ทรัพยากรทางการศึกษา และระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน มีระบบการนิเทศภายใน การนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนา บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนา และร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

2.3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษาบริหารจัดการเกี่ยวกับงานวิชาการ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านเชื่อมโยงวิถีชีวิตจริง และครอบคลุมทุกกลุ่ม เป้าหมาย หมายรวมถึง การจัดการเรียนการสอนของกลุ่มที่เรียนแบบควบรวมหรือกลุ่มที่เรียนร่วมด้วย

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการ พัฒนางานและการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย

2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการ เรียนรู้ สถานศึกษาจัดระบบการจัดการ การพัฒนาและการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการ บริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

คำอธิบายมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มา ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความจำเป็น และต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะแสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปลองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

3.2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย

3.3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็ก และเด็กรักเด็ก เด็กรักที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือ และวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้อีก

3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) รอบ 4

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ได้วางกรอบแนวคิดหลักเป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่ ไว้ดังนี้

1. การประเมินคุณภาพภายนอกเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
2. การประเมินคุณภาพภายนอกช่วยกระตุ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการส่งเสริมการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา

ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินไว้ 2 ประการ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกและสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายนอก และ 2) ประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา พร้อมทั้งรายงานสถานการณ์ด้านคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลแก่รัฐบาลในการพิจารณากำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ได้กำหนดกรอบ แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ 3 ด้าน คือ 1) ความเป็นระบบ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ 2) ความเชื่อถือได้ และ 3) ประสิทธิภาพ รายละเอียดดังนี้⁵⁹

1. คุณภาพผู้เรียน

1.1 ความเหมาะสม ความเป็นไปได้

- เป้าหมาย/เกณฑ์ความสำเร็จของ-ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ-คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียนความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

⁵⁹ ขนิษฐา ตั้ววรสิทธิ์ชัย, การประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่รอบสี่,” เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2562, เข้าถึงได้จากhttps://drive.google.com/file/d/1TRiSZt04EO_SfqOJYsAVgoRS4-2VrQ7k/view

1.2 ความเชื่อถือได้

- กระบวนการประเมินตนเอง
- ผลการประเมินตนเองแต่ละมาตรฐาน/ประเด็น
- ความสอดคล้องของผลการประเมิน ห่างกันไม่เกิน 1 ระดับคุณภาพ

1.3 ประสิทธิภาพ

- ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- สอดคล้องของเป้าหมาย/เกณฑ์ที่กำหนดไว้
- สัดส่วนของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- พัฒนาการของผู้เรียนมีนวัตกรรม/เป็นแบบอย่าง

2. กระบวนการบริหารและการจัดการ

2.1 ความเป็นระบบ

- ระบบบริหารจัดการคุณภาพ
- ระบบพัฒนางานวิชาการ
- ระบบพัฒนาครูและบุคลากร
- ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม
- ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ

2.2 ความเชื่อถือได้

- กระบวนการประเมินตนเอง
- ผลการประเมินตนเองแต่ละมาตรฐาน/ประเด็น
- ความสอดคล้องของผลการประเมิน ห่างกันไม่เกิน 1 ระดับคุณภาพ

2.3 ประสิทธิภาพ

- ผลต่อสภาพแวดล้อม ข้อมูลสารสนเทศ บุคลากรหลักสูตร การจัดกิจกรรม

การแนะแนว ผู้เรียน ชุมชน

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ
- พัฒนาการการบริหารและการจัดการ
- มีนวัตกรรม/เป็นแบบอย่าง

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 ความเป็นระบบ

- การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

- การพัฒนาหลักสูตร
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้/เสริมหลักสูตร
- การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้
- การบริหารจัดการชั้นเรียน
- การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- การนำผลการประเมินไปใช้

3.2 ความเชื่อถือได้

- กระบวนการประเมินตนเอง
- ผลการประเมินตนเองแต่ละมาตรฐาน/ประเด็น
- ความสอดคล้องของผลการประเมินห่างกันไม่เกิน 1 ระดับคุณภาพ

3.3 ประสิทธิภาพ

- ผลการจัดประสบการณ์/การเรียนการสอน
- ผลการบริหารจัดการชั้นเรียน
- ผลการพัฒนาตนเอง/วิชาชีพ
- ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- พัฒนาการการจัดประสบการณ์/การเรียนการสอน
- มีนวัตกรรม/เป็นแบบอย่าง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพองค์กร

รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA)

รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) เป็นรางวัลแห่งชาติที่นำแนวคิดของการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ (Total Quality Management : TQM) มาใช้เพื่อประเมินองค์กรต่าง ๆ และมอบรางวัล ซึ่งเป็นรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ในลักษณะเกี่ยวกับรางวัลเดมมิ่งของประเทศญี่ปุ่น ก่อตั้งโดยสภา Congress ในปี 1987 โดยตั้งชื่อรางวัลเพื่อเป็นเกียรติให้กับเลขาธิการกระทรวงพาณิชย์ Mr. Malcolm Baldrige ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการจัดการที่มีคุณภาพว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและความแข็งแกร่งที่ยั่งยืนดูแลควบคุมโดย The U.S. Commerce Department's National Institute of Standards and Technology (NIST) โดยรัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ตราเป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม ค.ศ.1987 เพื่อมอบให้แก่องค์กรที่ประสบความสำเร็จดียิ่งตามเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละปี โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริม ยกย่องความสามารถในการบริหารจัดการ อันนำไปสู่การสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและเพื่อผลต่อองค์กรในที่สุด บทบาทที่สำคัญของ MBNQA มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ช่วยปรับปรุงวิธีการดำเนินการความสามารถและผลการดำเนินการให้เป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาย่างเป็นรูปธรรมที่แท้จริง
2. กระตุ้นให้มีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติสู่ความเป็นเลิศระหว่างองค์กรต่าง ๆ
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการผลการดำเนินการขององค์กร รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้

จุดประสงค์

1. เพื่อยกย่องบริษัทในสหรัฐอเมริกา สำหรับความสำเร็จในด้านคุณภาพและการดำเนินการทางธุรกิจ
2. เพื่อเพิ่มความตื่นตัวเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพและการดำเนินการที่ดีเลิศ ให้เป็นข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน

วิสัยทัศน์

“รางวัลคุณภาพแห่งชาติเป็นรางวัลอันทรงเกียรติซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เป็นเครื่องหมายแสดงถึงความเป็นเลิศในการบริหารจัดการขององค์กร ที่ทัดเทียมระดับมาตรฐานโลก”

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนการนำแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติไปใช้ในการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขัน
2. ประกาศเกียรติคุณให้กับองค์กรที่ประสบผลสำเร็จในระดับมาตรฐานโลก
3. กระตุ้นให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
4. แสดงให้นานาชาติเห็นถึงความมุ่งมั่นในการยกระดับมาตรฐานความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ

ประเภทของรางวัล

1. การผลิต (Manufacturing)
2. การบริการ (Service)
3. ธุรกิจขนาดเล็ก (Small Business)
4. การฝึกฝนอบรม (Education)
5. การดูแลด้านสุขภาพ (Health Care)

ประเด็นสำคัญในการพิจารณาเกณฑ์ความเป็นเลิศ 7 ด้าน

สำหรับประเด็นสำคัญในการพิจารณาเกณฑ์ความเป็นเลิศหรือองค์ประกอบหลักในการตรวจสอบความเป็นเลิศในการดำเนินงานด้านการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 7 ด้าน ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ (Leadership)
2. การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning)
3. การให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด (Student, Stakeholder and Market Focus)
4. สารสนเทศและการวิเคราะห์ (Information and Analysis)
5. การให้ความสำคัญแก่บุคคลและหน่วยงานย่อย (Faculty and Staff Focus)
6. การบริหารกระบวนการ (Process Management)
7. ผลการดำเนินงาน (Organizational Performance Result)



แผนภูมิที่ 4 แนวทางการพัฒนาตามรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา: National Institute of Standards and Technology, **Baldrige National Quality Program Educational Criteria for Performance Excellence** (Gaithersburg, MD: Author NIST, 2008), 22.

1. **ภาวะผู้นำ** หมายถึง การตรวจสอบว่าผู้นำระดับสูงใช้วิธีการในการกำหนดค่านิยม ทิศทางและความคาดหวังในการดำเนินงาน รวมทั้งการแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะและการสนับสนุนชุมชน โดยพิจารณาใน 2 ประเด็นหลักคือ

1.1 ภาวะผู้นำขององค์กร หมายถึง วิธีการที่ผู้นำระดับสูงใช้ในการกำหนดทิศทางและ ทบทวนผลการปฏิบัติงานขององค์กรหรือสถานศึกษา

1.2 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ หมายถึง วิธีการที่องค์กรหรือสถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณะและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2. การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง การตรวจสอบถึงกระบวนการในการพัฒนาและการเลือกจุดประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ รวมทั้งวัดความก้าวหน้าด้วยโดยพิจารณาจาก 2 ประเด็นหลัก คือ

2.1 การพัฒนากลยุทธ์ หมายถึง วิธีการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร รวมทั้งระบุความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องและการเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันด้วย

2.2 การปรับใช้กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่องค์กรแปลงกลยุทธ์สู่แบบปฏิบัติการ รวมทั้งการสรุปตัวบ่งชี้การดำเนินงานในปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต

3. การให้ความสำคัญกับนักเรียนหรือลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด หมายถึง การตรวจสอบวิธีการที่องค์กรใช้ในการระบุข้อกำหนด ความคาดหวังและความรับผิดชอบของนักเรียนหรือลูกค้าและตลาด รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการระบุข้อสัมพันธ์และการตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนการจัดการจัดการที่เป็นเลิศ โดยพิจารณาใน 2 ประเด็นสำคัญ คือ

3.1 ความรู้ด้านความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด หมายถึง วิธีการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการศึกษา

3.2 ความสัมพันธ์และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ ความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งวิธีการระบุความพึงพอใจด้วย

4. สารสนเทศและการวิเคราะห์ หมายถึง การตรวจสอบการจัดการสารสนเทศและระบบในการจัดสมรรถนะ (Competency) การดำเนินงานขององค์กรหรือสถานศึกษา รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ โดยพิจารณา 2 ประเด็นสำคัญ คือ

4.1 การจัดและวิเคราะห์การปฏิบัติงาน หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการวัด วิเคราะห์ เปรียบเทียบและปรับปรุงการปฏิบัติงาน

4.2 การจัดการสารสนเทศ หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการจัดให้มีข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพ และสะดวกต่อการใช้งาน

5. การให้ความสำคัญกับบุคลากรและหน่วยงานย่อย หมายถึง การตรวจสอบวิธีการที่องค์กรใช้ในการจูงใจและทำให้บุคลากรพัฒนาและใช้ศักยภาพเต็มที่ในการทำงานรวมทั้งวิธีการสร้างเสริม ซึ่งสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตของบุคลากรและหน่วยงานย่อย โดยพิจารณาใน 3 ประเด็นสำคัญ คือ

5.1 ระบบงาน หมายถึง วิธีการเกี่ยวกับงาน ค่าตอบแทน ความก้าวหน้า การจูงใจและการทำให้เกิดความสำเร็จที่สูงขึ้นของการปฏิบัติงานของบุคลากร

5.2 การศึกษา อบรม การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงาน หมายถึง วิธีการศึกษา อบรม ที่สนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งการสร้างความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงาน

5.3 ความเป็นอยู่ที่ดีและความพึงพอใจของบุคลากรและหน่วยงาน หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการดูแลสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน ความเป็นอยู่และความพึงพอใจของบุคลากร

6. การบริหารกระบวนการ หมายถึง การตรวจสอบประเด็นสำคัญของการบริหารกระบวนการขององค์กรหรือสถานศึกษาตั้งแต่การออกแบบและการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนและการบริหารนักเรียน และกระบวนการสนับสนุน โดยพิจารณาในทุกกระบวนการและทุกหน่วยงานย่อย โดยพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก คือ

6.1 กระบวนการออกแบบ และจัดการศึกษา หมายถึง วิธีการจัดกระบวนการหลักในการออกแบบและจัดการศึกษา

6.2 การบริการนักเรียน หมายถึง วิธีการจัดการที่ใช้ในการบริหารนักเรียนหรือลูกค้า

6.3 กระบวนการสนับสนุน หมายถึง วิธีการจัดการกระบวนการหลักที่สนับสนุนการปฏิบัติงานประจำวันตามหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาและบุคลากรของหน่วยงาน

7. ผลการดำเนินงาน หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์กรและระดับการปฏิบัติงาน เมื่อเทียบกับคู่แข่งหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่สามารถเทียบเคียงกันได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาใน 5 ประเด็นสำคัญ คือ

7.1 ผลการเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง สรุปลผลการเรียนรู้ของนักเรียน จำแนกข้อมูลตามกลุ่มนักเรียนและตลาดหรือด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งการเปรียบเทียบข้อมูลกับคู่แข่งหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่จำเป็น

7.2 ผลด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การสรุปลผลงานด้านการให้ความสำคัญกับนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งความพึงพอใจจำแนกตามกลุ่มและตลาดหรือด้านที่เหมาะสม รวมทั้งการเปรียบเทียบข้อมูลที่เหมาะสมด้วย

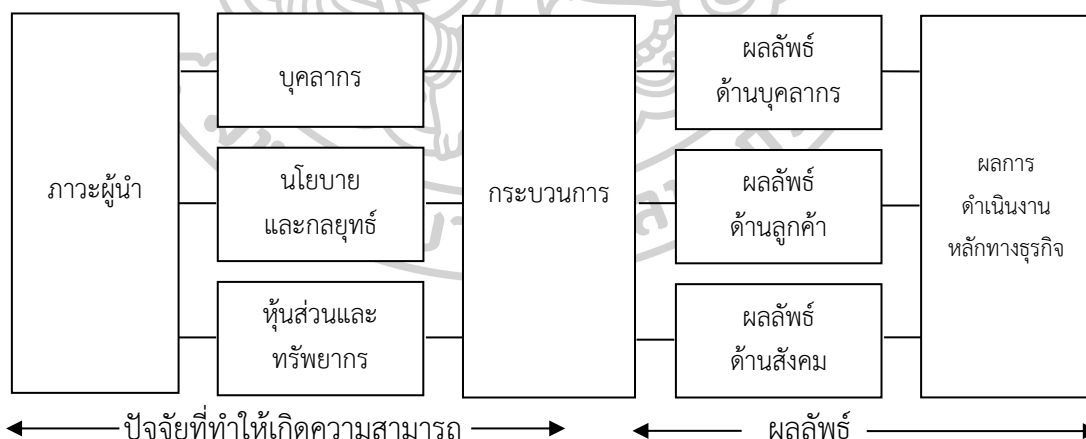
7.3 ผลงานด้านงบประมาณการเงินและตลาด หมายถึง การสรุปลผลงานด้านงบประมาณการเงินและตลาด จำแนกตามกลุ่มที่เหมาะสม รวมทั้งการเปรียบเทียบข้อมูลที่เหมาะสมด้วย

7.4 ผลงานด้านบุคลากรและหน่วยงานย่อย หมายถึง สรุปลผลงานด้านบุคลากรและหน่วยงานย่อย รวมถึงความเป็นอยู่ ความพึงพอใจ การพัฒนาและสมรรถนะของระบบงาน จำแนกผลงานดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นกำลังคน ชนิดและประเภทของบุคลากรหรือในด้านที่เหมาะสม รวมทั้งการเปรียบเทียบข้อมูลที่เหมาะสมด้วย

7.5 ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง สรุปผลการดำเนินงานที่ทำให้มีโอกาสเพิ่ม การเรียนรู้และความสำเร็จ รวมถึงการเปรียบเทียบข้อมูลที่เหมาะสมด้วย⁶⁰

รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (The European Quality Award : EQA)

รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป EQA เป็นรางวัลที่ดำเนินการโดยมูลนิธิสำหรับการจัดการคุณภาพ แห่งยุโรป (The European Foundation for Quality Management : EFQM) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1988 โดยบริษัทชั้นนำแห่งยุโรป 14 แห่ง เพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือพัฒนาองค์กรในการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการแข่งขัน โดยดำเนินการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานนั้นกระทำโดยอาศัยเกณฑ์ที่พัฒนามาจากงานวิจัยที่อยู่ในตัวแบบ โดยมองในภาพรวมที่เรียกว่า The EFQA. Excellence Model ตัวชี้วัดในรูปแบบ EFQM มี 9 เกณฑ์ แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสามารถ (Enablers) ในกลุ่มนี้ครอบคลุมสิ่งที่องค์กร ได้กระทำประกอบด้วย 5 เกณฑ์ คือ ภาวะผู้นำ นโยบายและกลยุทธ์ พนักงานในองค์กร ทุนส่วนและ ทรัพยากร และกระบวนการ สำหรับกลุ่มที่เป็นผลลัพธ์ (results) ในกลุ่มนี้เป็นผลที่มาจากการทำงาน ประกอบด้วย 4 เกณฑ์ คือ ผลที่เกิดขึ้นกับลูกค้าผลที่เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กร ผลที่เกิดขึ้นกับ สังคม และผลการดำเนินงานหลักทางธุรกิจ โดยผลลัพธ์เป็นเหตุมาจากการกระทำ และผลป้อนกลับ จากผลลัพธ์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการกระทำ สำหรับนวัตกรรมและการเรียนรู้เป็นตัวช่วยให้เกิด การปรับปรุง/พัฒนาตัวกระทำเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ความสัมพันธ์ของเกณฑ์ต่าง ๆ แสดงได้ดังนี้



แผนภูมิที่ 5 แนวทางการพัฒนาตามรางวัลคุณภาพคุณภาพแห่งชาติยุโรป (European Quality Award : EQA)

⁶⁰ รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA), เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <http://mbnqa.blogspot.com/2011/03/blog-post.html>

ภาวะผู้นำ หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงถึงวิธีการที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรนำเอาวิธีการปรับปรุงคุณภาพมาใช้ในกระบวนการทำงาน เกณฑ์ย่อยได้แก่ วิธีการที่ผู้บริหารพัฒนา พันธกิจ วิสัยทัศน์ คุณค่า และจริยธรรม รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีของวัฒนธรรมที่เน้นความเป็นเลิศ วิธีการที่ผู้บริหารเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุน ระบบการบริหารองค์กรที่เน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง วิธีการที่ผู้บริหารมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า หุ่นส่วน และความเป็นตัวแทนของสังคม วิธีการที่ผู้บริหารส่งเสริมให้พนักงานมุ่งเน้นวัฒนธรรมความเป็นเลิศ วิธีการที่ผู้บริหารร่วมและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง

นโยบายและกลยุทธ์ขององค์กร หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงวิธีการที่องค์กรใช้แนวคิดในการปรับปรุงคุณภาพในการกำหนดแนวทาง การสื่อสาร การปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และปรับปรุงนโยบายและกลยุทธ์ เกณฑ์ย่อยได้แก่ นโยบายและกลยุทธ์มาจากการศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต รวมทั้งความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นโยบายและกลยุทธ์มาจากการวัดและวิเคราะห์สารสนเทศในการปฏิบัติงาน การวิจัย การเรียนรู้ และสัมพันธ์กับกิจกรรมภายนอก นโยบายและกลยุทธ์มีการพัฒนา ทบทวนและปรับให้ทันสมัย นโยบายและกลยุทธ์ถูกสื่อสารและพัฒนามาจากกระบวนการหลักของกรอบแนวคิด

พนักงานในองค์กร หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงวิธีการที่องค์กรใช้ศักยภาพของพนักงานเพื่อปรับปรุงกิจการอย่างต่อเนื่อง เกณฑ์ย่อยได้แก่ ทรัพยากรบุคคลได้รับการวางแผนการจัดการและปรับปรุง มีการกำหนดสมรรถนะและความรู้ของพนักงาน รวมทั้งการพัฒนาพนักงานมีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับมอบอำนาจ พนักงานมีการพูดคุยกันทั้งในระดับองค์กรและกลุ่ม มีการมอบรางวัลให้กับพนักงาน การระลึกถึงและการดูแลเอาใจใส่พนักงาน

หุ่นส่วนและทรัพยากร หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงวิธีการที่องค์กรวางแผนและจัดการกับหุ่นส่วนภายนอก คู่ค้า และทรัพยากรภายใน เพื่อให้สนับสนุนนโยบายและกลยุทธ์และกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต รวมทั้งคำนึงถึงชุมชนและสภาพแวดล้อมด้วย เกณฑ์ย่อย ได้แก่ การจัดการเกี่ยวกับหุ่นส่วนภายนอก การบริหารการเงิน การบริหารอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และวัสดุ การบริหารเทคโนโลยี การจัดการความรู้และสารสนเทศ

กระบวนการ หมายถึง การออกแบบ การจัดการและปรับปรุงกระบวนการเพื่อที่จะสร้างความพึงพอใจและก่อให้เกิดคุณค่าเพิ่มให้กับลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกณฑ์ย่อยได้แก่ กระบวนการได้รับการออกแบบและบริหารอย่างมีระบบ กระบวนการที่ถูกปรับปรุงโดยการใช้นวัตกรรมที่จำเป็นเพื่อที่จะเพิ่มความพอใจและก่อให้เกิดคุณค่าเพิ่มสำหรับลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ผลិតภัณฑ์และบริการได้รับการออกแบบและพัฒนามาจากความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า ผลิตภัณฑ์และบริการได้รับการผลิต ส่งมอบและบริการที่ดี การจัดการและการขยายความสัมพันธ์กับลูกค้า

ผลที่เกิดขึ้นกับลูกค้า หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงการรับรู้ของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กรเกณฑ์ย่อยได้แก่ การวัดการรับรู้ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ผลที่เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กร หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงถึงความรู้สึกของพนักงานในองค์กร เกณฑ์ย่อยได้แก่ การวัดการรับรู้ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ผลที่เกิดกับสังคม หมายถึง ตัวชี้วัดแสดงการรับรู้ของสังคมโดยรวมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กร เกณฑ์ย่อยได้แก่ การวัดการรับรู้ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

ผลการปฏิบัติงานหลัก หมายถึง ตัวชี้วัดที่แสดงการบรรลุผลความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ เกณฑ์ย่อยได้แก่ ผลผลิตของผลการดำเนินงานหลัก ตัวชี้วัดการดำเนินงานหลัก⁶¹

สรุป รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป EQA กลุ่มปัจจัยที่ทำให้เกิดความสามารถ (Enablers) ประกอบด้วย 5 เกณฑ์ คือ ภาวะผู้นำ นโยบายและกลยุทธ์ พนักงานในองค์กร หุ้นส่วนและทรัพยากร และกระบวนการ สำหรับกลุ่มที่เป็นผลลัพธ์ (results) ในกลุ่มนี้เป็นผลที่มาจากการทำงาน ประกอบด้วย 4 เกณฑ์ คือ ผลที่เกิดขึ้นกับลูกค้า ผลที่เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กร ผลที่เกิดขึ้นกับสังคม และผลการดำเนินงานหลักทางธุรกิจ โดยผลลัพธ์เป็นเหตุมาจากการกระทำ และผลป้อนกลับจากผลลัพธ์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการกระทำ สำหรับนวัตกรรมและการเรียนรู้เป็นตัวช่วยให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาตัวกระทำเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

รางวัลความเป็นเลิศของประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award : AEA)

รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย เมื่อปี ค.ศ. 1983 กรอบแนวคิดของรางวัลนี้ มาจากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากองค์กรต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจเป็นเวลากว่า 15 ปี การพัฒนากรอบแนวคิดเพื่อนวัตกรรม การปรับปรุง และการประสบความสำเร็จที่ยาวนาน ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้กับทุกองค์กร ทุกขนาด และทุกประเภท แนวคิดของ AEA ถูกออกแบบและปรับปรุงทุกปี โดยคณะกรรมการที่มาจากองค์กรบริหารและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยให้องค์กรประเมินผลการดำเนินงานในปัจจุบันและเป็นการสร้างความสำเร็จของทีมงาน และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันให้กับองค์กร ในปี ค.ศ. 2003 ได้มีการปรับปรุงกรอบแนวคิดเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและแนวคิดการจัดการสมัยใหม่ นอกจากนี้รางวัลนี้ยังใช้เป็นเกณฑ์

⁶¹ **รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป (European Quality Award : EQA)**, อ้างถึงใน สมกิต บุญยะโพธิ์, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 76-79.

การประเมินองค์กรเพื่อรับรางวัลความเป็นเลิศแห่งชาติของประเทศออสเตรเลีย และถูกนำไปใช้เป็นเกณฑ์สำหรับประเทศต่าง ๆ ด้วยองค์กรที่นำกรอบแนวคิดของ AEA ไปใช้ จะได้รับการปรับปรุงในด้านภาวะผู้นำและระบบการบริหารจัดการ รวมทั้งการนำผลลัพธ์เข้าสู่กระบวนการกำหนดการวางแผนกลยุทธ์ และเปรียบเทียบตำแหน่งขององค์กรกับคู่แข่งในด้านการบริหารจัดการ องค์ประกอบของรางวัลนี้มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ และในแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ ได้แก่

ภาวะผู้นำ ทิศทางกลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร การวางแผน การพัฒนา และการปรับใช้ของผลลัพธ์

ความรู้และสารสนเทศ การเก็บข้อมูลและการแปลงข้อมูลไปสู่สารสนเทศ การบูรณาการและการใช้ความรู้ในการตัดสินใจ การสร้างและการจัดการความรู้

พนักงาน การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและผูกพัน ความมีประสิทธิภาพและการพัฒนาสุขภาพความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดี

การมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด ความรู้เกี่ยวกับลูกค้าและตลาด การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า การรับรู้ของลูกค้าในคุณค่า

นวัตกรรม คุณภาพ และการปรับปรุง กระบวนการเกี่ยวกับนวัตกรรมกระบวนการเกี่ยวกับคู่ค้าและหุ้นส่วน การจัดการ และการปรับปรุงกระบวนการ

คุณภาพของสินค้าและบริการ ผลสำเร็จและความยั่งยืน ตัวชี้วัดความสำเร็จตัวชี้วัดความยั่งยืน

การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจะครอบคลุม 4 ด้าน คือ องค์กรมีการวางแผนและการจัดโครงสร้างอย่างไร การนำแผนและโครงสร้างต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ การวัดและวิเคราะห์ผลลัพธ์ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การประเมินเหล่านี้เป็นการประเมินที่เรียกว่า ADRI เป็นการประเมินในด้านการเข้าถึง (approach) การแปลไปสู่การปฏิบัติ (deploy) ผลลัพธ์ (result) และการปรับปรุง (improvement)⁶²

สรุป รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ ทิศทาง กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร การวางแผน การพัฒนาและการปรับใช้ของผลลัพธ์ ความรู้และสารสนเทศ การเก็บข้อมูลและการแปลงข้อมูลไปสู่สารสนเทศ การบูรณาการ และการใช้ความรู้ในการตัดสินใจ

⁶² รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย (Australian Excellence Award : AEA), อ้างถึงใน สมกิต บุกยูชะโพธิ์, “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), 28-30.

การสร้างและการจัดการความรู้ พนักงาน การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องและผูกพัน ความมีประสิทธิภาพและการพัฒนาสุขภาพ ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดี การมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด ความรู้เกี่ยวกับลูกค้า และตลาด การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า การรับรู้ของลูกค้าในคุณค่า นวัตกรรม คุณภาพ และการปรับปรุง กระบวนการเกี่ยวกับนวัตกรรมกระบวนการเกี่ยวกับลูกค้าและหุ้นส่วน การจัดการและการปรับปรุงกระบวนการและคุณภาพของสินค้าและบริการ

รูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาของประเทศสิงคโปร์ (School Excellence Model : SEM)⁶³

จุดแข็งของการศึกษาในประเทศสิงคโปร์ คือ กระทรวงศึกษามีอำนาจจัดวางแนวทางการสอนและการประเมินผล และควบคุมให้เป็นไปตามที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ดำเนินการสม่ำเสมอ ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพทัดเทียมกัน นอกจากนี้สิงคโปร์เป็นประเทศที่เห็นความสำคัญของการทรัพยากรบุคคลเป็นอย่างยิ่ง เพราะคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่าที่สุดของสิงคโปร์ ดังนั้นสิงคโปร์จึงให้ความสำคัญกับการศึกษามาก ซึ่งจะเห็นได้จาก ค่าเล่าเรียนที่ต่ำมากในการศึกษาระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยม เพื่อสนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน โดยสิงคโปร์จัดการศึกษาโดยมองพื้นฐานการตลาดของประเทศที่เป็นประเทศอุตสาหกรรม เมื่อนำมาผูกติดกับการศึกษาการผลิตบุคลากรจึงคำนึงถึงความสอดคล้องกับตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก สิงคโปร์มุ่งผลิตบุคลากรในระดับ Polytechnic เป็นหลัก ทุกคนที่จบออกมาจะมีงานรองรับและเป็นที่ต้องการของบริษัท และสิงคโปร์ยังเป็นประเทศที่เห็นความสำคัญของการฝึกอบรม (Training) เป็นอย่างยิ่ง

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของประเทศสิงคโปร์ ได้ให้ความสำคัญและได้มีการพยายามให้เกิดปรากฏการณ์ โดยกล่าวถึงวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ความสมดุลของการประกันคุณภาพ ว่าจำเป็นต้องให้มีคุณภาพ ความเชื่อมั่นและความต้องการความหลากหลายของการศึกษาและนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมความหลากหลายและนวัตกรรมที่รัฐบาลพยายามที่จะกระจายอำนาจของตนให้กับโรงเรียน แต่ในทางกลับกัน การประกันคุณภาพการศึกษาที่รัฐบาลได้กำหนดขึ้น จากโครงสร้างคุณภาพที่เป็นศูนย์ร่วมของการควบคุมของรัฐบาล จากข้อมูลที่ได้บันทึกไว้จะสามารถตรวจสอบผลกระทบบ้างกล่าวของ

⁶³ ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ Singapore Educational Quality Assurance เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2560, เข้าถึงได้จาก <https://kansuksa.wordpress.com/2013/01/18/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81/>

กลยุทธ์และความท้าทายที่โรงเรียนแถวหน้า ในการนำกระบวนการทัศน์ใหม่ของความหลากหลายและนวัตกรรม ในขณะที่ความถึงพอใจของการประกันคุณภาพที่เป็นกุญแจสำคัญหรือปัจจัยสำคัญ คือ โรงเรียน การประเมินตนเอง คุณภาพ นวัตกรรม และความหลากหลาย (Keywords School, Excellence- Self-appraisal, Quality, Innovation, Diversity)

ดังนั้นการประกันคุณภาพกับแนวคิดของมาตรฐานการปฏิบัติงาน และความเป็นเลิศของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ควบคุมมาตรฐานในการศึกษา คือการดำเนินธุรกิจทุกครั้งและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการระดมทุน โรงเรียนมีความรับผิดชอบแก่ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดหาโปรแกรมที่ดีที่สุดและมีคุณภาพสูงของการศึกษาให้กับนักเรียนของพวกเขา ผู้ปกครองเด็กต้องการโรงเรียนของเขาจะต้องเป็นโรงเรียนที่ดี เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะโรงเรียนดี ผลไม่ว่าจะเป็นในด้านวิชาการหรือพื้นที่ที่ไม่ใช่ทางวิชาการมีประโยชน์ เพราะเขาท้าทาย ให้ความสนใจอย่างเข้มงวดกับสิ่งที่มีประสบความสำเร็จ และสิ่งที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้น (Ministry of Education, 2000 cited in Ng, 2007) รัฐบาลจึงเห็นความสำคัญว่าจำเป็นต้องเน้นความหลากหลายและนวัตกรรมในขณะที่รักษาคุณภาพและมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นความพยายามเป็นอย่างมากของรัฐบาลในการสนับสนุนให้ความหลากหลายและนวัตกรรม ในขณะที่เดียวกันก็พร้อมตอบสนองความต้องการของการประกันคุณภาพ

School Excellence Model (SEM) เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2000 ส่วนหนึ่งที่สำคัญความเชื่อในเรื่องของความสำเร็จที่กว้างขึ้นโดยเน้นคุณภาพ ตอนนี้อยู่โรงเรียนจะต้องไปประเมินตัวเองโดยใช้รูปแบบใหม่ให้แยกจากการตรวจสอบโรงเรียนแบบดั้งเดิม เมื่อโรงเรียนตรวจดำเนินงานของพวกเขาโดยใช้มาตรการที่ไม่ได้รับทั้งความชัดเจนให้กับโรงเรียน

วิธีการที่ SEM ดำเนินการได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นการบรรยายสรุปคุณลักษณะบางอย่างที่สำคัญก่อนที่จะอธิบายเพื่อการประกันคุณภาพในยุคของความหลากหลายและนวัตกรรม SEM เป็นรูปแบบการประเมินตนเองสำหรับโรงเรียนที่ดัดแปลงมาจากแบบจำลองคุณภาพต่าง ๆ ที่ใช้โดยธุรกิจองค์กร ได้แก่ ยุโรปมูลนิธิการจัดการคุณภาพ (EFQM) สิงคโปร์รางวัลคุณภาพ (SQA) การศึกษารูปแบบและอเมริกันแบบ Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA)

SEM มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดให้มีวิธีการระบุวัตถุประสงค์และการวัดจุดแข็งของโรงเรียนและหาพื้นที่สำหรับการปรับปรุง นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน เป็นการกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการปรับปรุงที่เป็นผลบวก และสามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน และในที่สุดคุณภาพของระบบการศึกษา การใช้รูปแบบนี้สอดคล้องกับ SQA ที่โรงเรียนสามารถพิสูจน์และอ้างถึงในเกณฑ์มาตรฐานในการจัดอันดับ ในความเป็นจริงตัวเองจากการจัดอันดับของสถาบันระดับชาติ ในด้านเกณฑ์มาตรฐานด้านความเป็นเลิศขององค์กร SEM โดยทั่วไปอธิบายถึงโรงเรียนที่ยอดเยี่ยม ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้นำกลยุทธ์การประดิษฐ์และทรัพยากร

ปรับใช้ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลในการเข้าสู่ระบบ ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงกระบวนการที่เน้นนักเรียนที่มี การกำหนดเป้าหมายและประสิทธิภาพ การติดตามและการจัดการ เหล่านี้สร้างผลลัพธ์ในบุคลากร และค่าตอบแทน ความพึงพอใจของผู้รวม และทั้งผลกระทบที่มีต่อสังคมส่วนร่วมในความสำเร็จของ ผลการเรียนรู้และความเป็นเลิศ ใน SEM การดำเนินงานส่งผลไปไกลกว่าความสำเร็จทางวิชาการ ในขณะที่ผลการเรียนของโรงเรียนยังคงเป็นที่สำคัญ ลักษณะของโรงเรียนที่ยอดเยี่ยมตามแนวคิด SEM ได้แก่

- (1) ให้การศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นแบบองค์รวม
- (2) ผลลัพธ์ที่ยอดเยี่ยมตามเป้าหมายจะส่งผลให้เห็นเป็นรูปธรรม และการแสดงผลในเชิงบวก SEM ประกอบด้วย 9 หลักเกณฑ์คุณภาพที่โรงเรียนสามารถประเมิน ได้แก่
 - (1) ผู้นำ: ผู้นำวิธีการเรียนและความเป็นผู้นำระบบโรงเรียนมีคุณค่ามาก และมุ่งเน้น การเรียนรู้ของนักเรียนและความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานและวิธีการที่โรงเรียนที่อยู่ความรับผิดชอบ ต่อสังคม
 - (2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์: วิธีการเรียนที่ชัดเจนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มุ่งเน้นทิศทาง กลยุทธ์ การพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนทิศทางของโรงเรียน แผนงานและประสิทธิภาพ
 - (3) เจ้าหน้าที่บริหาร: การศึกษาการพัฒนาและใช้ศักยภาพของบุคลากร เพื่อสร้าง โรงเรียนที่ดีเยี่ยม
 - (4) ทรัพยากร: การโรงเรียนจัดการทรัพยากรภายในและหุ้นส่วนภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการดำเนินงานของกระบวนการ
 - (5) กระบวนการที่เน้นนักเรียน: วิธีการออกแบบโรงเรียนดำเนินบริหารจัดการและช่วย ปรับปรุงกระบวนการสำคัญที่จะให้การศึกษาแบบองค์รวมและผลงานที่ต่อเนื่องที่ดีของนักเรียน
 - (6) การบริหารและผลการดำเนินงาน: โรงเรียนคือความสำเร็จให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน
 - (7) ผลลัพธ์ บุคลากร: คือความสำเร็จของโรงเรียนเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการพัฒนา และการสร้างขวัญกำลังใจของบุคลากร
 - (8) ห้างหุ้นส่วนจำกัด: โรงเรียนจะบรรลุในความสัมพันธ์กับคู่แข่งและชุมชนที่มีขนาดใหญ่
 - (9) ผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ: สิ่งที่โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาแบบ องค์รวมของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอบเขตที่โรงเรียนสามารถบรรลุ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ของการศึกษา

เกณฑ์คุณภาพของแต่ละการประเมินใน SEM ต้องใช้หลักดังนี้

- โดยรูปแบบ
- (1) วิธีการและระบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด
 - (2) การปรับใช้ระบบของวิธีการและระดับของการปฏิบัติ
 - (3) การประเมินปกติและทบทวนวิธีการและการทำงาน ตามการติดตามผลและการวิเคราะห์ผลสำเร็จและต่อเนื่องของกิจกรรม
 - (4) การตรวจหาลำดับความสำคัญของการวางแผนและการดำเนินการปรับปรุงกิจกรรม
 - (5) ตั้งค่าที่เหมาะสมและประสิทธิภาพการทำงานที่ท้าทายเป้าหมาย
 - (6) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 3 – 5 ปี
 - (7) การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับโรงเรียนเทียบเคียง
 - (8) ระบุสาเหตุของผลดีหรือไม่ดี

SEM เป็นระบบการประเมินตนเองซึ่งจะเป็นกลไกสำหรับโรงเรียน ผู้นำในการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียน ทีมงานตรวจสอบภายนอกจากกระทรวงศึกษาธิการ ผลการประเมินตนเองโดยใช้เกณฑ์เดียวกับประมาณหนึ่งครั้งใน 5 ปี จากการประเมินจะต้องมีหลักฐานที่ชัดเจนในการปรับคะแนน เมื่อโรงเรียนมีมาตรฐานทำงานได้ดีกับเกณฑ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าไม่มีหลักฐานการนี้รูปแบบการให้คะแนนสำหรับประสิทธิภาพของโรงเรียน นอกจากนี้ยังทำคะแนนได้ดี โรงเรียนมีคุณภาพที่สำคัญยังมีหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานทำให้ส่งผลเป็นข้อมูลในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องผ่านการวิเคราะห์อย่างมีแนวโน้มที่ดี

SEM เป็นแผนแม่บทสำหรับโรงเรียน ดังนี้

- (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับรางวัลของโรงเรียนประจำปี เป็นความสำเร็จที่เป็นปัจจุบัน
- (2) รางวัล Best Practices (BPA) ซึ่งตระหนักถึงโรงเรียนที่มีคะแนนดีในประเภทรางวัลอย่างยั่งยืนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (SAA) ซึ่งตระหนักถึงโรงเรียนที่มีคะแนนดีอย่างยั่งยืนใน “ผลลัพธ์” เป็นรางวัลที่ได้รับรางวัลความเป็นเลิศโรงเรียน (SEA) ซึ่งจะทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง

3) ความท้าทายของการประกันคุณภาพในยุคของความหลากหลายและนวัตกรรม ในประเทศสิงคโปร์ (Challenges of quality assurance in an era of diversity and innovation)

(1) แผงความตึงเครียดในแนวทางการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง

รัฐบาลได้กล่าวถึงความตั้งใจในการกระจายอำนาจ อำนาจของตนออกมาในรูปแบบการควบคุมโดยตรง เพื่อเพิ่มเติมการควบคุมดูแลในระยะไกล นี้มีขึ้นเพื่อเป็นเวทีสำหรับความหลากหลายและนวัตกรรมในระบบโรงเรียนมีอิสระเพิ่มขึ้น ผู้นำโรงเรียนและครูผู้สอนมีอำนาจ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงที่โรงเรียนเพื่อตอบสนองนักเรียน มี 3 รูปแบบหลักของการกระจายอำนาจ คือ

(1.1) การโอนงานและการทำงาน แต่ไม่มีอำนาจไปยังหน่วยงานอื่นในองค์กรนั้น

(1.2) คณะผู้แทนเกี่ยวข้องกับการโอนอำนาจในการตัดสินใจจากที่สูงที่ต่ำกว่า

(1.3) หน่วยลำดับชั้น แต่ละอำนาจที่สามารถถอนได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของหน่วย

การตกทอดมาเป็นมรดก หมายถึงการโอนอำนาจไปยังหน่วยงานในกำกับของรัฐที่สามารถทำหน้าที่อิสระหรือหน่วยงานที่สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องขออนุญาตก่อน

ในขณะที่ทั้ง 3 รูปแบบของการกระจายอำนาจได้รับการปฏิบัติในสิ่งโคปรัระบบการศึกษา ความพยายามของรัฐบาลปัจจุบันในระบบการศึกษา สามารถอธิบายได้มากขึ้นอย่างถูกต้องตามรูปแบบของการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง รัฐบาลพยายามที่จะกระจายอำนาจและให้อิสระตกมาอยู่กับหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับโรงเรียน ในทางกลับกันจะมีความเสี่ยงจากการลดควบคุมมาตรฐานการศึกษา เมื่อรัฐบาลมีน้อยลง จึงจำเป็นต้องมีระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ระบบดังกล่าวจะป้องกันการสูญเสียของการควบคุม และความคล่องตัวในการสื่อสารและสิทธิการพิจารณาการบริหารจัดการ ระบบของตัวชี้วัดประสิทธิภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษามั่นใจมากขึ้น ความรับผิดชอบและการตอบสนองในการควบคุมส่วนกลาง

ดังนั้นในสิ่งโคปรั มีการกระจายอำนาจไม่เพียงเกี่ยวกับการพลิกอำนาจและผู้มีอำนาจ รัฐบาลยังคงดำเนินการเพื่อให้บรรลุความรับผิดชอบที่ดีของชาติ และผลที่มีตอบแทนสูงสำหรับการให้ค่าตอบแทนประชาชน ดังนั้นความหลากหลายที่หวังที่จะพัฒนาเป็นความหลากหลายของหมายถึงการไม่สิ้นสุด ให้เศรษฐกิจของประเทศ กลยุทธ์การทำงานของโรงเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์กับเป้าหมายของชาติ พัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในประเทศสิ่งโคปรั จึงเน้นการตรวจสอบได้และมาตรฐาน ดังนั้นสิ่งที่โรงเรียนกำลังประสบแนวโน้มอยู่ในกระบวนการกระจายอำนาจเพิ่มเติมการกระจายอำนาจของเรื่องยุทธวิธีมากกว่าการรวบอำนาจของเส้นทางยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ความประสงค์ที่จะรักษาและส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพสูง และเพื่อโรงเรียนช่วยให้มีความยืดหยุ่นพอที่จะกระจายการลงทุนและสร้างสรรค์นวัตกรรมอื่น ๆ นี่คือการที่ท้าทายที่จะให้บรรลุทั้งภาครัฐและโรงเรียน

ในยุคของการกระจายอำนาจความหลากหลายและนวัตกรรมนักศึกษาจะได้รับเพื่อปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขา และต้องกล้าที่จะทดสอบและรับความเสี่ยง โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากการคิดนอกกรอบและหาเส้นทางของตัวเองและทำลายพรมแดน แต่ในความเป็นจริงแล้วกระบวนการนี้ในการรวมอำนาจยังคงแข็งแกร่งมาก การประกันคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานความต้องการของบางอย่างและความสำเร็จของการปฏิบัติ ตัวชี้วัด ปัจจัยพื้นฐานบางตัวเช่น การตรวจสอบ การปรับเปลี่ยน และคงความทันสมัย

(2) การแข่งขัน

แม้ว่าการศึกษาอาจไม่ใหม่ในสิงคโปร์ มาโดตเด่นมากขึ้นในยุคของการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง

(2.1) บทบาทของรัฐเข้า อาจคิดค้นเพื่อหาวิธีทำให้ผู้รับบริการแทนผู้ให้บริการ เช่นเดียวกับในอดีต

(2.2) โรงเรียนจะต้องทำงานมากขึ้น เช่น สถานประกอบการขององค์กรแข่งขันกัน ในการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและควมมีชื่อเสียงในประเทศ และทั่วโลกแม้กระทั่งตลาดการศึกษา การแข่งขันสูงและต้องได้รับการปรับปรุงในขณะที่ในทฤษฎี SEM สามารถประเมินตนเองและการปรับปรุงในแบบรวมศูนย์

กระบวนการที่ศึการกระจายอำนาจผู้นำโรงเรียนอาจจะยังคงรูปแบบการตีความหมาย เป็นหนึ่งสำหรับการควบคุมและการพิจารณา ซึ่งจะมีผลต่อการแข่งขันของโรงเรียนของพวกเขา และพวกเขาเองร่วมงานรับรัฐบาล จึงจำเป็นต้องได้คะแนนดี อาจกล่าวว่ารางวัลและการประกันคุณภาพ ในสภาพแวดล้อมที่การแข่งขันอาจมีผลข้างเคียง

ในปีล่าสุดหนังสือพิมพ์ได้รายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนลดลง การแข่งขัน กีฬาบางชนิดไม่เข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร เพื่อที่จะมุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มของพวกเขาการแข่งขันที่พวกเขา มีโอกาสมากขึ้นเพื่อสะสมผลและต้องการชนะรางวัล อื่น ๆ ได้เขียนในหนังสือพิมพ์และแปลกใจ บางโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นที่สนใจมากขึ้นในการแข่งขันสำหรับรางวัลที่ให้แก่ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของสมรรถภาพทางกาย และระดับต่ำของโรคอ้วนในนักเรียนของพวกเขา หรือสมรรถภาพทางด้าน กายที่เกิดขึ้นจริงของนักเรียน ตอนนี้การเข้าร่วมของโรงเรียนในกิจกรรมร่วมหลักสูตร (CCA) รวมทั้ง เป็นสถิติสมรรถภาพทางกายของพวกเขาแสดงต่อสาธารณะ ในความสำเร็จของพวกเขาในพื้นที่อื่น ๆ เช่น การศึกษาแห่งชาติและการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับครูและเด็กนักเรียน ความตั้งใจเป็นที่เข้าใจก็คือ การพัฒนานักเรียนทุกคนอย่างสม่ำเสมอ รางวัลที่ได้รับเป็นผลพวง เหล่านี้มีความเปลี่ยนแปลง จากการครอบงำความคิด และเกรดการครอบงำจิตใจด้วยการชนะรางวัลอื่น ๆ ทั้งหมดเช่นกัน

จากที่กล่าวมาจึงเป็นการพิสูจน์ได้ว่าการใช้ SEM อาจส่งผลให้ในบางโรงเรียน ใช้มากขึ้น กลยุทธ์การแอบแฝงเกี่ยวกับที่พวกเขาได้ใช้ในเวลา นี้ ของกระบวนการและกิจกรรม ในโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโรงเรียนของพวกเขา ประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพที่ได้รับ การประเมินเป็นไปได้ด้วยดี ตัวอย่างเช่น ครูใหญ่ลดกิจกรรมร่วมหลักสูตรที่มีอยู่ เพื่อที่จะมุ่งเน้น ทรัพยากรของโรงเรียนที่มีต่อกิจกรรมเหล่านั้น ที่มีการพิจารณาเพิ่มเติม มีผลในแง่ของรางวัลชนะเลิศ ในการแข่งขันระหว่างโรงเรียน

ดังนั้น SEM อาจจะหันไปยังรูปแบบของการจัดอันดับของโรงเรียนอื่น วัตถุประสงค์ และความหมายเดิมของมันหายไปในการแข่งขัน การเพิ่มจำนวนของชนิดของรางวัลที่ได้รับก็สามารถ เพิ่มจำนวนของข้อมูลสำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขัน

(3) รางวัลกับนวัตกรรม

SEM เป็นระบบของรางวัลให้กับโรงเรียนตามเกณฑ์ที่กว้าง รวมทั้งเพิ่มการปฏิบัติที่ดีที่สุดขององค์กร และความสำเร็จในการกีฬา และศิลปะ ในทางทฤษฎีรางวัลมีขึ้นเพื่อส่งเสริมคุณภาพในพื้นที่ที่แตกต่างกันและรูปแบบที่แตกต่างกันเฉลิมฉลองความเป็นเลิศ อย่างไรก็ตาม ในสภาพแวดล้อมการแข่งขันรางวัล นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ต่อไปนี้แสดงให้เห็นตารางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปี 2004

โรงเรียนชั้นนำในสิงคโปร์มีภาวะของตัวเองที่เข้มแข็ง เป็นระบบการควบคุมตนเอง ที่สามารถให้อยู่ในระบบได้อย่างมีคุณภาพและให้ตรงตามมาตรฐาน ในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูง รางวัลเป็นเครื่องมือการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อความมั่นใจของลูกค้าของคุณภาพ แต่ในยุคของความหลากหลายและนวัตกรรมในโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น เป็นหนึ่งสิ่งในกิจการ นอกเหนือจากที่ได้รับการยอมรับโดยระบบการประกันคุณภาพเป็นมาตรฐาน ความเข้มข้นในระบบใหม่บางครั้งอาจใช้การไม่ได้ โดยต้องที่จะต้องมีรางวัลที่เคยได้รับหรือประวัติการได้รับรางวัลในปีก่อน ๆ นั้น ดังนั้นจึงมีความตึงเครียดระหว่างการแสวงหาความหลากหลายและนวัตกรรมและระบบที่มีอยู่

(4) ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ

แหล่งที่มาของความตึงเครียดที่เกี่ยวข้องคือกระทรวงศึกษาธิการได้เน้นว่าในโรงเรียนควรมีมาตรฐาน เพื่อแทนคำว่า ตัวชี้วัดประสิทธิภาพของ SEM ต้องใช้ความสำเร็จของตัวชี้วัดดังกล่าวและการมีหลักฐาน SEM เป็นระบบวินิจัยที่ดีสำหรับการประเมินตนเองและข้อมูลสำหรับการปรับปรุง และอาจจะควบคู่ไปกับการดำเนินการปรับปรุงคุณภาพที่เหมาะสมตามกรอบ แต่ก็ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมนวัตกรรมล้ำยุค ในทางปฏิบัติเพื่อให้คะแนนที่ดีใน SEM หลาย ๆ คนอาจจะเก็บรวบรวมข้อมูลและการเขียนรายงาน รายงานอาจจะควบคู่โดยการติดตามผลการดำเนินการ เพราะจากการปรับปรุงและนวัตกรรม SEM เน้นการเปรียบเทียบ แต่ในยุคของความหลากหลายและนวัตกรรม โรงเรียนที่แตกต่างกันจะมีบริบทที่แตกต่างกันมาก การเปรียบเทียบหากไม่ได้ดำเนินการอย่างเหมาะสมอาจจะไม่มีความหมายและสามารถเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาที่แท้จริงอาจเกิดเหตุการณ์พยายามที่จะเลียนแบบอื่น ๆ ของสถานศึกษาลักษณะเดียวกัน และปฏิบัติให้ดีที่สุดที่อาจไม่เหมาะสมกับบริบทใหม่

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้นำโรงเรียนมีขาดความตระหนัก มักจะรวมความแข็งแกร่งของโรงเรียนมองข้ามขั้นตอนการประเมินตนเองที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติเมื่อจัดตั้งระบบของตนเองได้ สามารถขับเคลื่อนด้วยความต้องการในการปรับปรุงคะแนน SEM เน้นอยู่

พื้นที่สำหรับการปรับปรุงในบางครั้ง ผ่านผู้นำเพื่อความแข็งแกร่งของโรงเรียนและการใช้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพของจุดแข็งเหล่านี้

ดังนั้นในยุคของความหลากหลายและนวัตกรรมความท้าทาย คือ การหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพ แม้จะมีความต้องการที่มีคุณภาพการรับรองซึ่งสามารถกระทำด้วยความสม่ำเสมอเป็นเรื่องที่กระทำได้อย่างยาก

(5) โรงเรียนแกนนำ

ความท้าทายคุณภาพและนวัตกรรมใหม่ จึงเป็นที่เรียกร้องสำหรับผู้นำโรงเรียนส่งผลกระทบต่อกลับกลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ผู้นำโรงเรียนมากมายมีการดำเนินการอย่างรวดเร็วจากกระบวนทัศน์ของ ‘คำสั่ง’ ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่ให้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินตนเองและนวัตกรรม ในขณะที่ความต้องการคุณภาพที่น่าพอใจ บางครั้งอาจปรับปรุงได้อย่างรวดเร็ว แต่คนอื่นอาจแข่งขันกันในระหว่างการดำเนินการ

กรอบที่มีคุณภาพต้องมีทักษะที่พบไม่ได้บ่อยครั้ง แม้ในอุตสาหกรรมและภาคการค้า จริงยังไม่พบในแบบแผนที่สมบูรณ์ โรงเรียนชั้นนำตอนนี้จะต้องเป็นนักคิดระบบการเปลี่ยนแปลงและผู้นำ โรงเรียนชั้นนำการฝึกอบรม ศิลปะและการเตรียมความพร้อมเป็นหัวใจหลักในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพ และต้องเป็นระบบประกันคุณภาพที่มีมาตรฐาน สามารถวัดและประเมินผลได้ ที่สำคัญตอนนี้โรงเรียนชั้นนำมีอิสระในบางขั้นตอนที่พวกเขาสามารถจะปฏิบัติให้โรงเรียนของพวกเขาเป็นโรงเรียนแถวหน้า ว่าอะไรเป็นแบบแผนที่ดีเยี่ยมของโรงเรียนมีอะไรบ้าง ของพวกเขาคิดอย่างไร ปรัชญาการศึกษาคืออะไร สิ่ง чтоผู้นำเชื่อว่าในโรงเรียนจะพัฒนารูปแบบของโรงเรียนของพวกเขาให้เป็นโรงเรียนแห่งคุณภาพ

เมื่อเร็ว ๆ นี้ด้วยการจำลองข้อมูลทางธุรกิจและปรัชญาของผู้นำโรงเรียนมีเพื่อตรวจสอบสำหรับโรงเรียนที่เป็นเลิศ ในสิ่งที่นำแนวคิดต่าง ๆ เช่น ความหลากหลายและนวัตกรรมจริง ๆ ในการศึกษา ตัวอย่างเช่น โรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนที่ยอดเยี่ยม โดยไม่ต้องเก็บรวบรวมหลักฐานของความยอดเยี่ยมของโรงเรียน โรงเรียนสามารถทำทุกสิ่งที่ถูกต้องแต่ไม่สามารถประมวลทุกความเป็นเลิศสำหรับการแสดงข้อมูล โรงเรียนสามารถใช้ฐานข้อมูลเหล่านี้เป็นโรงเรียนที่ยอดเยี่ยมและเป็นที่ยึดมั่นสำหรับผู้สอนดูแลและปลูกฝังค่านิยม ร่วมกับโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงสามารถเป็นแรงบันดาลใจให้เจ้าหน้าที่และนักศึกษา โดยพูดถึงของ ‘นวัตกรรม’ เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นและกระตุ้นครูให้กระตือรือร้นในการเรียนการสอนให้มีการปรับปรุง ในทางการศึกษาเพื่อสะท้อนให้เห็นจริงจากการทำงานของระบบอาจเป็นเรื่องยาก แต่ถ้าเป็นจุดประสงค์หลักของการศึกษาที่ต้องทำร่วมกัน และในอนาคตสามารถนำเสนอถึงนวัตกรรมใหม่ที่ทันสมัย เป็นแนวคิดในการบริหารจัดการทางการศึกษา โดยคำนึงถึงคุณลักษณะและความละเอียดอ่อนของการศึกษาที่ปลูกฝังในความสัมพันธ์ของมนุษย์มากกว่าในระบบและกระบวนการ มั่นยากที่จะปฏิบัติ แต่เป็นที่น่าจับตามองของครูที่ให้การดูแลและบทบาทต่าง ๆ ของครู ในการสร้างแบบจำลองของพวกเขาเอง ชีวิตประจำวัน นวัตกรรมไม่อาจควบคุม แต่มันอยู่ในส่วนลึกของจิตใจว่าอยู่ด้วยคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากจิตสำนึก

ฉะนั้นแทนที่จะมีนวัตกรรมความหลากหลายและมีแนวคิดที่เป็นทิศทางเดียวกัน คุณภาพสำหรับโรงเรียนที่มีมาตรฐานชั้นสูง คือ มีปัญหาทางวัฒนธรรมที่เข้าซ้อนกับการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของธุรกิจ ผู้นำโรงเรียนมีความไว้วางใจกับการตัดสินใจของพวกเขาในความรับผิดชอบและทำในโลกที่มีมาตรการ

(6) ข้อสรุป

การประกันคุณภาพในยุคของความหลากหลายและนวัตกรรม เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนแลความตึงเครียดในตัวของการประกันคุณภาพเอง กรณีของประเทศสิงคโปร์แสดงให้เห็นว่ารัฐบาล ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติและในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ที่ดีที่สุดในโลกของกลยุทธ์เป็นที่น่าจับตามอง พร้อมเฝ้ามองสิงคโปร์ ว่าสามารถดำเนินการต่อเกี่ยวกับเรื่องของการส่งเสริมความหลากหลายและนวัตกรรมในการศึกษา ขณะที่ยังคงสูงคุณภาพและความมุ่งมั่นที่ถือว่าเป็นวาระแห่งชาติ ในเรื่องอันดับต้น ๆ ของประเทศ

รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง (The Outstanding School Award : HK)

รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง โครงการให้รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง เป็นแผนงานหนึ่งในแผนการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาของฮ่องกง คณะกรรมการกองทุนคุณภาพการศึกษาจะให้รางวัลความเป็นเลิศของสถานศึกษาปีละครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเป็นการยกย่องและส่งเสริมโรงเรียนที่มีผลงานเป็นเลิศ 2) ส่งเสริมและเผยแพร่ขยายวิธีปฏิบัติทางการศึกษาของโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ และ 3) เพื่อสร้างสรรค์วัฒนธรรมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนของฮ่องกงเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศภายในสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขของแต่ละโรงเรียน รางวัลความเป็นเลิศจะให้แก่โรงเรียนซึ่งสามารถแสดงผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศใน 4 ด้านของการศึกษา คือ 1) การจัดการและการจัดองค์กร 2) การเรียนการสอน 3) การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและโรงเรียน และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการพัฒนาของนักเรียน แต่คณะกรรมการไม่ได้กำหนดจำนวนรางวัลไว้เกณฑ์การให้รางวัล แบ่งตามหลักหรืองานของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการและการจัดองค์กร

1.1 การวางแผนและการบริการ

1.1.1 พันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา : สถานศึกษาจัดทำพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษาในฮ่องกง และการพัฒนารอบด้านของนักเรียน โดยพิจารณาในแง่ของลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา พันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษารับรู้โดยคณาจารย์และนักเรียน

1.1.2 แผนการพัฒนาสถานศึกษา : สถานศึกษาจัดทำแผนการพัฒนาสถานศึกษา และยุทธวิธีปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายให้สนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง สามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและลดจุดอ่อน แผนการพัฒนาสถานศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนและมั่นคง ในแง่ของการส่งเสริมจริยธรรมและศีลธรรม สติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย สังคม และสุนทรียภาพของนักเรียน ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนของสถานศึกษาและเอกสาร แผนได้ส่งไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

1.2 การพัฒนาคณาจารย์

1.2.1 การประสานงานของคณาจารย์ : สถานศึกษามีช่องทางการประสานงานระหว่างคณาจารย์เป็นอย่างดี มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการตัดสินใจเป็นคณะ

1.2.2 การพัฒนาและการประเมินคณาจารย์ : สถานศึกษามีแผนและให้โอกาสคณาจารย์ในการพัฒนา และมีระบบการประเมินคณาจารย์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

1.3 การจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน

1.3.1 การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ : สถานศึกษาจัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาให้การสนับสนุนคณาจารย์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 กลไกการประเมินและข้อมูลป้อนกลับ

1.4.1 การประเมินผล : สถานศึกษามีคณะกรรมการติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและอย่างมีประสิทธิภาพ มีกลไกการประเมินเพื่อประเมินผลงานของสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.4.2 ข้อมูลป้อนกลับและการเรียนรู้ด้วยตนเอง : สถานศึกษามีช่องทางที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการเรียนการสอน

2. ด้านการเรียนการสอน

2.1 หลักสูตร

2.1.1 การจัดการหลักสูตร การวางแผนและการจัดระบบของหลักสูตร : สถานศึกษามีหลักสูตรที่มีเป้าหมายที่แจ่มชัด มีความกว้าง ความลึก ความสมดุล มีประโยชน์มีความต่อเนื่องและเป็นกลุ่มก้อน มีระบบที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลักสูตร ติดตามและการพัฒนาหลักสูตร

2.2 การเรียนการสอนในชั้น

2.2.1 ยุทธวิธีการสอน : สถานศึกษามีกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ครูนำวิธีการสอนที่เหมาะสมมาใช้ ครูยอมรับรูปแบบการสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาความคิดระดับสูง พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และทัศนคติของนักเรียน

2.2.2 ทักษะการสอน : สถานศึกษามีคณะกรรมการติดตามและมีระบบการตรวจสอบเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับทางด้านทักษะการสอน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสอนที่ดี มีการสังสรรค์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะการจัดการห้องเรียนในบรรดาคณาจารย์

2.2.3 บรรยากาศของห้องเรียน : สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนสนับสนุนคณาจารย์เพื่อส่งเสริมความคาดหวังเชิงบวก จัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดให้มีแรงจูงใจในเชิงบวก สร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยและมีอิสระเพื่อการเรียนที่มีประสิทธิภาพ

2.3 การประเมินผล

2.3.1 ระบบและนโยบายการประเมินผล : สถานศึกษามีระบบ และนโยบายประเมินผลที่เหมาะสมสนองตอบเป้าหมายของหลักสูตร มีความคาดหวังต่อนักเรียนบนพื้นฐานของความสามารถและความต้องการของนักเรียน

2.3.2 การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการประเมินผล : สถานศึกษามีระบบการบันทึกและการรายงาน เพื่อให้มีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีประสิทธิภาพแก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและสถานศึกษา

3. ด้านการสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและสถานศึกษา

3.1 การเอาใจใส่และให้ความดูแลนักเรียน

3.1.1 วินัย การแนะนำ และการให้คำปรึกษา : สถานศึกษามีวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน

3.2 การพัฒนาบุคลากร สังคม และวัฒนธรรม

3.2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร : สถานศึกษาให้การสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ สมดุล และครอบคลุมการพัฒนานักเรียนทุกด้าน

3.2.2 โปรแกรมเสริมหลักสูตร : สถานศึกษาได้วางแผนโปรแกรมเสริมหลักสูตรที่ดีและอย่างเพียงพอในด้านหน้าที่พลเมือง จริยธรรม ศิลธรรม เพศศึกษา และสิ่งแวดล้อมศึกษา

3.3 การสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

3.3.1 โปรแกรมสนับสนุนการเรียนรู้ : สถานศึกษามีแผนการสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพแก่นักเรียน ผู้ซึ่งมีความยุ่งยากในการเรียน และมีการเสริมสร้างและขยายโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีพรสวรรค์

3.3.2 บริการดูแลรักษา : สถานศึกษาให้การสนับสนุนเด็กพิการ เด็กที่มีปัญหา การปรับตัว หรือเด็กที่มีปัญหาครอบครัวอย่างเพียงพอ

3.4 การเชื่อมโยงกับผู้ปกครองและชุมชน

3.4.1 ความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา : สถานศึกษากำหนดช่องทางการสื่อสารอย่างดี และมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง

3.4.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน : สถานศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสร้างสายใยกับงานอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

3.5 บรรยากาศของสถานศึกษา

3.5.1 กำลังใจ : ทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และความเชื่อ มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาและมีความภูมิใจทั้งครูและนักเรียน

3.5.2 มนุษย์สัมพันธ์ : ครูมีความรักและความเอาใจใส่นักเรียน มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณาจารย์ ระหว่างคณาจารย์กับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน สถานศึกษามีหลักฐานให้เห็นถึงวัฒนธรรมของความเป็นเพื่อนร่วมงาน และมีความเกี่ยวพันอย่างดีกับสมาคมศิษย์เก่า

4. ด้านผลสัมฤทธิ์และระดับการพัฒนาของนักเรียน

การประเมินผลงานของสถานศึกษาที่ส่งเสริมระดับการพัฒนาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นผลงานที่ใช้ในการพิจารณาว่า สถานศึกษานั้นได้บรรลุระดับแผนพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในพัฒนานักเรียน การปรับปรุงสิ่งที่เป็นมูลค่าเพิ่ม เช่น ชื่อเสียงของสถานศึกษา ความสามารถของสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายที่ได้ในสภาวะแวดล้อมของตน กลไกที่ใช้ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพในการตรวจสอบและการให้ข้อมูลป้อนกลับ สถานศึกษาแต่ละโรงจะได้รับการประเมินตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษา ของตน ตลอดทั้งเนื้อหาสาระของการเข้าถึงหรือระดับการพัฒนาของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รายการต่อไปนี้ สถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ระยะยาวในเรื่องการพัฒนานักเรียน ทั้งหมดในภาพรวม การพัฒนาด้านจริยธรรมและศีลธรรม : นักเรียนมีความประพฤติดี มีวินัยและพฤติกรรมที่ดี มีความชื่นชอบในค่านิยมทางจริยธรรม ตระหนักในสภาพของสังคม การเมืองและหน้าที่พลเมือง ให้บริการอย่างดีแก่สถานศึกษาและชุมชน มีความมีศักดิ์ศรีสูง มีแนวความคิดต่อตนเองในเชิงบวก และมีพลังในการต่อต้านสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ ของสังคม การพัฒนาทางด้านสติปัญญา : นักเรียนสามารถเข้าถึงเป้าหมายทางวิชาการการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นอิสระ มีทักษะการสืบค้น และการให้เหตุผล มีประวัติผลการสอบวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง มีการพัฒนาภาษา มีระดับทักษะการรู้หนังสือ 2 ภาษา และทักษะการพูด 3 ภาษา มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถและแรงจูงใจในการนำทักษะในด้านเทคโนโลยีไปปฏิบัติ และการกำหนดเป้าหมายที่ได้สำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทางด้านอารมณ์ : นักเรียนตระหนักในด้านสุขภาพเชิงบวกมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในด้านกิจกรรมกีฬา มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาร่างกายตลอด

ชีวิต มีความพร้อมที่จะก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่มากขึ้น สถานศึกษาสามารถเตรียมนักเรียนเพื่อการก้าวสู่ผู้ใหญ่มากขึ้น ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ การพัฒนาทางด้านสังคม : นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูง สามารถทำงานร่วมกัน ทำงานเป็นทีม และแบ่งปันความรับผิดชอบ มีทักษะทางภาวะผู้นำและการจัดการ มีทักษะในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ทักษะในการสื่อสารที่ดี ให้ความนับถือและยอมรับบุคคลอื่น มีความชื่นชอบในมรดกและวัฒนธรรมของตนเองและคนอื่น การพัฒนาด้านสุนทรียภาพ : นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศิลปะภายในและระหว่างสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างสรรค์ศิลปะ ดนตรี การละคร และเต้นรำ⁶⁴

สรุป รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศใน 4 ด้านของการศึกษา คือ 1) การจัดการและการจัดการ 2) การเรียนการสอน 3) การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและโรงเรียน และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการพัฒนาของนักเรียน แต่คณะกรรมการไม่ได้กำหนดจำนวนรางวัลไว้ เกณฑ์การให้รางวัลแบ่งตามสายงานของการศึกษา

เกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562 (Public Sector Management Quality Award : PMQA)

รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award) เป็นรางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง และมีผลดำเนินการปรับปรุงองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอย่างโดดเด่น

ในปี พ.ศ. 2547 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐรวมทั้งส่งเสริมให้ส่วนราชการดำเนินการพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์ดังกล่าวผ่านตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในปี พ.ศ. 2549 ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้ปรับปรุงเกณฑ์ไปสู่เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental Level) และกำหนดให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร ปีละ 2 หมวด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เพื่อให้ การพัฒนาของส่วนราชการเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปและยั่งยืน เมื่อส่วนราชการดำเนินการจนครบทั้ง 6 หมวด ในปี พ.ศ. 2554 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ดำเนินการตรวจรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified FL) เพื่อติดตามและตรวจสอบความพร้อมของ ส่วนราชการก่อนที่จะเข้าสู่งานดำเนินการเกี่ยวกับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award)

⁶⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, *โรงเรียนรางวัลเป็นเลิศของครูและโรงเรียนประเทศฮ่องกง (The Outstanding Teachers and School Awards : HK. Consultation Document)* (กรุงเทพมหานคร: วิธีซีคอมมูนิเคชั่น, 2543), 24-32.

ในปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดให้มีรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ รายหมวด เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ สร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง และยกระดับมาตรฐานให้เทียบเท่าสากล โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์แนวทางและกลไกการบริหาร รางวัลด้วยแนวคิด “การปรับปรุงทีละขั้น” กล่าวคือ ส่วนราชการใดพัฒนาองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental Level) ครบทุกหมวดแล้ว และผ่านการรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified Fundamental Level) รวมทั้งสามารถปรับปรุงองค์การอย่างต่อเนื่องจนมีความโดดเด่นในหมวดใดหมวดหนึ่ง จะสามารถขอรับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐรายหมวด และพัฒนาไปสู่รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ต่อไปได้

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของส่วนราชการ ทำให้การส่งมอบผลผลิตและการบริการดีขึ้น ปรับปรุงผลการดำเนินการด้านอื่น ๆ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยทำให้เกิดความสอดคล้องกันของแผนกระบวนการการตัดสินใจบุคลากร การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ การนำเกณฑ์นี้ไปใช้จะช่วยให้ส่วนราชการสามารถประเมินองค์การตนเองได้อย่างรอบด้านว่าขณะนี้ สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร และต้องการมุ่งไปทางใด เกณฑ์นี้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบทุกภาคส่วนของระบบบริหารงาน การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการและผลลัพธ์ โดยตระหนักถึงคุณค่าที่ส่งมอบแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562 (Public Sector Management Quality Award : PMQA) เป็นชุดของคำถามเกี่ยวกับเรื่องสำคัญของการบริหารและดำเนินงานของส่วนราชการ ใน 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการนำองค์การ
2. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์
3. ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
5. ด้านบุคลากร
6. ด้านการปฏิบัติการ
7. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ

ส่วนราชการที่นำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป็นกรอบการประเมินระดับมาตรฐานสากลไปเปรียบเทียบกับระบบการบริหารจัดการของส่วนราชการ จะได้รับประโยชน์ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การตรวจประเมินองค์การด้วยตนเอง (Self-Assessment) ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารของส่วนราชการนั้น ๆ ได้รับทราบว่าส่วนราชการยังมีความบกพร่องในเรื่องใด จึงสามารถกำหนดวิธีการและเป้าหมายที่ชัดเจนในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงองค์การให้สมบูรณ์มากขึ้นต่อไป

ส่วนราชการสามารถนำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการ การดำเนินการของส่วนราชการ เพื่อให้สามารถยกระดับการบริหารจัดการของส่วนราชการ อันนำไปสู่การส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นทั้งผลผลิตและบริการให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งนับเป็นการตอบสนองต่อเป้าหมายของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ด้วย

ส่วนราชการที่มีการบริหารจัดการที่เป็นเลิศจะมีภาพลักษณ์ที่ดี ได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ ยังมีโอกาสส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถของส่วนราชการอื่น ๆ โดยการนำเสนอวิธีปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จ และเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของส่วนราชการ เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่ส่วนราชการอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ให้ประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกัน⁶⁵

เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 มีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยให้โรงเรียนพัฒนาระบบบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่มีต้นแบบมาจากรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เรียกว่า The Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงมาตลอด เพื่อช่วยให้องค์กรประเมินตนเองภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นผลการดำเนินการตาม กลยุทธ์ขององค์กร เกณฑ์ได้พัฒนาไปสู่มุมมองเชิงระบบที่ครอบคลุมและบูรณาการการบริหารจัดการกับผลการดำเนินการโดยรวมขององค์กร⁶⁶

เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขับเคลื่อนให้โรงเรียนบรรลุเป้าประสงค์ ปรับปรุงผลลัพธ์ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับโรงเรียนในระดับนานาชาติ การใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำนึงถึง และแนวคิดหลัก เกณฑ์เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และแนวทางการให้คะแนนเพื่อปรับปรุงและให้ได้ว่าซึ่งผลลัพธ์ที่ยั่งยืน โรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการ

⁶⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), **เกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562** (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2562), 3-7.

⁶⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ปี 2557 - 2558** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556), คำนำ.

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับประเทศ โรงเรียนเหล่านี้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นแรงบันดาลใจให้โรงเรียนอื่น ๆ ปรับปรุงการปฏิบัติการและผลลัพธ์ของตนเองซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย

เจตจำนงของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การช่วยโรงเรียน ไม่ว่าจะขนาดใดหรืออยู่ในสังกัดใด ตอบคำถามที่ท้าทาย 3 ข้อ คือ 1) โรงเรียนดำเนินการได้ดีเท่าที่ควรเป็นหรือไม่ 2) โรงเรียนรู้ได้อย่างไร และ 3) โรงเรียนควรปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร

จากการท้าทายตนเองด้วยการตอบคำถามของเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ โรงเรียนสำรวจตนเองว่าได้ดำเนินการวัดผลสำเร็จ ในสิ่งที่สำคัญต่อโรงเรียนแล้วหรือไม่ คำถามของเกณฑ์ครอบคลุม 7 ด้านที่สำคัญในการจัดการและการดำเนินการของโรงเรียน (แบ่งย่อยออกเป็นกระบวนการ 6 หมวด และผลลัพธ์ 1 หมวด) ได้แก่

1. การนำองค์กร
2. กลยุทธ์
3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
5. บุคลากร
6. การปฏิบัติการ
7. ผลลัพธ์

เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพื้นฐานมาจาก “ค่านิยมและแนวคิดหลัก 11 ประการ” ซึ่งเป็นรากฐานสำหรับการบูรณาการผลการดำเนินการที่สำคัญและข้อกำหนดการปฏิบัติการภายใต้กรอบที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ซึ่งจะสร้างพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติ ข้อมูลป้อนกลับ และความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

1. มุมมองเชิงระบบ (Systems perspective)
2. การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ (Visionary leadership)
3. ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นนักเรียน (Student-focused excellence)
4. การให้ความสำคัญกับบุคลากร (Valuing people)
5. การเรียนรู้ระดับองค์กรและความคล่องตัว (Organizational learning and agility)
6. การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Focus on success)
7. การจัดการเพื่อนวัตกรรม (Managing for innovation)
8. การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง (Management by fact)

9. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Societal responsibility)
10. จริยธรรมและความโปร่งใส (Ethics and transparency)
11. การส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ (Delivering value and results)

เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วยให้โรงเรียนเข้าใจและตรวจประเมินโรงเรียนว่าได้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่สำคัญต่อโรงเรียนในระดับใดโรงเรียนมีการถ่ายทอดกระบวนการไปสู่การปฏิบัติในระดับพัฒนาการใด ผลลัพธ์ของโรงเรียนดีในระดับใด โรงเรียนได้เรียนรู้และปรับปรุงหรือไม่ และแนวทางของโรงเรียนตอบสนองความจำเป็นของโรงเรียนได้ดีในระดับใด แนวทางการให้คะแนน แสดงให้เห็นถึงมิติของกระบวนการและผลลัพธ์ที่อธิบายข้างต้น

ในขณะที่โรงเรียนตอบคำถามตามเกณฑ์ และประเมินผลการตอบของตนเองกับแนวทางการให้คะแนน โรงเรียนจะสามารถระบุจุดแข็งและโอกาสในการปรับปรุงทั้งภายในเกณฑ์แต่ละหมวดและระหว่างหมวด เมื่อโรงเรียนใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อบริหารจัดการผลการดำเนินการของโรงเรียน จะเกิดการทางานประสานกันระหว่างกระบวนการที่สำคัญและข้อมูลป้อนกลับระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ ซึ่งจะนำไปสู่วงจรการปรับปรุงและเมื่อโรงเรียนใช้เกณฑ์นี้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองมากขึ้น และจะสามารถระบุวิธีที่ดีที่สุดในการเสริมสร้างจุดแข็ง ปิดช่องว่าง และสร้างนวัตกรรม

เกณฑ์ไม่ได้กำหนดว่าโรงเรียนควรจัดโครงสร้างหรือการปฏิบัติการอย่างไรในโครงร่างองค์กร โรงเรียนจะอธิบายว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญต่อโรงเรียน(สภาพแวดล้อมการปฏิบัติการ ความสัมพันธ์ที่สำคัญ สภาพแวดล้อมเชิงแข่งขัน และบริบทเชิงกลยุทธ์) เกณฑ์สนับสนุนให้โรงเรียนใช้แนวทางที่สร้างสรรค์ ปรับเปลี่ยนได้และยืดหยุ่นซึ่งจะเอื้อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและอย่างก้าวกระโดดด้วยนวัตกรรม เกณฑ์สนับสนุนให้โรงเรียนเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุดเพื่อช่วยให้โรงเรียนปรับปรุง (เช่น Six Sigma, ISO 9000, Balanced Scorecard, Plan-Do-Check-Act [PDCA]) หากใช้งานอย่างเหมาะสม เครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนบรรลุความเป็นเลิศ⁶⁷

⁶⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ปี 2559 - 2560** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2558), 12-17.

แนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD

สืบเนื่องจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นชอบให้ใช้การคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD เป็นกลไกสำคัญในการควบคุมและตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ในสังกัดตามเจตนารมณ์ของกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ประกาศไว้ และกำหนดให้มอบรางวัล IQA AWARD แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 225 เขตพื้นที่การศึกษา ที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการบนบริบทตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตามองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน องค์ประกอบที่ 3 การประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 4 การนำการเปลี่ยนแปลง สู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่วงวิชาการ และองค์ประกอบที่ 5 การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าว ได้ดำเนินการจนเป็นวัฒนธรรมการทำงาน ส่งผลให้การจัดการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ยอดเยี่ยมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาอื่นในสังกัด ให้เป็นผู้นำด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และสามารถเป็นแบบอย่างเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถานศึกษาภายในสังกัดได้ ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เห็นชอบให้สำนักทดสอบทางการศึกษาและคณะทำงานจัดทำแนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562 ให้ครอบคลุมสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกประเภท ได้แก่ สถานศึกษาจัดการศึกษาทั่วไป สถานศึกษา จัดการศึกษาสงเคราะห์ สถานศึกษาจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ และศูนย์การศึกษาพิเศษ ทำให้มีสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายในสังกัด สพฐ. ครอบคลุมทั้งหมดจำนวน 27,437 แห่ง สังกัด สพม. จำนวน 2,358 แห่ง และ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 176 แห่ง

การคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 และมีขั้นตอนการพิจารณา ประกอบด้วย กระบวนการคัดกรองและการคัดเลือกสถานศึกษารางวัล IQA AWARD ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ที่เป็นบุคลากรหลักของเขตพื้นที่การศึกษานักวิชาการจากส่วนกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษา หรือการประเมินการจัดการศึกษา โดยใช้ข้อมูลและร่องรอยหลักฐานที่มีอยู่ตามสภาพจริง ทั้งที่ดำเนินการผ่านมาแล้วและดำเนินการอยู่ในปัจจุบันของสถานศึกษาและจากหน่วยงานที่กำกับดูแล ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักเทานั้น พร้อมทั้งจะไม่เก็บข้อมูล หรือให้สถานศึกษาจัดทำข้อมูลและเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกเพิ่มเติมอีก โดยสถานศึกษาทุกแห่งมีสิทธิ์ได้รับการพิจารณา ไม่ต้องสมัครแต่ประการใด สำหรับสถานศึกษาที่รับรางวัล IQA AWARD จะเป็นสถานศึกษาที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและ

มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพระดับยอดเยี่ยม หรือ มีการจัด โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ วิธีดำเนินงาน การจัดการทรัพยากร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่มีความคล่องตัว สามารถปรับตัวอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่น สอดรับกับความต้องการ ที่เปลี่ยนแปลง ที่กำหนดขึ้น อย่างเป็นขั้นตอนและมุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษานั้น ๆ ประกาศไว้ ผ่านงาน วิชาการ งานบุคคล งานแผนและงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา รวมทั้งมีมาตรการ แนวทางขับเคลื่อน หนุนเสริมและผลักดันการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมคุณภาพของการปฏิบัติงาน ส่งผลให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและ สถานศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ และด้วยความมุ่งมั่น และการร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา จึงได้รับการยอมรับให้เป็นผู้นำและเป็นแบบอย่าง ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถเผยแพร่ให้แก่สถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ได้ร่วมเรียนรู้ เพื่อเป็นช่องทางในการปรับใช้ พัฒนาและตรวจสอบระบบการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของตนเอง ให้เหมาะสมตามบริบทอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ กฎกระทรวง ที่ประกาศไว้ รวมทั้งเป็นคลังสารสนเทศด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงาน ที่เป็นต้นสังกัดที่ทรงคุณค่าต่อไป

สถานศึกษาที่ได้รับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562 ได้แก่ สถานศึกษา ในสังกัด สพฐ. ที่มีระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกัน คุณภาพของสถานศึกษา ระดับยอดเยี่ยม ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด มีพัฒนาการ ของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O – NET) ทุกวิชาในทุกระดับชั้นสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O – NET) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกวิชาในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 – 2561 มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ได้รับการรับรองมาตรฐานและมีระดับคุณภาพดีมาก และได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาอื่นในสังกัด ให้เป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา รวมทั้ง สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้คุณภาพตามองค์ประกอบต่อไปนี้⁶⁸

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ (ประเด็นพิจารณา 5 ประเด็น)

คำอธิบาย : สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ เป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด ปรัชญา การจัดการศึกษา วัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา และบริบทของสถานศึกษา โดยระบุองค์ประกอบ

⁶⁸ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักทดสอบ ทางการศึกษา, แนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562), 1-5.

ประเด็นการพิจารณา และเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ พร้อมทั้งกำหนดเป้าประสงค์ด้านคุณภาพ การจัดการศึกษาในระยะ 3 - 5 ปี และกำหนดเป้าหมายรายปีที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน (ประเด็นพิจารณา 7 ประเด็น)

คำอธิบาย : สถานศึกษาสื่อสาร สร้างความตระหนัก และนำผู้ที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยร่วมกันออกแบบระบบการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อรองรับการพัฒนาตามมาตรฐาน และบรรลุตามเป้าประสงค์ รวมทั้งครอบคลุมการจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนพัฒนาคุณภาพ จัดทำปฏิทินการขับเคลื่อนคุณภาพในรอบปีที่ชัดเจน เพื่อนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติ และนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และให้ความช่วยเหลือเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งรายงานความก้าวหน้า และผลการดำเนินงานเป็นระยะ

องค์ประกอบที่ 3 การประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน (ประเด็นพิจารณา 6 ประเด็น)

คำอธิบาย : สถานศึกษาสร้างระบบและกลไกในการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และประเมินตนเองเป็นระยะ ๆ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา และกฎกระทรวง ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้สารสนเทศและผลการประเมินตนเองที่ตรงตามสภาพจริงและเชื่อถือได้ และนำสารสนเทศ จากการประเมิน วิธีการปฏิบัติที่ดี และการศึกษาแนวคิดเพิ่มเติม มาใช้ปรับปรุงพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง และสื่อสารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิ บุคลากรทุกฝ่าย และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

องค์ประกอบที่ 4 การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวิชาการ (ประเด็นพิจารณา 3 ประเด็น)

คำอธิบาย : สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เกิดประสิทธิผล ก่อให้เกิดการพัฒนา ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ มีผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สะท้อนการพัฒนาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี รวมทั้งสถานศึกษาสามารถสร้างนวัตกรรมต้นแบบที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาอื่นต่อวงวิชาการ หรือต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

องค์ประกอบที่ 5 การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน (ประเด็นพิจารณา 6 ประเด็น)

คำอธิบาย : ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมขับเคลื่อนคุณภาพสถานศึกษา โดยจัดโครงสร้าง กำหนดบทบาทหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ จัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในอนาคต สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาคุณภาพ การศึกษา พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อให้มีสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน และเพียงพอต่อการตัดสินใจ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านกระบวนการ PLC และสร้าง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการประกันคุณภาพทั้งระดับห้องเรียนและระดับสถานศึกษา เพื่อสะท้อนการเกิดวัฒนธรรม คุณภาพอย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนของคณะครูและองค์กรในภาพรวม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ งานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

เก็จกนก เอื้อวงศ์ ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งเสริม การดำเนินการประกันคุณภาพประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม องค์กร ด้านบุคลากร โดยประกอบไปด้วยการที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นทุ่มเท สนใจใฝ่รู้ ใช้ทั้งการบริหาร แบบมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวด การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี คือมีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบแผนการทำงานเป็นทีม มีตัวแบบการเป็นครูที่ดี การยอมรับ การเปลี่ยนแปลงและเห็นคุณค่า การประเมินรวมทั้งการที่ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการสอน สนใจใฝ่รู้ และเชื่อว่าการประกัน คุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนั้นโครงสร้าง การประสานงานที่ คล่องตัว และมีบุคลากรหรือคณะทำงานรับผิดชอบงานประกันคุณภาพ กลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับสถานศึกษาและสนับสนุน ช่วยเหลือ ตลอดจนมีกฎหมาย/นโยบายต้นสังกัดผลักดันให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพ รวมทั้งหน่วยงาน ต้นสังกัดนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนอย่างจริงจัง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การที่วัฒนธรรมองค์กรมี ลักษณะแตกแยกแข่งขัน ไม่ให้เกียรติและไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ขาดการยอมรับความสามารถของ เพื่อนครู ครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และครูไม่เพียงพอ ครูขาดความรับผิดชอบต่อความสนใจ ใฝ่เรียนรู้ มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับสถานศึกษา⁶⁹

⁶⁹เก็จกนก เอื้อวงศ์, “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคต่อการดำเนินการ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), บทคัดย่อ.

ศิริพร ตันติยะมาศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สังกัดกรุงเทพมหานครมี 8 องค์ประกอบ คือ 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) การใช้เทคโนโลยี 3) ทักษะด้านภาวะผู้นำ 4) ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม 5) การติดต่อสื่อสาร 6) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 7) องค์การ (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม และ 8) บรรยากาศการมีส่วนร่วม นอกจากนี้องค์ประกอบด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมแล้ว ด้านประสิทธิผลก็ถือว่ามีความสำคัญ ซึ่งองค์ประกอบด้านประสิทธิผลมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการพัฒนา ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนา การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน มีการประเมินผล นำผลการประเมินมาวางแผนปรับปรุงพัฒนางาน ติดตามประเมินผลงาน เป็นต้น 2) ด้านผลการพัฒนา ได้แก่ ความสำเร็จในการพัฒนางาน ทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจ มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับแผนพัฒนา และมีการขยายผลความสำเร็จ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีโครงสร้างการบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพ มีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ การติดตามและประเมินผล และมีนวัตกรรมที่เป็นขั้นตอนการทำงาน⁷⁰

นุชนรา รัตนศิริระประภา ได้ศึกษารูปแบบการจัดการซัพพลายเชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบการจัดการ ซัพพลายเชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) การจัดระเบียบระบบงาน 3) การเน้นการเรียนการสอน 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การมีส่วนร่วม 6) การจัดการความสัมพันธ์ 7) การจัดการความเสี่ยง 8) การจัดการสมรรถนะบุคคล และ 9) การประกันคุณภาพ ในส่วนของการเน้นการเรียนการสอน ประกอบด้วย 10 ตัวแปร คือ (1) สถานศึกษามุ่งความสำเร็จทางวิชาการตามศักยภาพของนักเรียน เป็นรายบุคคล (2) สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทุกวิถีทาง (3) สถานศึกษาวิเคราะห์และปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสังคม (4) สถานศึกษาจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครอบคลุมให้นักเรียนได้เลือกศึกษาตามความต้องการ ความสามารถ (5) แผนการจัดการเรียนรู้ของครู มีโครงสร้างชัดเจนให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะครบทั้งพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยอย่างสมดุล (6) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจและวัยของผู้เรียน (7) มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน และสอนเสริมนักเรียนที่เรียนดีอย่างเหมาะสมและทั่วถึง (8) ครูมีความเชี่ยวชาญในการสอน และมี

⁷⁰ศิริพร ตันติยะมาศ, “รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลสังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), บทคัดย่อ.

วิธีการเรียนที่เหมาะสม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (9) ครูมีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ (10) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน⁷¹

ประยูร เจริญสุข ได้ทำการศึกษาค้นคว้าพัฒนาตัวบ่งชี้งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ได้องค์ประกอบงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย 88 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ การกำหนดสัดส่วนเวลาเรียน ที่สถานศึกษาสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้โดย วิธีการหลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตรแกนกลาง 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดการให้ครูโดยใช้วิธีการที่หลากหลายให้ครูพัฒนาตนเอง การปฏิบัติและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน และการส่งเสริมให้ครูใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การนิเทศภายใน คือ การกำหนดนโยบายการนิเทศ ภายในไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทาง วิชาชีพ และการประเมินความต้องการจำเป็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และ 4) การประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การทบทวนวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา การนำผลการประเมินภายนอกมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและ ครูเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพภายในและการกำหนดกรอบแนวทางและรูปแบบการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา⁷²

สุรวี คุนาลัย ได้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา เรียงลำดับความสัมพันธ์ ดังนี้ ทิศนคติต่อการประกันคุณภาพ ความพร้อมด้านทรัพยากร วัฒนธรรม คุณภาพ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ส่วนประเภทหน่วยงาน และขนาดหน่วยงานมีความสัมพันธ์ต่อ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในขณะที่ประสบการณ์ในการบริหารไม่มีความสัมพันธ์⁷³

⁷¹นุชนรา รัตนศิริระประภา, “รูปแบบการจัดการซัพพลายเชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552), บทคัดย่อ.

⁷²ประยูร เจริญสุข, “การพัฒนาตัวบ่งชี้งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (ปริญญา ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553), 210.

⁷³สุรวี คุนาลัย, “ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต” (มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2555), บทคัดย่อ.

ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์ ได้ทำการวิจัย การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษา สำหรับอนาคต พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารจัดการ (2) การวางแผน (3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (4) การนำผลการประเมินไปใช้ และ (5) ภาวะผู้นำ 2) องค์ประกอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน 3) รูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการและแนวคิดตามกรอบการวิจัย⁷⁴

สมรัฐ แก้วสังข์ ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) บริหารทรัพยากรบุคคล มี 12 ตัวบ่งชี้ (2) บริหารงานวิชาการ มี 9 ตัวบ่งชี้ (3) บริหารแบบมีอาชีพ มี 8 ตัวบ่งชี้ (4) บริหารควบคุมคุณภาพ มี 7 ตัวบ่งชี้ (5) การบริหารเทคโนโลยีและนวัตกรรม มี 5 ตัวบ่งชี้ (6) การบริหารขวัญและกำลังใจ มี 5 ตัวบ่งชี้ และ (7) การบริหารการสื่อสาร มี 5 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีความถูกต้องครอบคลุม มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้⁷⁵

คงศักดิ์ ชมชุม ได้ทำการวิจัย มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษา ด้านอุตสาหกรรมการบิน พบว่า 1) องค์ประกอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านอุตสาหกรรมการบิน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) มาตรฐานด้านเรียนการสอน ประกอบด้วย 37 ตัวบ่งชี้ (2) มาตรฐานด้านผู้สอน ประกอบด้วย 21 ตัวบ่งชี้ (3) มาตรฐานด้านหลักสูตร ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ (4) มาตรฐานด้านผู้เรียน ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ (5) มาตรฐานด้านเครือข่ายพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ (6) มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ และ (7) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ 2) การยืนยัน

⁷⁴ณัฐตะวัน ลิ่มประสงค์, “การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

⁷⁵สมรัฐ แก้วสังข์, “องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), บทคัดย่อ.

มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรมการบิน พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และถูกต้องครอบคลุม สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีการวิจัย⁷⁶

เกษม อุณมณีรัตน์ ได้ทำการวิจัย แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า 1) มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 6 ด้าน 70 ตัวชี้วัด คือ (1) ด้านจัดการเรียนรู้ (2) ด้านบริหารและจัดการศึกษา (3) ด้านพัฒนาชุมชนและสร้างเครือข่ายพัฒนาการศึกษา (4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (5) ด้านขวัญและกำลังใจ และ (6) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2) แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา มีแนวปฏิบัติทั้งหมด 150 แนวทาง ได้แก่ ด้านจัดการเรียนรู้ 65 แนวทาง ด้านบริหารและจัดการศึกษา 27 แนวทาง ด้านพัฒนาชุมชนและสร้างเครือข่ายพัฒนาการศึกษา 18 แนวทาง ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 22 แนวทาง ด้านขวัญและกำลังใจ 5 แนวทาง และด้านผู้บริหารสถานศึกษา 13 แนวทาง 3. ผลของการเปรียบเทียบมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน 70 ตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัดที่ค้นพบมีจำนวนมากกว่าที่กำหนดในมาตรฐานมัธยมศึกษาของรัฐ โดยมีตัวชี้วัดที่แตกต่างออกไป คือ ด้านขวัญและกำลังใจ⁷⁷

วันทนา เนื่อน้อย ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ สถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายตามหลักสูตรและแนวทางการจัดการศึกษา ควรมีการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน และการดำเนินงานระบบ

⁷⁶คงศักดิ์ ชมชุม, “มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรมการบิน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), บทคัดย่อ.

⁷⁷เกษม อุณมณีรัตน์, “แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), บทคัดย่อ.

การประกันคุณภาพการศึกษา ควรจัดทำแผนและปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และควรมีการประเมินนิเทศ ติดตามโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป⁷⁸

จำนงค์ จันวิจิตร ทำการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 3) แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา⁷⁹

ธารินี กิตติกาญจนโสภณ วีระ วงศ์สรรค์ และ เพ็ชรรัตน์ ฮีมินกุล ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน พบว่า องค์ประกอบ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ 1) การติดตามกำกับดูแล (Monitor) 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Promoted Participation) 3) การพัฒนาบุคลากร (Development) และ 4) ภาวะผู้นำ (Leadership) และการสังเคราะห์โดยตรวจสอบ

⁷⁸วันทนา เนื่อน้อย, “การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1” (การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2559), บทคัดย่อ.

⁷⁹จำนงค์ จันวิจิตร. “การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2” (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2559), บทคัดย่อ.

แนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน โดยการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (EFR) 7 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผล มีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม การนำไปใช้ประโยชน์ได้ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีของการวิจัย⁸⁰

งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์นสโตน (Johnstone) ได้ศึกษาเรื่องตัวบ่งชี้ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับท้องถิ่นในประเทศอินโดนีเซีย โดยการวิเคราะห์ตัวประกอบ ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการดำเนินงานโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.งบประมาณและบุคลากร ได้แก่ ครูปฏิบัติการสอน อัตราเงินเดือนและเงินบำเหน็จของครู จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์งบประมาณทางการศึกษา จำนวนบุคลากรในโรงเรียน ค่าใช้จ่ายจากเงินที่ได้รับบริจาค ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากรัฐบาล ค่าใช้จ่ายเงินเดือนครู ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินบำเหน็จ ค่าใช้จ่ายที่เป็นอุปกรณ์การศึกษา เงินเดือนบุคลากร เป็นต้น 2. คุณภาพและปริมาณครูในโรงเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษาของครู ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา การใช้สื่อการสอนของครู จำนวนวิชาที่เปิดสอน ค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น 3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงเรียนของนักเรียน ในหนึ่งสัปดาห์ พื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อครู และจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และ 4. ภาระหน้าที่ของครูผู้สอน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงสอนของครูต่อสัปดาห์ เงินพิเศษนอกเหนือหน้าที่การสอน จำนวนห้องต่อครูต่อจำนวนนักเรียน เป็นต้น⁸¹

ปีเตอร์ (Peter) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของการกระบวนการและผลลัพธ์ และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กร

⁸⁰ธารินี กิตติกาญจนโสภณ, วีระ วงศ์สรรค์ และ เพ็ชรรัตน์ อีมินกุล, “การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน” *วไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)* 7, 1 (มกราคม-เมษายน 2560): 55-56.

⁸¹James N. Johnstone, *Indicators of education system* (London: Unesco, 1981), 221.

แห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดการดำเนินงาน คุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุปการประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของ ตัวผู้เรียนได้ แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่องค์การ แห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้⁸²

แบลงค์ (Blank) ได้ศึกษากระบวนการในการพัฒนาระบบตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนและสนับสนุนระบบตัวบ่งชี้ทางการศึกษาได้ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม 9 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การคัดเลือก มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1 พัฒนาการรอบแนวคิด โดยอาศัยผลการวิจัยและความสนใจของผู้จัดทำนโยบายและนักการศึกษา 1.2 จัดทำข้อตกลงและ การประสานงานของผู้นำ 1.3 ให้ผู้จัดทำนโยบาย นักการศึกษา นักวิจัย และผู้จัดการข้อมูลเข้ามามี ส่วนร่วมในการเลือก จัดลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้ และ 1.4 เลือกตัวบ่งชี้ไว้ในจำนวนที่จำกัดให้มี ความยุ่งยากในการรายงานน้อยที่สุด 2) จัดทำระบบประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ 2.1 ตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และ 2.2 ทำงานกับผู้ให้ข้อมูลและผู้สนับสนุน เพื่อสร้างมาตรฐานสำหรับการเปรียบเทียบข้อมูล และ 3) การรายงานข้อมูลในรูปของตัวบ่งชี้ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 3.1 กำหนดรูปแบบของข้อมูล และกระบวนการตรวจสอบ 3.2 การรวบรวมและ ตรวจสอบข้อมูล และ 3.3 รายงานตัวบ่งชี้⁸³

เซอยาดี (Suryadi) ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษา ของประเทศอินโดนีเซียโดยวัดคุณภาพของครูใน 4 ปัจจัยหลัก คือ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ ความพยายามทางวิชาชีพ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญและ งานที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่า ครูเป็นปัจจัยที่กระตุ้นและใช้ประโยชน์จากปัจจัยอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้การตัดสินใจปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา และครูที่มี คุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้มากที่สุด⁸⁴

⁸²C. Peter, "Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different Functions," *Evaluation News and Note* 2, 2 (1993): 5.

⁸³R. K. Blank, "Developing a system of education indicators: Selecting, Implementing and Reporting indicators," *Educational evaluation and policy analysis* 15, 1 (1993): 65-80.

⁸⁴E. Suryadi, *Tingkah Laku Makn Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck Pada Masa Tidak Berbiak Di Cagar Alam Tangkoko Batu Angus Sulawesi, Skripsi Sarjana Biologi* (Universitas Indonesia, 1994), 56.

โจเซฟและจูเซฟ (Joseph and Juseph) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ การจัดการศึกษา โดยมีการตรวจสอบการรับรู้ของนักเรียนนิเวศิแลนด์ที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านโอกาสทางอาชีพ มี 2 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านโปรแกรมการศึกษา มี 4 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านค่าใช้จ่ายและเวลา มี 3 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านลักษณะทางกายภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านที่ตั้งของสถานศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้ และ 7) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว กลุ่มเพื่อน และบุคคลทั่วไป ซึ่งจากข้อค้นพบดังกล่าว สามารถเป็นข้อแนะนำที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาและเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคตได้⁸⁵

ฮัคเซส และ ฮอลบรูค (Hughes and Holbrook) ทำการวิจัยเรื่อง Management Knowledge Management : A New Indicator of Innovative in Enterprises พบว่า ตัวบ่งชี้ ประสิทธิภาพการจัดการความรู้ในองค์กร มี 7 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำ การวัดผล การปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร กลยุทธ์ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ความร่วมมือในการทำงาน และการพยากรณ์แนวโน้ม ซึ่งการค้นพบนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินประสิทธิภาพ การจัดการความรู้ในองค์กรได้⁸⁶

นิวตัน (Newton) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลกระทบในการตรวจสอบคุณภาพ ภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาในสหราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 1993 ถึง 1998 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบของการตรวจสอบภายนอก การประเมินคุณภาพการจัดการ เรียนการสอน และการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูล เชิงปริมาณ (quantitative) และเชิงคุณภาพ (qualitative) ที่ได้จากการวัดการปฏิบัติหรือการดำเนินงาน โดยองค์กรภายนอก เช่น รายงานการตรวจสอบและการประเมินของ Scottish Higher Education Funding Council (SHEFC) และ Higher Education Quality Council (HEQC) และการตรวจสอบ และประเมินภายในโดยคณะกรรมการตามการรับรู้และประสบการณ์ ทำให้ทราบถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของระบบคุณภาพและวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมิน ชี้ให้เห็นว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและประเมินทั้งโดยภายใน และภายนอก การตรวจสอบและประเมินสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เป็นเรื่องที่สามารถทำได้

⁸⁵Mathew Joseph and Beatriz Joseph, "Service quality in education: a student perspective," **Quality Assurance in Education** 5, 1 (1997): 15-21.

⁸⁶ R. A. Hughes and J. Adam Holbrook, **Management Knowledge Management : A New Indicator of Innovative in Enterprises** (British Columbia : Simon Fraser University, 1998), 122.

(accountability) 2) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับบุคลากรมีขอบเขตที่กว้าง ดังนั้นจึงไม่สามารถแยก ส่วนของการปรับปรุงให้เป็นอิสระออกจากระบบการประกันคุณภาพได้ 3) การปรับปรุงคุณภาพ สำหรับนักศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งกว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็น ผลผลิตของสถาบัน และ 4) ควรจะมีการเพิ่มหรือขยายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ ออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น⁸⁷

ลิม (Lim) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาของประเทศ กำลังพัฒนา โดยมุ่งศึกษาในประเด็นของการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการให้บริการต่อชุมชน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ในการจัดบริการสื่อ/อุปกรณ์ ในการเสริมทักษะการเรียนและการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิต ให้มีคุณภาพ รวมทั้งกระบวนการทางเทคนิคที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนางานวิจัย ตลอดจน ความต้องการในเรื่องของระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมในแต่ละ สถาบัน⁸⁸

ลาร์สัน (Larson) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผู้บริหารโรงเรียนในรัฐมินนิโซต้า จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินผลงานของผู้บริหารประกอบไปด้วยสมรรถนะหลัก 7 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำ เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic leadership) ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ 2) ภาวะผู้นำด้านการสอน (Instructional leadership) ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานทางวิชาชีพสำหรับการ จัดการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ในระดับสูง 3) ภาวะผู้นำด้านการบริหาร (Managerial leadership) ได้แก่ การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จของผู้เรียน 4) ภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรม (Cultural leadership) ได้แก่ ความเข้าใจวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้เรียน และชุมชน มีบรรทัดฐาน ด้านวัฒนธรรมเชิงบวก 5) ภาวะผู้นำด้านการสื่อสาร (Communications leadership) ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพทั้งการสื่อสารภายในและภายนอก โดยใช้ท่าทางที่เหมาะสมกับผู้ฟังที่แตกต่างกัน 6) ภาวะผู้นำกับบุคลากรในโรงเรียน (School community leadership) ได้แก่ กระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน 7) ภาวะผู้นำด้านจริยธรรมและวิชาชีพ (Ethical and

⁸⁷J. Newton, "An Evaluation of the Impact of External Quality Monitoring on a Higher Education College (1993-98)," *Assessment & Evaluation in Higher Education* 24, 2 (1999): 215 – 235.

⁸⁸D. Lim, "Quality Assurance in Higher Education in Developing Countries," *Assessment & Evaluation in Higher Education* 24, 4 (1999): 379 – 390.

professional leadership) ได้แก่ ความร่วมมือกับบุคลากรและชุมชนเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาและการแสดงออกถึงความเป็นมืออาชีพ⁸⁹

สรุป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มาตรฐานและตัวบ่งชี้ต่าง ๆ เป็นตัวกำหนดให้สถานศึกษาได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ เพื่อพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งการบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยหลักการแนวคิดทฤษฎี เป็นกรอบสำหรับการดำเนินงานและความมุ่งมั่นทุ่มเทของผู้บริหาร ครู บุคลากร และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งรูปแบบการปฏิบัติงานที่มีความกระชับชัดเจน โปร่งใสและทรัพยากรสนับสนุนที่เพียงพอในการจะพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจของทุกฝ่ายที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พัฒนาการศึกษามาตราตัวต่อไป

⁸⁹Lisa Larson, *Evaluating Minnesota's School Principals (2012)*, Accessed 12 October 2020, Available from [http:// www.house.mn/hrd/hrd.htm](http://www.house.mn/hrd/hrd.htm).

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(descriptive research) ซึ่งใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน, ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ และ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย เริ่มต้นด้วยการศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นของตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการศึกษาวិเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากตำรา เอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสื่อหลากหลายทั่วไปและสื่ออิเล็กทรอนิกส์และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ นำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยขั้นสุดท้ายของขั้นนี้เป็นการปรับแก้ไขโครงร่างการวิจัยตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ไว้เสนอแนะปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอโครงร่างวิจัยต่อภาควิชาเพื่อขออนุมัติบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อดำเนินการทำวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 หาร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

1.2 ศึกษา วิเคราะห์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

1.3 นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์ เป็นองค์ความรู้ (content synthesis) เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนเป็นความเรียงขนาดยาว (monograph)

1.4 สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1.4.1 ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4.2 ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษ และประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

1.5 สรุปการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และความคิดเห็นจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำมากำหนดเป็นร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

2.1 นำร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาพัฒนาเป็นเครื่องการวิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire)

2.2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (index of item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.6

2.3 ทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 10 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 คน รวบรวมข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)⁹⁰

2.4 ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศต่อไป

ขั้นที่ 3 เก็บข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด 300 ฉบับ จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 โรงเรียน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน , ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก เป็นผู้ให้ข้อมูล

3.2 รวบรวมข้อมูลแล้ววิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA)

ขั้นที่ 4 ยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการพัฒนามายืนยันด้วยการสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) ได้พิจารณาประเด็นมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมต่อไป

จากรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปได้ ดังแผนภูมิที่ 6

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ จัดพิมพ์รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

⁹⁰ Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4thed. (New York: Harper & Row Publisher, 1984), 126.



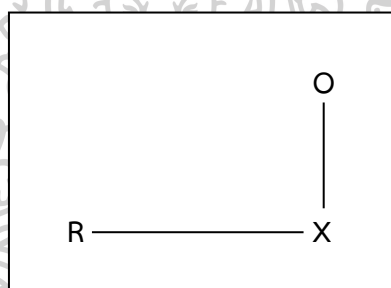
แผนภูมิที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะการศึกษาแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental design) ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้



- เมื่อ R หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
 X หมายถึง ตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย
 O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง

แผนภูมิที่ 7 แผนผังของแผนแบบการวิจัย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ประชากร ประกอบด้วย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 29,542 โรง ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 27,184 โรง และเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 2,358 โรง⁹¹

⁹¹ กลุ่มสารสนเทศ, ข้อมูลรายชื่อโรงเรียนสังกัด สพฐ. ปี 2563 สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, เข้าถึงเมื่อ 30 กรกฎาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://plan.bopp-obec.info/Home/>

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดโดยตารางประมาณขนาดของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane)⁹² ที่ค่าความเชื่อมั่น 90 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 โรงเรียน หลังจากนั้นทำการเลือกโรงเรียน โดยวิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน⁹³ (multi-stage sampling) ซึ่งการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) ดังต่อไปนี้

1. จัดแบ่งพื้นที่ในประเทศไทยออกเป็น 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ดังนี้

ภาคเหนือ จำนวน 17 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงใหม่, เชียงราย, ลำปาง, ลำพูน, แม่ฮ่องสอน, น่าน, พะเยา, แพร่, อุตรดิตถ์, ตาก, สุโขทัย, พิษณุโลก, พิจิตร, กำแพงเพชร, เพชรบูรณ์, นครสวรรค์, อุทัยธานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด ประกอบด้วย อำนาจเจริญ, บึงกาฬ, บุรีรัมย์, ชัยภูมิ, กาฬสินธุ์, ขอนแก่น, เลย, มหาสารคาม, มุกดาหาร, นครพนม, นครราชสีมา, หนองบัวลำภู, หนองคาย, ร้อยเอ็ด, สกลนคร, ศรีสะเกษ, สุรินทร์, อุบลราชธานี, อุตรดิตถ์, ยโสธร

ภาคกลาง จำนวน 19 จังหวัด ประกอบด้วย อ่างทอง, ชัยนาท, พระนครศรีอยุธยา, กรุงเทพมหานคร, ลพบุรี, นครปฐม, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรปราการ, สมุทรสาคร, สมุทรสงคราม, สระบุรี, สิงห์บุรี, สุพรรณบุรี นครนายก กาญจนบุรี, ราชบุรี เพชรบุรี, ประจวบคีรีขันธ์

ภาคตะวันออก จำนวน 7 จังหวัด ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา, จันทบุรี, ชลบุรี, ปราจีนบุรี, ระยอง, สระแก้ว, ตราด

ภาคใต้ จำนวน 14 จังหวัด ประกอบด้วย ชุมพร, นครศรีธรรมราช, นราธิวาส, ปัตตานี, พัทลุง, สงขลา, สุราษฎร์ธานี, ยะลา, กระบี่, พังงา, ภูเก็ต, ระนอง, สตูล, ตรัง

2. สุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละภาคตามสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนประชากรทั้งหมดโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวนทั้งสิ้น 100 โรงเรียน

⁹² Taro Yamane, *Statistics : An Introductory Analysis*, 3rd ed. (New York: Harper and Row Publication, 1973), 727-728.

⁹³ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์(ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด)*, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543), 303.

3. กำหนดผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ 1 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก 1 คน จากทั้งหมด 100 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 300 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล แยกเป็นรายภาคระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

| ที่ | ภาค | ประชากร | | | กลุ่มตัวอย่าง | | | ผู้ให้ข้อมูล | | |
|-----|--------------------|---------|-------|--------|---------------|-------|-----|--------------|-------|-----|
| | | ประถม | มัธยม | รวม | ประถม | มัธยม | รวม | ประถม | มัธยม | รวม |
| 1 | เหนือ | 5,790 | 455 | 6,245 | 20 | 1 | 21 | 60 | 3 | 63 |
| 2 | ตะวันออกเฉียงเหนือ | 12,193 | 933 | 13,126 | 41 | 3 | 44 | 123 | 9 | 132 |
| 3 | กลาง | 3,834 | 485 | 4,319 | 13 | 2 | 15 | 39 | 6 | 45 |
| 4 | ตะวันออก | 1,551 | 151 | 1,702 | 5 | 1 | 6 | 15 | 3 | 18 |
| 5 | ใต้ | 3,816 | 334 | 4,150 | 13 | 1 | 14 | 39 | 3 | 42 |
| | รวม | 27,184 | 2,358 | 29,542 | 92 | 8 | 100 | 276 | 24 | 300 |

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 3 ชนิด คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) และ 3) แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) จำนวน 3 คน

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) วุฒิการศึกษา 4) ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา 5) ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน โดยกำหนดการตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะแบบสอบถาม ซึ่งเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert scale)⁹⁴ เป็นการวัดความคิดเห็นที่แสดงออกถึงองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ระดับ คือ

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

3. แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) พิจารณา 4 ประเด็น คือ มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อนำไปศึกษาวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยจำแนกตามประเภทของเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้จัดสร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

⁹⁴ Rensis Likert, *The Human Organization : Its Management and Values* (New York: McGraw-Hill, 1967), 179.

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

1.2 ศึกษา วิเคราะห์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

1.3 นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์ เป็นองค์ความรู้ (content synthesis) เกี่ยวกับ องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียน เป็นความเรียงขนาดยาว (monograph)

1.4 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเลือก แบบเจาะจง (purposive method) จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1.4.1 ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.4.2 ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญหรือ เชี่ยวชาญพิเศษ และประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) ผู้วิจัยได้จัดสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม ชนิดจัดอันดับห้าระดับ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาพัฒนาเป็นเครื่องมือวิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) ภายใต้การแนะนำ และคำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2.2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC (Index of item objective congruence) และได้ค่า IOC ของแต่ละข้อของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.8 – 1 จากนั้นจึงปรับปรุง แก้ไข สำนวน ภาษาที่ใช้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3 ทดลองใช้ (try out) เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยนำไปทดลองกับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างทุกประการ โรงเรียนละ 3 คน รวม 10 โรงเรียน คิดเป็น แบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 30 ฉบับ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือวิจัย โดยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (cronbach)⁹⁵ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.983

2.5 ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศต่อไป

3. แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) พิจารณา 4 ประเด็น คือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

3.2 นำแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3 นำแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน คือ

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษาเพื่อแจ้งผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในทุกขั้นตอน

2. การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่สามารถดำเนินการได้ แต่สำหรับโรงเรียนที่ติดขัดด้วยข้อจำกัดด้านความพร้อมและเวลา ได้ใช้วิธีการส่งและรับคืนทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียน หรือทางออนไลน์ (Google form) โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 273 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91

⁹⁵ Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 4thed. (New York: Harper & Row Publisher, 1984), 126.

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอนและนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลมาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน โดยใช้ความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ใช้สถิติ มัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลด้านองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)⁹⁶ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในระดับมากที่สุด

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล (Model) ข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลทฤษฎีที่กำหนดขึ้น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

⁹⁶ John W. Best and Jame V. Kahn, **Research in Education**, 10th ed. (Massachusetts: Pearson Education Inc, 2006), 310-311.

5. การวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาประเด็นมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยใช้ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุป

การวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน การดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ทหาร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างเครื่องมือการวิจัย 3) เก็บข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 โรงเรียน และผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ 1 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก 1 คน รวมจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบ แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) และแบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Aritmatic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งมี วัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำ ข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอผลวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบ คำบรรยาย จำแนกออกเป็น 2 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรและองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.4 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA)

ตอนที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรและองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐานแม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวังกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพองค์กรซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้นั้น มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวไว้คือ รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) มีองค์ประกอบย่อย 7 ด้าน ดังนี้ ภาวะผู้นำ (Leadership) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) การให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด (Student, Stakeholder and Market Focus) สารสนเทศและการวิเคราะห์ (Information and Analysis) การให้ความสำคัญแก่บุคคลและหน่วยงานย่อย (Faculty and Staff Focus) การบริหารกระบวนการ (Process Management) และผลการดำเนินงาน (Organizational Performance Result) ในขณะที่รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (The European Quality Award : EQA) ได้กำหนดกลุ่มปัจจัยที่ทำให้เกิดความสามารถ(Enablers) ประกอบด้วย 5 เกณฑ์ คือ ภาวะผู้นำ นโยบายและกลยุทธ์ พนักงานในองค์กร หุ้นส่วนและทรัพยากร และกระบวนการ สำหรับกลุ่มที่เป็นผลลัพธ์ (results) ในกลุ่มนี้เป็นผลที่มาจากการกระทำ ประกอบด้วย 4 เกณฑ์ คือ ผลที่เกิดขึ้นกับลูกค้า ผลที่เกิดขึ้นกับพนักงานในองค์กร ผลที่เกิดขึ้นกับสังคม และผล การดำเนินงานหลักทางธุรกิจ โดยผลลัพธ์เป็นเหตุมาจากการกระทำ และผลป้อนกลับจากผลลัพธ์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการกระทำ สำหรับนวัตกรรมและการเรียนรู้เป็นตัวช่วยให้เกิดการปรับปรุง พัฒนาตัวกระทำเพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ส่วนรางวัลความเป็นเลิศของประเทศออสเตรเลีย(Australian Excellence Award : AEA) ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ ทิศทาง กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร การวางแผน การพัฒนา

และการปรับใช้ของผลลัพธ์ ความรู้และสารสนเทศ การเก็บข้อมูลและการแปลข้อมูลไปสู่สารสนเทศ การบูรณาการ และการใช้ความรู้ในการตัดสินใจ การสร้างและการจัดการความรู้ พนักงาน การมีส่วนร่วม เกี่ยวข้องและผูกพัน ความมีประสิทธิภาพและการพัฒนาสุขภาพ ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดี การมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด ความรู้เกี่ยวกับลูกค้า และตลาด การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า การรับรู้ของลูกค้าในคุณค่า นวัตกรรม คุณภาพ และการปรับปรุง กระบวนการเกี่ยวกับนวัตกรรม กระบวนการเกี่ยวกับลูกค้าและหุ้นส่วน การจัดการและการปรับปรุงกระบวนการและคุณภาพของ สินค้าและบริการ นอกจากนี้รูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาของประเทศสิงคโปร์ (School Excellence Model : SEM) ประกอบด้วย 9 หลักเกณฑ์คุณภาพที่โรงเรียนสามารถประเมิน ได้แก่ ผู้นำ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เจ้าหน้าที่บริหาร ทรัพยากร กระบวนการที่เน้นนักเรียน การบริหารและผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์บุคลากร ห้างหุ้นส่วนจำกัด และผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ ในขณะที่รางวัล ความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง (The Outstanding School Award : HK) รางวัลความเป็นเลิศจะให้แก่โรงเรียนซึ่งสามารถแสดงผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศใน 4 ด้านของการศึกษา คือ (1) การจัดการและการจัดองค์กร (2) การเรียนการสอน (3) การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและโรงเรียน และ (4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการพัฒนาของนักเรียน สำหรับในประเทศไทยได้มีแนวคิด การพัฒนาคุณภาพองค์กรด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เกณฑ์คุณภาพการจัดการ ภาครัฐ พ.ศ. 2562 (Public Sector Management Quality Award : PMQA) ประกอบด้วย 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านการปฏิบัติการ และ 7) ด้านผลลัพธ์ การดำเนินการ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(OBECQA) ประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) บุคลากร 6) การปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดแนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพ องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน องค์ประกอบที่ 3 การประเมินความสำเร็จตามมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 4 การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษาและการสร้างคุณค่าแก่งวงวิชาการ องค์ประกอบที่ 5 การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ มาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศและต่างประเทศสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบในการกำหนดองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้นั้น มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวไว้คือ มาตรฐานร่วมของมลรัฐ (Common Core State Standards Initiative) ประกอบด้วย มาตรฐานด้านภาษาอังกฤษ

(Language Arts Standards) ซึ่งวัดทักษะ 5 ด้าน คือ การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการใช้ภาษา และมาตรฐานด้าน คณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย การฝึกฝนทางคณิตศาสตร์ และเนื้อหาสาระทางคณิตศาสตร์ ส่วนระบบมาตรฐานการศึกษาของชาติประเทศนิวซีแลนด์ (National Standards System) การประเมินมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเกณฑ์ในการประเมิน ได้แก่

- 1) การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
- 2) การสอนที่มีประสิทธิผลของครู
- 3) ความเป็นผู้นำกับการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน
- 4) การบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์
- 5) การสร้างเสริมความปลอดภัยและเคารพวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน และ
- 6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สำหรับในประเทศไทย ได้มีหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาไว้คือ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 มุ่งพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้ (1) ผู้เรียนรู้ เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี (2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (3) พลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อสันติสุข ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานย่อย 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 4 ประเมิน 3 มาตรฐาน โดย มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเชื่อถือได้ ประสิทธิภาพ มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ ประเมินด้านความเป็นระบบ ความเชื่อถือได้ ประสิทธิภาพ และมาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเมินด้านความเป็นระบบ ความเชื่อถือได้ ประสิทธิภาพ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โจเซฟและจูเซฟ (Joseph and Juseph) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีการตรวจสอบการรับรู้ของนักเรียนนิวซีแลนด์ที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านโอกาสทางอาชีพ มี 2 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านโปรแกรมการศึกษา มี 4 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านค่าใช้จ่ายและเวลา มี 3 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านลักษณะทางกายภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านที่ตั้งของสถานศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้ และ 7) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว กลุ่มเพื่อน และบุคคลทั่วไป นอกจากนี้การประเมินมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเกณฑ์ในการประเมิน ได้แก่ การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสอนที่มีประสิทธิผล

ของครู ความเป็นผู้นำกับการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน การบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ การสร้างเสริมความปลอดภัยและเคารพวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในขณะที่ ญัตติฉบับที่ ๑๒ ประสงค์ได้ทำการวิจัย การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารจัดการ (2) การวางแผน (3) การประเมิน ผลการปฏิบัติงาน (4) การนำผลการประเมินไปใช้ และ (5) ภาวะผู้นำ ส่วนองค์ที่ ๑๓ ชุมชน ได้ทำการวิจัย มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านอุตสาหกรรมการบิน พบว่า องค์ประกอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านอุตสาหกรรมการบิน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) มาตรฐานด้านเรียนการสอน (2) มาตรฐานด้านผู้สอน (3) มาตรฐานด้านหลักสูตร (4) มาตรฐานด้านผู้เรียน (5) มาตรฐานด้านเครือข่ายพัฒนาผู้เรียน (6) มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ และ (7) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา นอกจากนี้ สมรรถนะ แก้วสังข์ ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) บริหารทรัพยากรบุคคล (2) บริหารงานวิชาการ (3) บริหารแบบมืออาชีพ (4) บริหารควบคุมคุณภาพ (5) การบริหารเทคโนโลยี และนวัตกรรม (6) การบริหารขวัญและกำลังใจ และ (7) การบริหารการสื่อสาร เช่นเดียวกับ เกษม อุณหิรัตน์ ที่ได้ทำการวิจัย แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ด้านจัดการเรียนรู้ ด้านบริหารและจัดการศึกษาด้านพัฒนาชุมชนและสร้างเครือข่ายพัฒนาการศึกษา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านขวัญและกำลังใจ และด้านผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ ข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรต้องมีภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทั้งด้านการเรียนการสอน และงานอื่นในสถานศึกษา และอาศัยเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาจึงจะมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด ดังนั้นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทรัพยากรการบริหาร การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เครือข่ายความร่วมมือ และคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการบริหารงาน วิชาการและการจัดการ สามารถนำการควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษามาใช้ โดยยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนา

ทรัพยากรการบริหาร ซึ่งทรัพยากรการบริหารเป็นหัวใจของการบริหารและจัดการศึกษา ทรัพยากรในการบริหาร ที่สำคัญคือ 4 Ms ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) ทำให้สถานศึกษาดำเนินการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และได้ผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เป็นการช่วยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ ส่งเสริมการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษา เป็นตัวกลางที่กระตุ้นทำให้งิจกรรมของสถานศึกษาดำเนินไปได้ มีบทบาทต่อการดำเนินภารกิจของสถานศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และสิ่งที่สำคัญคือการพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ในบริบทของโรงเรียนนั้น ทรัพยากรการบริหารที่จำเป็น ได้แก่ การมีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งมีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีสื่อตำราเรียน สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างเพียงพอ รวมถึงมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ และมีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

การบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการบริหารจัดการเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพตามที่กำหนดได้ โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อบรรลุตามเป้าหมายรายปี มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องมีแนวทางและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพ ผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย และที่สำคัญสถานศึกษาต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา ครูจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อออกแบบการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ประกอบการสอน มีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนา

ผู้เรียน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และมีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล มีความสำคัญมาก ควรดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ และมีความเข้มแข็ง และเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ใช้ทักษะในการปฏิบัติการ และมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้ครู ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และคุณภาพของนักเรียนได้ตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด โดยสถานศึกษาต้องมีระบบการนิเทศการสอน และนำผลไปปรับปรุง พัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีระบบและกลไกในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายความร่วมมือ เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญ ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่อาจดำเนินการโดยสถานศึกษาเพียงลำพังได้ จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาร่วมกันดำเนินการ ดังเช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 29 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน นอกจากนี้ ในมาตรา 40 ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาต้องรู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด มีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในส่วนของผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และสถานศึกษาต้องมีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนา

คุณภาพการศึกษา เพื่อให้ องค์กร ภาศึเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการวางแผน และขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย

คุณภาพผู้เรียน เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมาก เพราะคุณภาพผู้เรียนเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงคุณภาพ ของผู้เรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยสถานศึกษา เป็นสิ่งที่ผู้ปกครอง สังคม คาดหวังจะให้เกิดกับ ตัวผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการของผู้เรียน และคุณลักษณะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ แก้ปัญหา มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสามารถในการสร้าง นวัตกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่ สถานศึกษากำหนด มีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคม มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและ หลากหลาย และมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

1.2 การยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

การยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) จำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญ หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษ และประสบ ผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

การสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันร่างองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำร่างองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการพัฒนา มาสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้องค์ประกอบ ที่เหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

- 1) นางสาวชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย รองผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2) ดร.เอกวัฒน์ ล้อสุนิรันดร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3) ดร.จันทิมา อังชะสวัสดิ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ท่าน เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่ผู้วิจัยกำหนด และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ เพิ่มเติมตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

องค์ประกอบด้านทรัพยากรการบริหาร เพิ่มเติมตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สถานศึกษามีห้องสมุดที่ให้บริการเทคโนโลยีและทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย

องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ เพิ่มเติมตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น

องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน เพิ่มเติมตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูมีการศึกษาวิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาผู้เรียน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งเอกสารและการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่าร่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 7 องค์ประกอบ 59 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ
2. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ
3. ผู้บริหารมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการและการจัดการ

4. ผู้บริหารบริหารจัดการโดยนำการควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนา

5. ผู้บริหารเป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณภาพ และสื่อสาร สร้างความตระหนักให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

6. ผู้บริหารบริหารจัดการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

7. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สถานศึกษามีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน

2. สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพ ใช้งานได้ดี

3. สถานศึกษามีห้องสมุดที่ให้บริการเทคโนโลยีและทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

4. สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

5. สถานศึกษามีสื่อตำราเรียน สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ

6. สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

7. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

8. สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

2. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อบรรลุตามเป้าหมายรายปี

3. สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

4. สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น

5. สถานศึกษามีแนวทางและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

6. สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา

7. สถานศึกษามีระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ

8. สถานศึกษาบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

9. สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงาน บทบาท หน้าที่ ผู้รับผิดชอบ และคู่มือและ แนวทางการปฏิบัติงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา
2. ครูมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการ

ทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4. ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตได้

5. ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

6. ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

7. ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

8. ครูตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

9. ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาผู้เรียน

10. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้

11. ครูมีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ คือ

1. สถานศึกษามีระบบการนิเทศการสอน และนำผลไปปรับปรุง พัฒนาการสอน อย่างสม่ำเสมอ

2. สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา

4. สถานศึกษามีระบบและกลไกในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องตาม บริบทของสถานศึกษา

5. สถานศึกษามีเครื่องมือติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

6. สถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจในการให้บริการการศึกษาของสถานศึกษา
องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ คือ

1. คณะกรรมการสถานศึกษารู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

3. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

4. สถานศึกษามีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. องค์กร ภาควิชาที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการวางแผนและขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย
องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 12 ตัวบ่งชี้ คือ

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา

3. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4. ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

5. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

6. ผู้เรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดังที่สถานศึกษากำหนด

7. ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

8. ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

9. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

10. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

11. ผู้เรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

12. ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

1.3 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามหรือผู้ให้ข้อมูลจากสถานศึกษา สถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วย (1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน (2) ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ และ (3) กรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากสถานศึกษา จำนวน 91 แห่ง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 273 คน คิดเป็นร้อยละ 91.00 ผู้วิจัยออกแบบตารางการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ การงาน และประสบการณ์ การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

| สถานภาพ | รวมทั้งสิ้น | |
|------------------------|-------------|--------|
| | จำนวน | ร้อยละ |
| 1. เพศ | | |
| ชาย | 79 | 28.94 |
| หญิง | 194 | 71.06 |
| รวม | 273 | 100.00 |
| 2. อายุ | | |
| ไม่เกิน 30 ปี | 32 | 11.72 |
| 31 – 40 ปี | 68 | 24.91 |
| 41 – 50 ปี | 93 | 34.07 |
| 51 ปีขึ้นไป | 80 | 29.30 |
| รวม | 273 | 100.00 |
| 3. ระดับการศึกษาสูงสุด | | |
| ต่ำกว่าปริญญาตรี | 28 | 10.26 |
| ปริญญาตรี | 129 | 47.25 |
| ปริญญาโท | 112 | 41.03 |
| ปริญญาเอก | 4 | 1.46 |
| รวม | 273 | 100.00 |

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

| สถานภาพ | รวมทั้งสิ้น | |
|--|-------------|--------|
| | จำนวน | ร้อยละ |
| 4. ตำแหน่งหน้าที่การงาน | | |
| ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน | 91 | 33.33 |
| ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ | 91 | 33.33 |
| กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก | 91 | 33.33 |
| รวม | 273 | 100.00 |
| 5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน | | |
| ไม่เกิน 5 ปี | 142 | 52.02 |
| 6 – 10 ปี | 60 | 21.98 |
| 11 – 15 ปี | 37 | 13.55 |
| 16 ปี ขึ้นไป | 34 | 12.45 |
| รวม | 273 | 100.00 |

จากตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมด้านเพศ เพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 28.94 เพศหญิง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 71.06 ด้านอายุ พบว่า อายุ 41 – 50 ปี มีมากที่สุด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 34.07 รองมาอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 24.91 และอายุไม่เกิน 30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.72 ด้านระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 47.25 รองลงมา ปริญญาโท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 41.037 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26 และปริญญาเอก น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.46 ด้านตำแหน่งหน้าที่การงาน พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก มีจำนวนเท่ากันทุกโรง คือ จำนวนตำแหน่งละ 91 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ไม่เกิน 5 ปี มีมากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 52.02 รองลงมา 6 – 10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 21.98 11 – 15 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 13.55 และ 16 ปี ขึ้นไป มีน้อยที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 12.45

1.4 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(n = 273)

| ข้อ | องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) | ระดับความคิดเห็น |
|-----|--|--------------------------------|-----------------------------|------------------|
| 1 | องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1) | 4.62 | .453 | มากที่สุด |
| 2 | องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร (X_2) | 4.34 | .495 | มาก |
| 3 | องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ (X_3) | 4.56 | .466 | มากที่สุด |
| 4 | องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (X_4) | 4.41 | .582 | มาก |
| 5 | องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_5) | 4.45 | .490 | มาก |
| 6 | องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ (X_6) | 4.44 | .503 | มาก |
| 7 | องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน (X_7) | 4.29 | .483 | มาก |
| | รวม | 4.45 | .416 | มาก |

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ในภาพรวมเท่ากับ 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .416 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดไปหาต่ำสุดดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = .453) องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .466) องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .490) องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .503) องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .582) องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = .495) องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .483) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง .416 – .582 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

(n = 273)

| ข้อ | องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร | ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) | ระดับความคิดเห็น |
|-----|--|--------------------------------|-----------------------------|------------------|
| 1 | ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ | 4.73 | .516 | มากที่สุด |
| 2 | ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ | 4.64 | .539 | มากที่สุด |
| 3 | ผู้บริหารมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการและการจัดการ | 4.66 | .534 | มากที่สุด |
| 4 | ผู้บริหารบริหารจัดการโดยนำการควบคุมกำกับ ติดตามการจัดการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนา | 4.57 | .525 | มากที่สุด |
| 5 | ผู้บริหารเป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณภาพ และสื่อสาร สร้าง ความตระหนักให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง | 4.55 | .541 | มากที่สุด |
| 6 | ผู้บริหารบริหารจัดการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน | 4.56 | .567 | มากที่สุด |
| 7 | ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน | 4.64 | .546 | มากที่สุด |
| | รวม | 4.62 | .453 | มากที่สุด |

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่า มัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 4.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .453 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ 4.55 - 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง .516 - .567 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์กรประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร

(n = 273)

| ข้อ | องค์กรประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร | ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) | ระดับความคิดเห็น |
|-----|--|--------------------------------|-----------------------------|------------------|
| 1 | สถานศึกษามีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน | 4.40 | .680 | มาก |
| 2 | สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี | 4.35 | .625 | มาก |
| 3 | สถานศึกษามีห้องสมุดที่ให้บริการเทคโนโลยี และทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม | 4.16 | .706 | มาก |
| 4 | สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | 4.52 | .607 | มากที่สุด |
| 5 | สถานศึกษามีสื่อตำราเรียน สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างเพียงพอ | 4.36 | .637 | มาก |
| 6 | สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ | 4.26 | .621 | มาก |
| 7 | สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาอย่างเพียงพอ | 4.32 | .639 | มาก |
| 8 | สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย | 4.36 | .627 | มาก |
| | รวม | 4.34 | .495 | มาก |

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าองค์กรประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์กรประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 4.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .495 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ 4.16 – 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง .607 - .706 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ

(n = 273)

| ข้อ | องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ | ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความคิดเห็น |
|-----|--|---------------------------------------|---------------------------------|----------------------|
| 1 | สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ สถานศึกษากำหนดชัดเจน | 4.63 | .541 | มากที่สุด |
| 2 | สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อ บรรลุตามเป้าหมายรายปี | 4.65 | .536 | มากที่สุด |
| 3 | สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพของ สถานศึกษา | 4.55 | .547 | มากที่สุด |
| 4 | สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับท้องถิ่น | 4.55 | .568 | มากที่สุด |
| 5 | สถานศึกษามีแนวทางและดำเนินงานพัฒนา วิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตาม หลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย | 4.52 | .563 | มากที่สุด |
| 6 | สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ ความต้องการและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา | 4.51 | .576 | มากที่สุด |
| 7 | สถานศึกษามีระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐาน การบัญชีภาครัฐ | 4.51 | .529 | มากที่สุด |
| 8 | สถานศึกษาบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล | 4.63 | .554 | มากที่สุด |
| 9 | สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงาน บทบาท หน้าที่ ผู้รับผิดชอบ และคู่มือและแนวทางการ ปฏิบัติงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา | 4.52 | .569 | มากที่สุด |
| | รวม | 4.56 | .466 | มากที่สุด |

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่ามัชฌิมเลข
คณิต เท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .466 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ใน
ระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ 4.51 – 4.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่
ระหว่าง .529 - .576 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน

(n = 273)

| ข้อ | องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน | ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) | ระดับความคิดเห็น |
|-----|--|--------------------------------|-----------------------------|------------------|
| 1 | ครูมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา | 4.48 | .529 | มาก |
| 2 | ครูมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล | 4.46 | .594 | มาก |
| 3 | ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย | 4.38 | .569 | มาก |
| 4 | ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ | 4.41 | .607 | มาก |
| 5 | ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ | 4.37 | .561 | มาก |
| 6 | ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ | 4.44 | .586 | มาก |
| 7 | ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก | 4.42 | .583 | มาก |
| 8 | ครูตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน | 4.38 | .576 | มาก |
| 9 | ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาผู้เรียน | 4.30 | .640 | มาก |
| 10 | ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ | 4.33 | .612 | มาก |
| 11 | ครูมีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น | 4.37 | .587 | มาก |
| | รวม | 4.41 | .582 | มาก |

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 4.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .582 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ 4.30 - 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง .526 - .640 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล

(n = 273)

| ข้อ | องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล | ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความคิดเห็น |
|-----|---|---------------------------------------|---------------------------------|----------------------|
| 1 | สถานศึกษามีระบบการนิเทศการสอน และนำ ผลไปปรับปรุง พัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอ | 4.48 | .582 | มาก |
| 2 | สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนพัฒนาการจั ตการศึกษาของสถานศึกษา | 4.42 | .590 | มาก |
| 3 | สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษา | 4.42 | .565 | มาก |
| 4 | สถานศึกษามีระบบและกลไกในการประเมิน คุณภาพภายในที่สอดคล้องตามบริบทของ สถานศึกษา | 4.41 | .562 | มาก |
| 5 | สถานศึกษามีเครื่องมือติดตามตรวจสอบ และ ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา | 4.50 | .570 | มากที่สุด |
| 6 | สถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง | 4.45 | .580 | มาก |
| 7 | ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจในการให้บริการ การศึกษาของสถานศึกษา | 4.48 | .515 | มาก |
| | รวม | 4.45 | .490 | มาก |

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .490 เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ 4.41 – 4.50
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง .515 - .590 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปใน
ทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ

(n = 273)

| ข้อ | องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ | ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) | ระดับความคิดเห็น |
|-----|--|--------------------------------|-----------------------------|------------------|
| 1 | คณะกรรมการสถานศึกษาฯ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด | 4.48 | .556 | มาก |
| 2 | คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย | 4.50 | .563 | มากที่สุด |
| 3 | ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา | 4.46 | .568 | มาก |
| 4 | สถานศึกษามีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา | 4.42 | .577 | มาก |
| 5 | องค์กร ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการวางแผนและขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย | 4.36 | .579 | มาก |
| | รวม | 4.44 | .503 | มาก |

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 4.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .503 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ 4.36 – 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า อยู่ระหว่าง .556 - .589 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน

(n = 273)

| ข้อ | องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน | ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) | ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความคิดเห็น |
|-----|--|---------------------------------------|---------------------------------|----------------------|
| 1 | ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณ | 4.30 | .616 | มาก |
| 2 | ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแก้ปัญหา | 4.11 | .686 | มาก |
| 3 | ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร | 4.20 | .662 | มาก |
| 4 | ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม | 4.05 | .753 | มาก |
| 5 | ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา | 4.17 | .613 | มาก |
| 6 | ผู้เรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ตามที่สถานศึกษากำหนด | 4.07 | .734 | มาก |
| 7 | ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่ สถานศึกษากำหนด | 4.47 | .542 | มาก |
| 8 | ผู้เรียนมีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคม | 4.47 | .562 | มาก |
| 9 | ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น | 4.38 | .607 | มาก |
| 10 | ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่อ งานอาชีพ | 4.42 | .602 | มาก |
| 11 | ผู้เรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง และหลากหลาย | 4.44 | .616 | มาก |
| 12 | ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย | 4.47 | .555 | มาก |
| | รวม | 4.29 | .483 | มาก |

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่ามัชฌิม เลขคณิต เท่ากับ 4.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .483 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตตั้งแต่ 4.05 – 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ ระหว่าง .542 - .753 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ผู้วิจัยทำการทดสอบความเหมาะสม ความเพียงพอ และแมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของข้อมูล ซึ่งพิจารณาจากสถิติทดสอบสองค่า คือ ค่า KMO and Bartlett's Test โดยดูค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) ที่มีค่ามากคือ 0.5 (เข้าใกล้หนึ่ง) และ ค่าที่ใช้ทดสอบสมมติฐานของ Bartlett's Test of Sphericity H_0 : ตัวแปรองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่มีความสัมพันธ์กัน H_1 : ตัวแปรองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาจากค่า Chi-Square และการมีนัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ .05 (Sig \leq .05) ว่า ยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏ ในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่า KMO and Bartlett's Test of Sphericity

| KMO and Bartlett's Test | | |
|--|--------------------|-----------|
| Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy. | | .865 |
| Bartlett's Test of Sphericity | Approx. Chi-Square | 22160.814 |
| | df | 1711 |
| | Sig. | .000 |

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่า KMO (Kaiser-Meyer_Olkin Measure of Sampling Adequacy) เท่ากับ .865 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 59 ตัวแปรขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนข้อมูลที่มีความเพียงพอและมีความเหมาะสม สามารถใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ระดับดีมาก เพราะค่า KMO มีค่ามากกว่า .5 และเข้าใกล้ 1 และเมื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity พบในลักษณะเดียวกันคือ ค่า Chi-Square เท่ากับ 22160.814 ค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 (Significant) ซึ่งแสดงว่า ค่าแมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทั้ง 59 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสามารถนำข้อมูลนี้ไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างโมเดล (Model) ตามทฤษฎีและโมเดลที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล (Model) ข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลทฤษฎีที่กำหนดขึ้น โดยใช้ดัชนีวัดความสอดคล้อง ได้แก่ ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistics: χ^2) ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square: χ^2/df) ต้องมีค่าน้อยกว่า 3.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit index : GFI) ต้องมีค่ามากกว่า 0.95⁹⁷ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit Index : AGFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative fit index : CFI) ต้องมีค่ามากกว่า 0.90⁹⁸ ค่ารากของค่ามัชฌิมเลขคณิตกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: Standardized RMR) ต้องมีค่าต่ำกว่า 0.08 และค่ารากของค่ามัชฌิมเลขคณิตกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ต้องมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.06 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีอิงเกณฑ์ (Normed fit Index : NFI) ต้องมีค่ามากกว่า 0.90⁹⁹ นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบความเที่ยงโดยพิจารณานัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Factor Loading) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: SE) สถิติทดสอบ t-test และค่าความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแฝง (Squared Multiple Correlations: SMC) ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

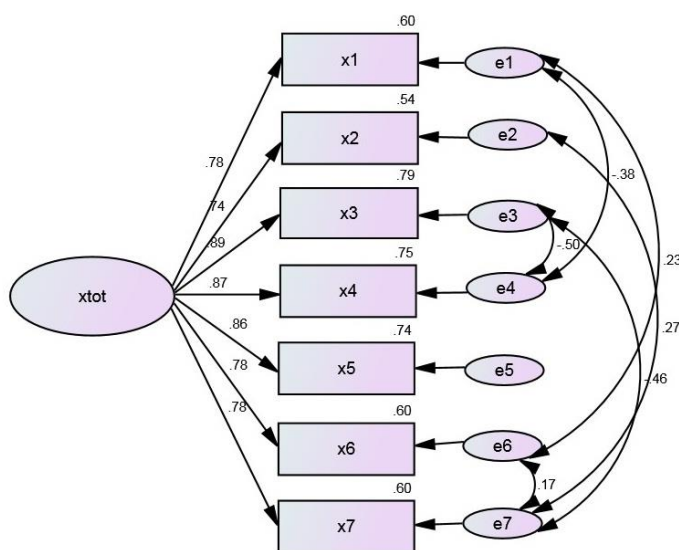
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โมเดลรวมองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในชั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) โดยภาพรวมขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดในแผนภาพที่ 1 – 8

⁹⁷ R. O. Mueller, **Confirmatory factor analysis**, In **Basic Principles of structural equation modeling: An introduction to Lisrel and EQS** (New York: Springer-Verlag, 1996, 62-128.

⁹⁸ Diamantopoulos and Siguaw J. A, **Introduction in Lisrel: A guide for the uninitiated** (London: SAGE Publications, 2000), อ้างถึงใน เสรี ชัดแฉ่ม, “การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)”, **วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา** 2, 1 (มีนาคม 2547): 29.

⁹⁹ L-T. Hu and P. M. Bentler, “Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives,” **Structural equation modeling** 6,1, (1999): 1-55.



Chi-square=6.779, Chi-square/df=.847, df=8, p=.561, GFI=.993
AGFI=.975, CFI=1.000, RMR=.003, RMSEA=.000, NFI=.995

แผนภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์ CFA โมเดลรวมองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 12 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 0.847 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.561 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 0.993 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.975 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.003 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 0.995 | ผ่านเกณฑ์ |

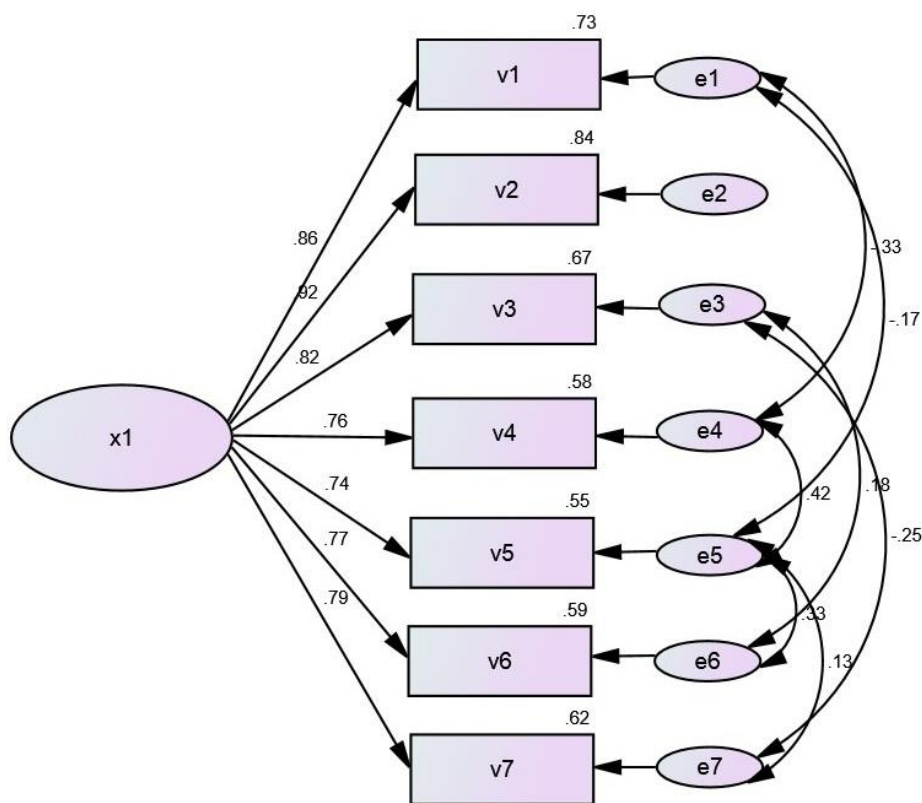
จากแผนภาพที่ 1 และ ตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว พบว่า ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์

เท่ากับ 6.779 p-value เท่ากับ 0.561 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 0.847 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.993 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.975 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.000 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.003 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 และดัชนี NFI เท่ากับ 0.995 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของ การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ตัวบ่งชี้ 7 องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ห้ทั้ง 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวแปร v1 ถึง ตัวแปร v7 ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 2



Chi-square=8.470, Chi-square/df=1.210, df=7, p=.293, GFI=.991
AGFI=.966, CFI=.999, RMR=.004, RMSEA=.028, NFI=.994

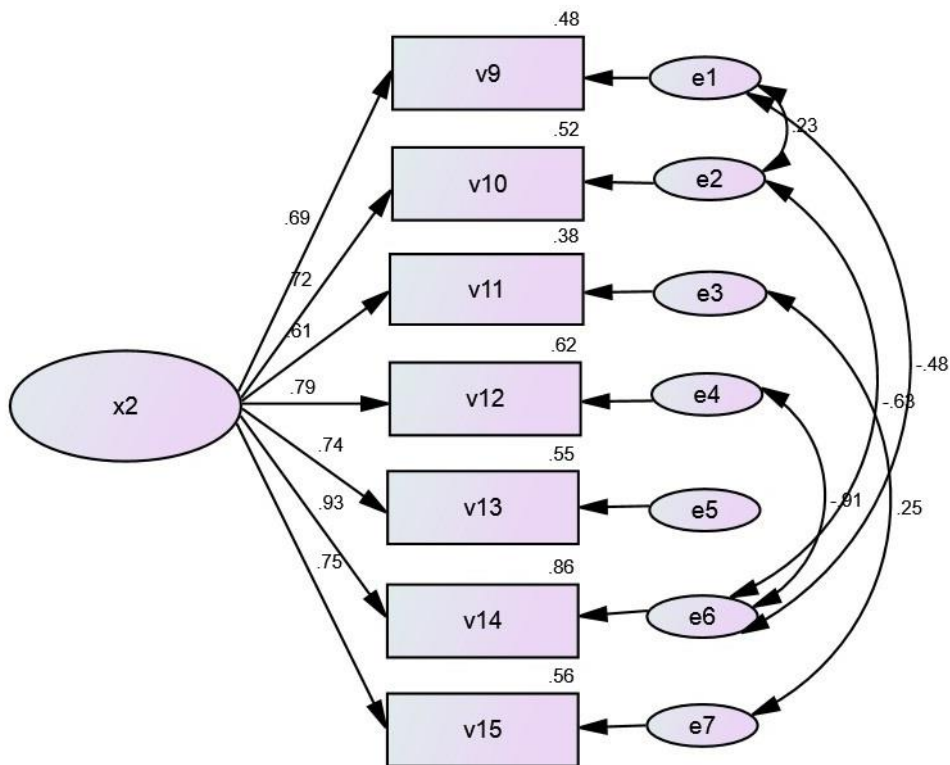
แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ CFA ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1)

ตารางที่ 13 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1)

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 1.210 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.293 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 0.991 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.966 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 0.999 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.004 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.028 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 0.994 | ผ่านเกณฑ์ |

จากแผนภาพที่ 2 และ ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลองค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_2) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว พบว่า ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 8.470 p-value เท่ากับ 0.293 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 1.210 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.991 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.966 ดัชนี CFI เท่ากับ 0.999 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.004 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.028 และดัชนี NFI เท่ากับ 0.994 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2) องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร (X_2) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 8 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวแปร v8 ถึง ตัวแปร v15 ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 3



Chi-square=6.689, Chi-square/df=.743, df=9, p=.670, GFI=.993
 AGFI=.978, CFI=1.000, RMR=.007, RMSEA=.000, NFI=.993

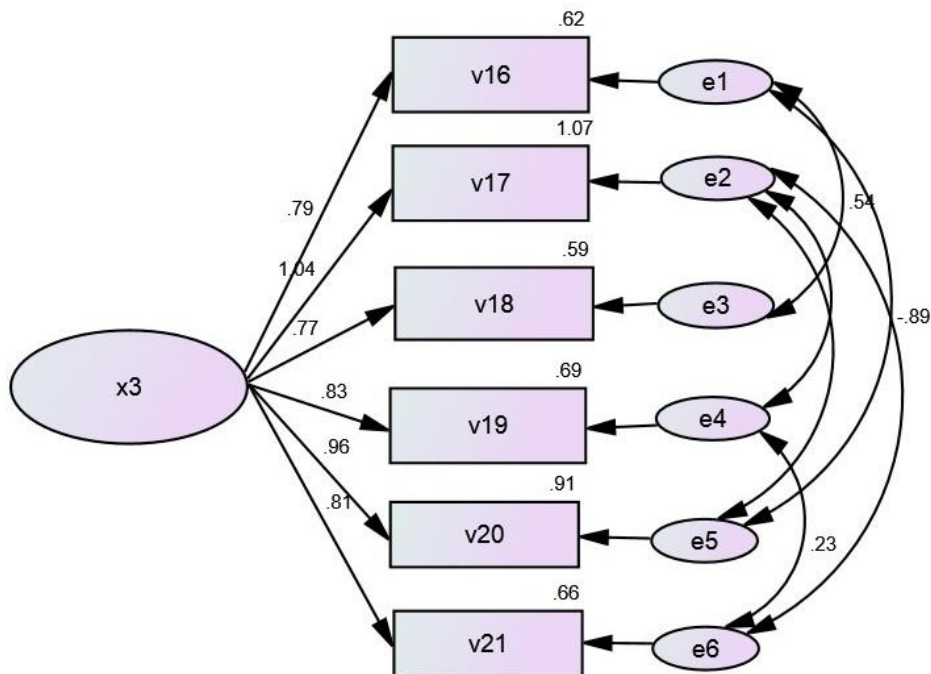
แผนภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ CFA ทรัพยากรการบริหาร (X_2)

ตารางที่ 14 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 2 ทฤษฎีการกรบริหาร (X_2)

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 0.743 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.670 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 0.993 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.978 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.007 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 0.993 | ผ่านเกณฑ์ |

จากแผนภาพที่ 3 และ ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลองค์ประกอบที่ 2 ทฤษฎีการกรบริหาร (X_2) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว โดยตัดตัวแปร v8 พบว่า ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 6.689 p-value เท่ากับ 0.670 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 0.743 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.993 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.978 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.000 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.007 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 และดัชนี NFI เท่ากับ 0.993 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของ การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4) องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ (X_3) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 9 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวแปร v16 ถึง ตัวแปร v24 ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 4



Chi-square=1.315, Chi-square/df=.438, df=3, p=.726, GFI=.998
AGFI=.989, CFI=1.000, RMR=.002, RMSEA=.000, NFI=.999

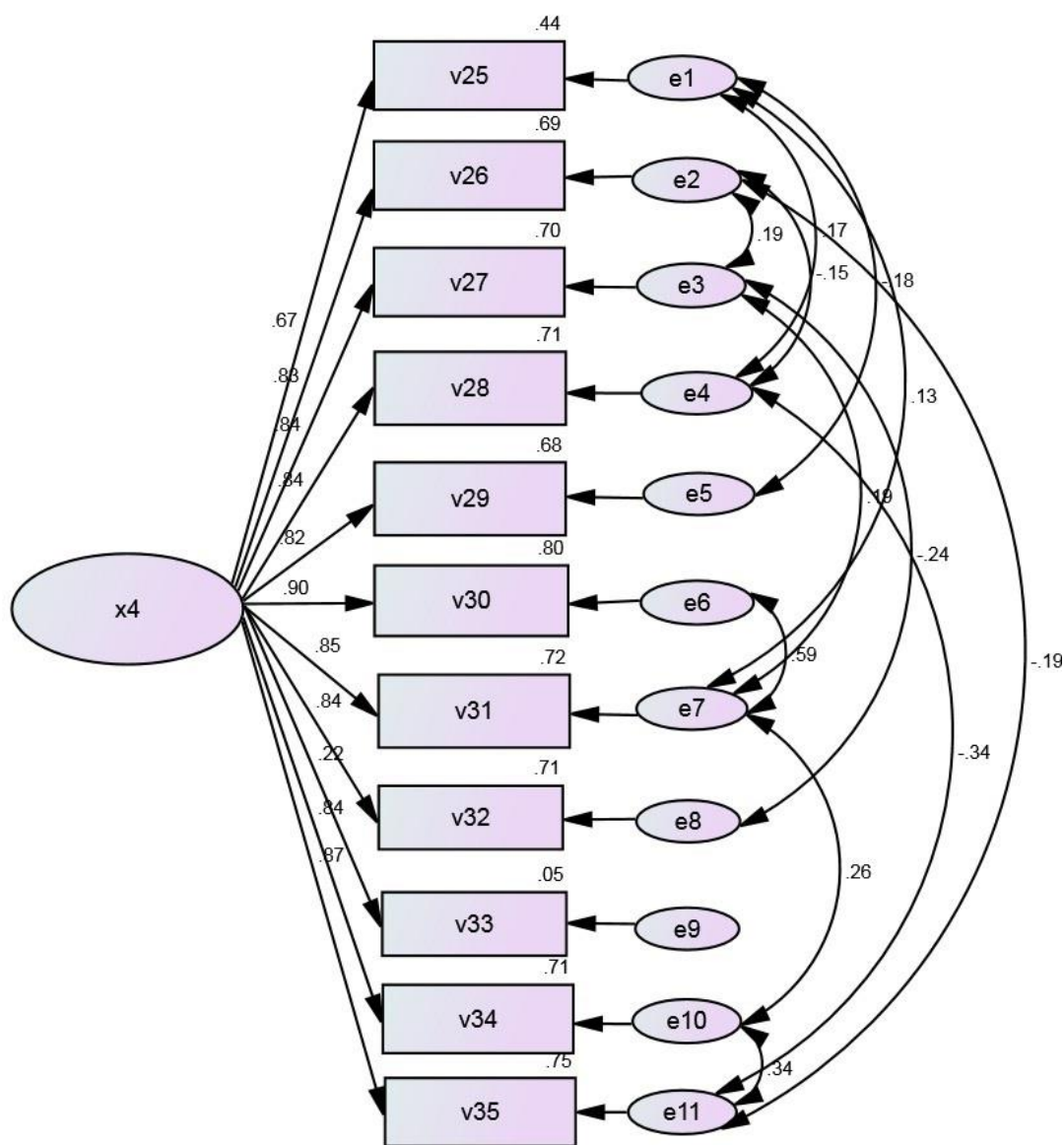
แผนภาพที่ 4 ผลการวิเคราะห์ CFA การบริหารจัดการ (X_3)

ตารางที่ 15 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ (X_3)

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 0.438 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.726 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 0.998 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.989 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.002 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 0.999 | ผ่านเกณฑ์ |

จากแผนภาพที่ 4 และ ตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ (X_3) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว โดยตัดตัวแปร v22, v23, v24 พบว่า ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 1.315 p-value เท่ากับ 0.726 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 0.438 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.998 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.989 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.000 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.002 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 และดัชนี NFI เท่ากับ 0.999 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5) องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (X_4) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 11 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวแปร v25 ถึง ตัวแปร v35 ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 5



Chi-square=31.066, Chi-square/df=.971, df=32, p=.514, GFI=.980
AGFI=.958, CFI=1.000, RMR=.013, RMSEA=.000, NFI=.989

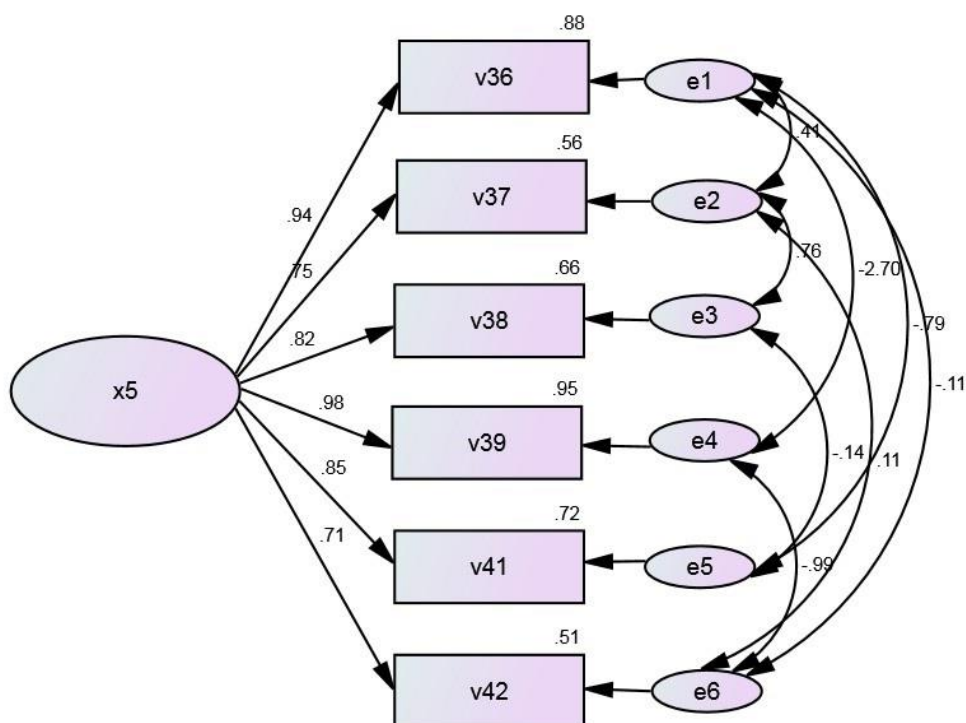
แผนภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์ CFA การจัดการเรียนการสอน (X_4)

ตารางที่ 16 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (X_4)

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 0.971 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.514 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 0.980 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.958 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.013 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 0.989 | ผ่านเกณฑ์ |

จากแผนภาพที่ 5 และ ตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลองค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (X_4) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว พบดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 31.066 p-value เท่ากับ 0.514 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 0.971 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.980 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.958 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.000 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.013 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 และดัชนี NFI เท่ากับ 0.989 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6) องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_5) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 7 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวแปร v36 ถึง ตัวแปร v42 ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 6



Chi-square=.272, Chi-square/df=.272, df=1, p=.602, GFI=1.000
AGFI=.993, CFI=1.000, RMR=.001, RMSEA=.000, NFI=1.000

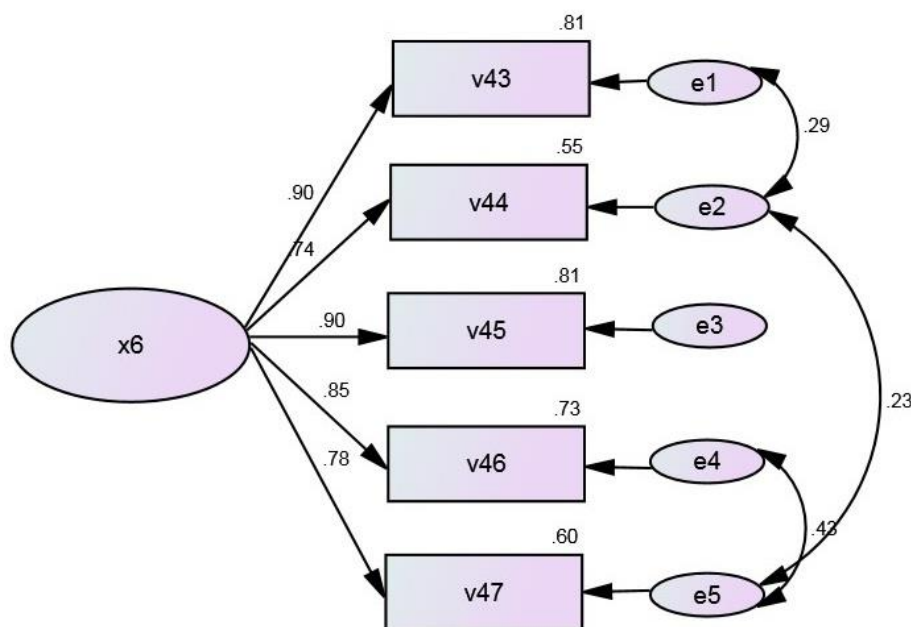
แผนภาพที่ 6 ผลการวิเคราะห์ CFA การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_5)

ตารางที่ 17 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล (X₅)

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 0.272 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.602 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.993 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.001 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |

จากแผนภาพที่ 6 และ ตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลองค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X₅) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว โดยตัดตัวแปร v40 พบว่า ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 0.272 p-value เท่ากับ 0.602 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 0.272 ดัชนี GFI เท่ากับ 1.000 ดัชนี AGFI เท่ากับ .936 ดัชนี CFI เท่ากับ .996 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.001 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 และดัชนี NFI เท่ากับ 1.000 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7) องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ (X_6) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวแปร v43 ถึง ตัวแปร v47 ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 7



Chi-square=1.368, Chi-square/df=.684, df=2, p=.505, GFI=.998
AGFI=.985, CFI=1.000, RMR=.001, RMSEA=.000, NFI=.999

แผนภาพที่ 7 ผลการวิเคราะห์ CFA เครือข่ายความร่วมมือ (X_6)

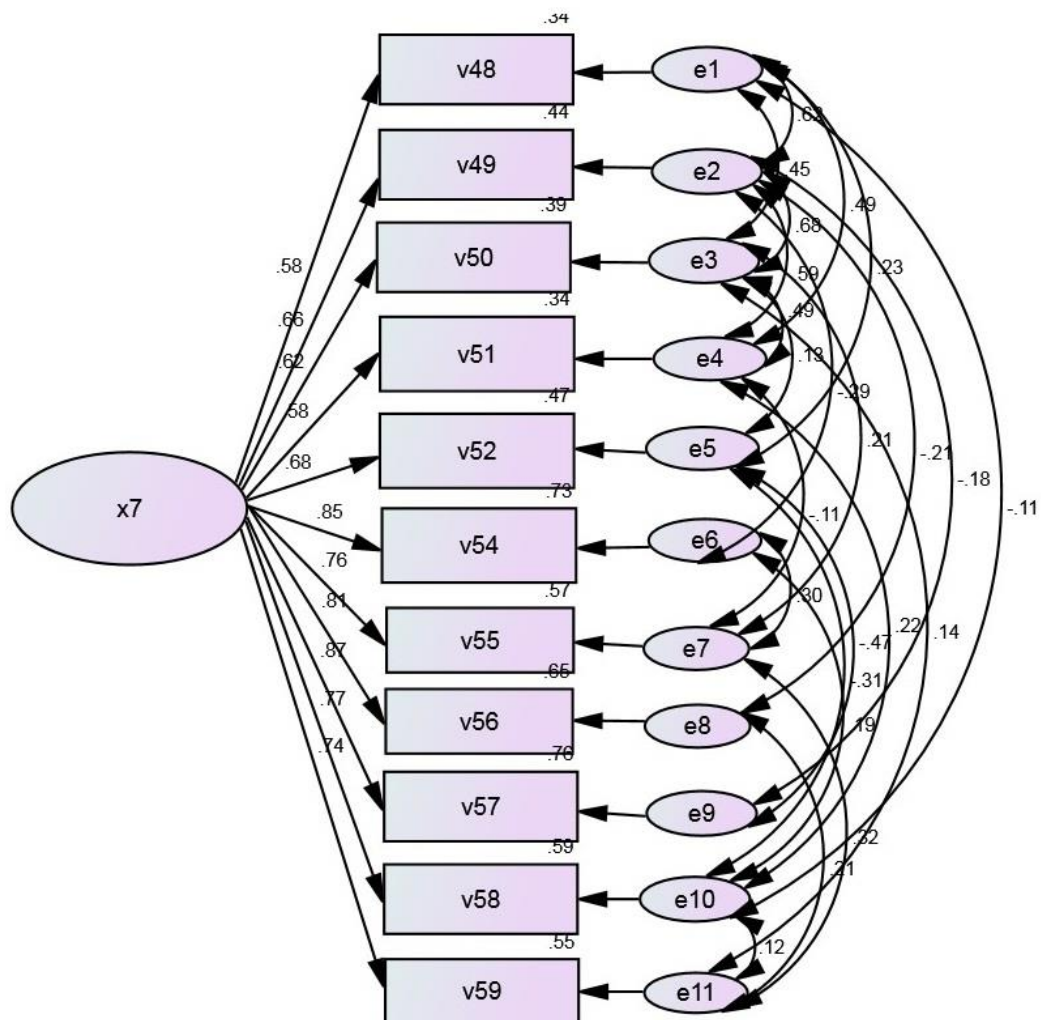


ตารางที่ 18 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 6 เครื่องข่ายความร่วมมือ (X_6)

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 0.684 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.505 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 0.998 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.985 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 1.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.001 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.000 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 0.999 | ผ่านเกณฑ์ |

จากแผนภาพที่ 7 และ ตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลองค์ประกอบที่ 6 เครื่องข่ายความร่วมมือ (X_6) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว พบดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 1.368 p-value เท่ากับ 0.505 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 0.684 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.998 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.985 ดัชนี CFI เท่ากับ 1.000 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.001 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.000 และดัชนี NFI เท่ากับ 0.999 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

8) องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน (X_7) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 12 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวแปร v48 ถึง ตัวแปร v59 ซึ่งมีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 8



Chi-square=31.138, Chi-square/df=1.483, df=21, p=.071, GFI=.979
AGFI=.933, CFI=.996, RMR=.009, RMSEA=.042, NFI=.987

แผนภาพที่ 8 ผลการวิเคราะห์ CFA คุณภาพผู้เรียน (X_7)

ตารางที่ 19 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน (X_7)

| ดัชนีวัดความสอดคล้อง | เกณฑ์ | ค่าสถิติ | ผลการพิจารณา |
|----------------------|--------|----------|--------------|
| χ^2 / df | < 3.00 | 1.483 | ผ่านเกณฑ์ |
| p-value of χ^2 | >0.05 | 0.071 | ผ่านเกณฑ์ |
| GFI | >0.95 | 0.979 | ผ่านเกณฑ์ |
| AGFI | >0.90 | 0.933 | ผ่านเกณฑ์ |
| CFI | >0.90 | 0.996 | ผ่านเกณฑ์ |
| Standardized RMR | <0.08 | 0.009 | ผ่านเกณฑ์ |
| RMSEA | <0.06 | 0.042 | ผ่านเกณฑ์ |
| NFI | >0.90 | 0.987 | ผ่านเกณฑ์ |

จากแผนภาพที่ 8 และ ตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของโมเดลองค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน (X_7) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลที่ปรับแล้ว โดยตัดตัวแปร v53 พบว่า ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 31.138 p-value เท่ากับ 0.071 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Chi-square/df) เท่ากับ 1.483 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.979 ดัชนี AGFI เท่ากับ 0.933 ดัชนี CFI เท่ากับ 0.996 ค่า Standardized RMR เท่ากับ 0.009 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.042 และดัชนี NFI เท่ากับ 0.987 ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขของการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 20 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

| ตัวแปร | องค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | น้ำหนัก องค์ประกอบ |
|---|---|-----------------------|
| องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1) | | |
| v2 | ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ | .919 |
| v1 | ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ | .856 |
| v3 | ผู้บริหารมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการและการจัดการ | .817 |
| v7 | ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน | .788 |
| v6 | ผู้บริหารบริหารจัดการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน | .767 |
| v4 | ผู้บริหารบริหารจัดการโดยนําการควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนา | .763 |
| v5 | ผู้บริหารเป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณภาพ และสื่อสาร สร้าง ความสำเร็จให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง | .742 |
| องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร (X_2) | | |
| v14 | สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาอย่างเพียงพอ | .925 |
| v12 | สถานศึกษามีสื่อตำราเรียน สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างเพียงพอ | .786 |
| v15 | สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย | .748 |
| v13 | สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ | .744 |
| v10 | สถานศึกษามีห้องสมุดที่ให้บริการเทคโนโลยีและทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม | .724 |
| v9 | สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และ สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพ ใช้งานได้ดี | .694 |
| v11 | สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงามเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | .613 |

ตารางที่ 20 คำนวณน้ำหนักขององค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวแปร | องค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | น้ำหนัก องค์ประกอบ |
|--|--|-----------------------|
| องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ (X ₃) | | |
| v20 | สถานศึกษามีแนวทางและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย | .956 |
| v17 | สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อบรรลุตามเป้าหมายรายปี | .951 |
| v19 | สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น | .829 |
| v21 | สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา | .813 |
| v16 | สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน | .788 |
| v18 | สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา | .766 |
| องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (X ₄) | | |
| v30 | ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ | .896 |
| v35 | ครูมีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น | .867 |
| v31 | ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก | .851 |
| v32 | ครูตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน | .845 |
| v34 | ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ | .842 |
| v28 | ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ | .841 |
| v27 | ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย | .836 |
| v26 | ครูมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล | .829 |
| v29 | ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ | .822 |
| v25 | ครูมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา | .666 |

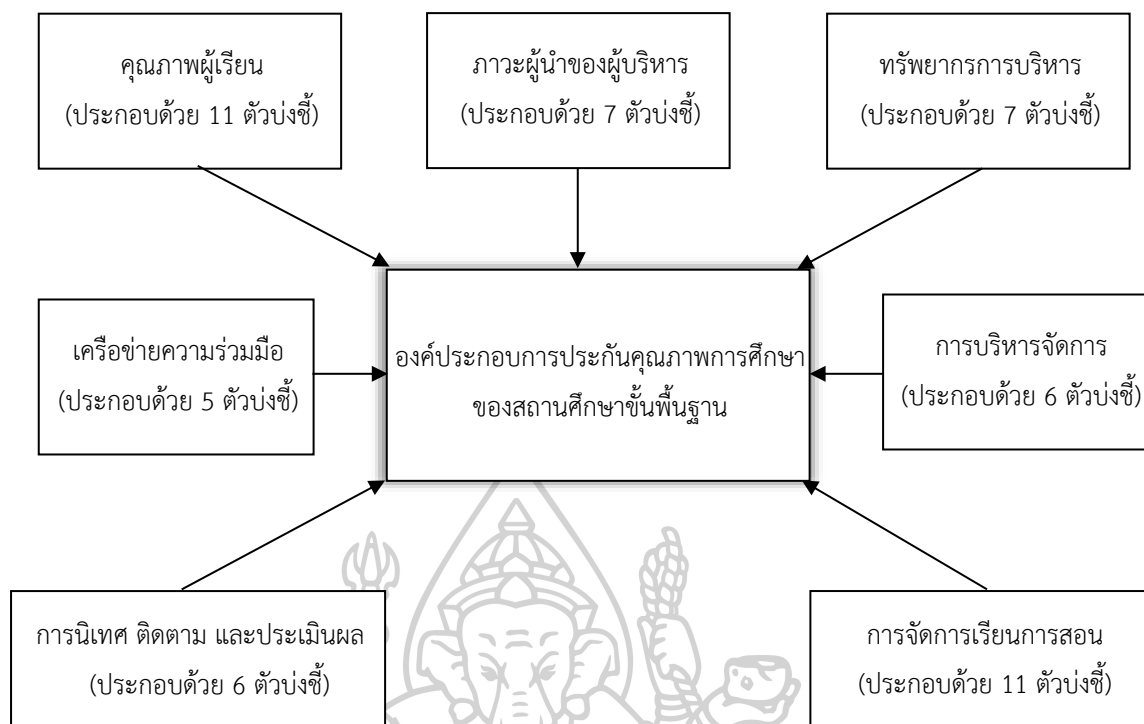
ตารางที่ 20 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวแปร | องค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | น้ำหนัก องค์ประกอบ |
|--|---|-----------------------|
| v33 | ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาผู้เรียน | .219 |
| องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X ₅) | | |
| v39 | สถานศึกษามีระบบและกลไกในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา | .975 |
| v36 | สถานศึกษามีระบบการนิเทศการสอน และนำผลไปปรับปรุง พัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอ | .936 |
| v41 | สถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง | .847 |
| v38 | สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา | .815 |
| v37 | สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา | .746 |
| v42 | ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจในการให้บริการการศึกษาของสถานศึกษา | .715 |
| องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ (X ₆) | | |
| v43 | คณะกรรมการสถานศึกษารู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด | .900 |
| v45 | ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา | .900 |
| v46 | สถานศึกษามีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา | .854 |
| v47 | องค์กร ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาใน การวางแผนและขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย | .776 |
| v44 | คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อน การดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย | .739 |

ตารางที่ 20 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวแปร | องค์ประกอบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | น้ำหนัก องค์ประกอบ |
|--|---|-----------------------|
| องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน (X ₇) | | |
| v57 | ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ | .871 |
| v54 | ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด | .854 |
| v56 | ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น | .809 |
| v58 | ผู้เรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย | .768 |
| v55 | ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม | .756 |
| v59 | ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย | .739 |
| v52 | ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา | .685 |
| v49 | ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา | .663 |
| v50 | ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร | .622 |
| v48 | ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิด คำนวณ | .585 |
| v51 | ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม | .581 |

ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในตารางที่ 20 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักระหว่าง .219 - .975
และสามารถสรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ได้ดังแผนภูมิที่ 8



แผนภูมิที่ 8 สรุปรภาพรวมองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน



ตอนที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

การยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) ได้พิจารณาประเด็นมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมต่อไป

จากการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณา ความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยทั้ง 5 คน มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบ ดังรายละเอียดในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

| องค์ประกอบ | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|--|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| การประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน | | | | | | | | |
| 1. ภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 2. ทรัพยากรการ บริหาร | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 3. การบริหารจัดการ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 4. การจัดการเรียน การสอน | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 5. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 6. เครือข่ายความร่วมมือ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 7. คุณภาพผู้เรียน | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 7 องค์ประกอบ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ร้อยละ 100

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|---|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร | | | | | | | | |
| 1. ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณของ วิชาชีพ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 2. ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความ เป็นผู้นำทางวิชาการ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 3. ผู้บริหารมีสมรรถนะ การบริหารงานวิชาการ และการจัดการ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 4. ผู้บริหารบริหารจัดการ โดยนำการควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษา โดยยึดมาตรฐาน การศึกษาเป็นทิศทางการ พัฒนา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 5. ผู้บริหารเป็นผู้นำการ ขับเคลื่อนคุณภาพ และสื่อสาร สร้างความ ตระหนักให้บุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการขับเคลื่อน คุณภาพการศึกษาและ เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวตนบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|--|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| 6. ผู้บริหารบริหารจัดการ ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันขับเคลื่อนระบบ ประกันคุณภาพภายในที่ สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 7. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร | | | | | | | | |
| 8. สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และ สิ่งอำนวยความสะดวก เพียงพอและอยู่ในสภาพ ใช้ งานได้ดี | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 9. สถานศึกษามีห้องสมุด ที่ให้บริการเทคโนโลยีและ ทรัพยากรสารสนเทศที่ เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วย ตนเอง หรือเรียนรู้แบบ มีส่วนร่วม | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 10. สถานศึกษามี สภาพแวดล้อมทาง กายภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 11. สถานศึกษามีสื่อตำรา เรียน สื่อการเรียนรู้ และ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มี คุณภาพ อย่างเพียงพอ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวตนบังคับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|---|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| 12. สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 13. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาอย่างเพียงพอ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 14. สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ | | | | | | | | |
| 15. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 16. สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อบรรลุตามเป้าหมายรายปี | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 17. สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 18. สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|--|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| 19. สถานศึกษามีแนวทาง และดำเนินงานพัฒนา วิชาการที่เน้นคุณภาพ ผู้เรียนรอบด้านตาม หลักสูตรสถานศึกษาและ ทุกกลุ่มเป้าหมาย | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 20. สถานศึกษาพัฒนาครู และบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญ ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ ความต้องการและ ยุทธศาสตร์ของ สถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน | | | | | | | | |
| 21. ครูมีความรู้ความ เข้าใจเป้าหมายการจัด การศึกษาและหลักสูตร สถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 22. ครูมีการวิเคราะห์ ศักยภาพของผู้เรียนและ เข้าใจผู้เรียนเป็น รายบุคคล | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 23. ครูออกแบบการ เรียนรู้ที่ตอบสนองความ แตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่ เป้าหมาย | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|--|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| 24. ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 25. ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 26. ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 27. ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 28. ครูตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 29. ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนาผู้เรียน | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 30. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 31. ครูมีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|---|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล | | | | | | | | |
| 32. สถานศึกษามีระบบ การนิเทศการสอน และนำ ผลไปปรับปรุงพัฒนา การสอนอย่างสม่ำเสมอ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 33. สถานศึกษามีการ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตาม แผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 34. สถานศึกษามีการ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตาม แผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 35. สถานศึกษามีระบบ และกลไกในการประเมิน คุณภาพภายในที่ สอดคล้องตามบริบทของ สถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 36. สถานศึกษามีการ ประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 37. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึง พอใจในการให้บริการ การศึกษาของสถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|--|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ | | | | | | | | |
| 38. คณะกรรมการ สถานศึกษารู้ เข้าใจ และ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ระเบียบกำหนด | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 39. คณะกรรมการ สถานศึกษามีส่วนร่วมใน การวางแผน กำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อน การดำเนินงานของ สถานศึกษาให้บรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมาย | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 40. ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนา สถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 41. สถานศึกษามีเครือข่าย ทางวิชาการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 42. องค์กร ภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับ สถานศึกษาในการวางแผน และขับเคลื่อนคุณภาพสู่ มาตรฐานการศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

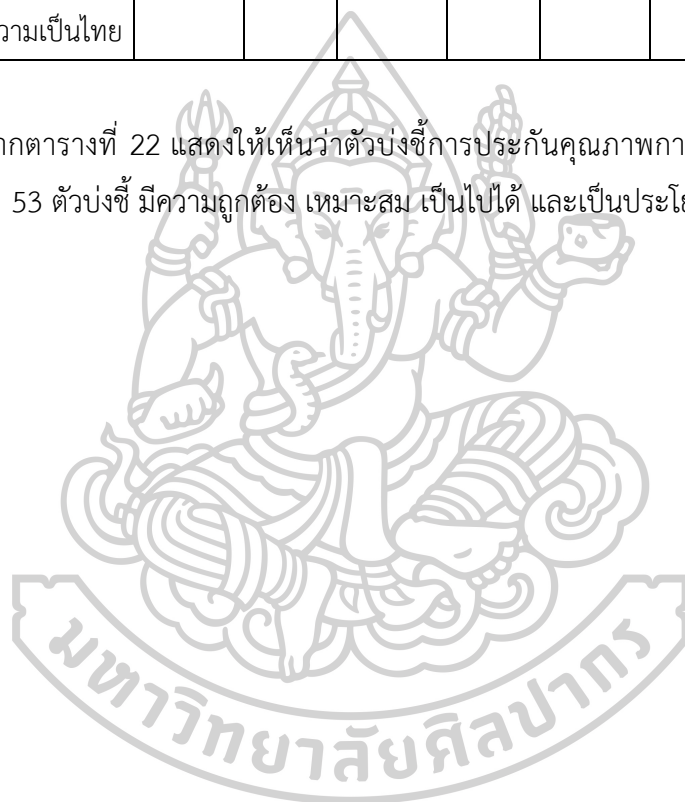
ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|---|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน | | | | | | | | |
| 43. ผู้เรียนมีความสามารถ ในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิด คำนวณ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 44. ผู้เรียนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น และแก้ปัญหา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 45. ผู้เรียนมีความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 46. ผู้เรียนมีความสามารถ ในการสร้างนวัตกรรม | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 47. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 48. ผู้เรียนมีคุณลักษณะ และค่านิยมที่ดีตามที่ สถานศึกษากำหนด | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 49. ผู้เรียนมีสุขภาพทาง ร่างกาย และจิตสังคม | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 50. ผู้เรียนมีความ รับผิดชอบในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 51. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ พื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่อ งานอาชีพ | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

ตารางที่ 22 ผลการยืนยันตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ต่อ)

| ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ความถูกต้อง | | ความเหมาะสม | | ความเป็นไปได้ | | เป็นประโยชน์ | |
|--|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|------------------|--------|
| | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ | เห็นด้วย (คน) | ร้อยละ |
| 52. ผู้เรียนยอมรับที่จะอยู่ ร่วมกันบนความแตกต่าง และหลากหลาย | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |
| 53. ผู้เรียนมีความภูมิใจใน ท้องถิ่นและความเป็นไทย | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 | 5 | 100 |

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ทั้ง 53 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ร้อยละ 100



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะการศึกษาแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาวะการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental design) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย และขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย โดยในขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอนย่อย คือ 1) หาร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างเครื่องมือการวิจัย 3) เก็บข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ 1 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก 1 คน รวมจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) และ 3) แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง รวบรวมข้อมูลแล้ววิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล (Model) ข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลทฤษฎีที่กำหนดขึ้น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากนั้นทำการยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จาก

การพัฒนามาเป็นขั้นด้วยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive method) ได้พิจารณาประเด็นความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้อรรถประโยชน์และตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ทรัพยากรการบริหาร 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดการเรียนการสอน 5) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 6) เครือข่ายความร่วมมือ และ 7) คุณภาพผู้เรียน รายละเอียดดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ 2) ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ 3) ผู้บริหารมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการและการจัดการ 4) ผู้บริหารบริหารจัดการโดยเน้นการควบคุม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนา 5) ผู้บริหารเป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณภาพ และสื่อสารสร้างความตระหนักให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง 6) ผู้บริหารบริหารจัดการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน 7) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ คือ 1) สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพ ใช้งานได้ดี 2) สถานศึกษามีห้องสมุดที่ให้บริการเทคโนโลยีและทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3) สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 4) สถานศึกษามีสื่อตำราเรียน สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ อย่างเพียงพอ 5) สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ 6) สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา อย่างเพียงพอ 7) สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย

1.3 องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ 1) สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน 2) สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อบรรลุตามเป้าหมายรายปี 3) สถานศึกษามีระบบ

บริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา 4) สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น 5) สถานศึกษามีแนวทางและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย 6) สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้ คือ

1) ครูมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา 2) ครูมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3) ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย 4) ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ 5) ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6) ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก 8) ครูตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน 9) ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาผู้เรียน 10) ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ 11) ครูมีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

1.5 องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ

1) สถานศึกษามีระบบการนิเทศการสอน และนำผลไปปรับปรุง พัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอ 2) สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 4) สถานศึกษามีระบบและกลไกในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา 5) สถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 6) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจในการให้บริการการศึกษาของสถานศึกษา

1.6 องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ คือ

1) คณะกรรมการสถานศึกษารู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด 2) คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย 3) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา 4) สถานศึกษามีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) องค์กร ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการวางแผนและขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.7 องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณ 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 4) ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 5) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6) ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด 7) ผู้เรียนมีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคม 8) ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 9) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ 10) ผู้เรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 11) ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 องค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

อภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นที่สำคัญที่ค้นพบจากองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ทรัพยากรการบริหาร 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดการเรียนการสอน 5) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 6) เครือข่ายความร่วมมือ และ 7) คุณภาพผู้เรียน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 คือ องค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพหุองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรต้องมีภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้ทรัพยากรที่มีอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทั้งด้านการเรียนการสอน และงานอื่นในสถานศึกษา และอาศัยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาจึงจะมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนด สอดคล้องกับรูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษาของประเทศสิงคโปร์ (School Excellence Model : SEM) ซึ่งประกอบด้วย (1) ภาวะผู้นำ (2) การวางแผนกลยุทธ์ (3) การบริหารจัดการบุคลากร (4) ทรัพยากร (5) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ (6) ผลลัพธ์ด้านการดำเนินงานและการบริหารจัดการ (7) ผลลัพธ์ด้านการปฏิบัติงานของบุคลากร (8) ผลลัพธ์ด้านสังคมและการเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา และ (9) ผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ สอดคล้องกับ โจเซฟและจูเซฟ (Joseph

and Juseph) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีการตรวจสอบ การรับรู้ของนักเรียนนิวซีแลนด์ที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านโอกาสทางอาชีพ มี 2 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านโปรแกรมการศึกษา มี 4 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านค่าใช้จ่ายและ เวลา มี 3 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านลักษณะทางกายภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านที่ตั้งของสถานศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้ และ 7) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว กลุ่มเพื่อน และบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับ การศึกษาวิจัยของ ฌ็องเตวัน ลีม์ประสงค์ ได้ทำการวิจัย การบริหารจัดการการประกันคุณภาพ สถานศึกษาสำหรับอนาคต พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษา สำหรับอนาคต ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารจัดการ (2) การวางแผน (3) การประเมิน ผลการปฏิบัติงาน (4) การนำผลการประเมินไปใช้ และ (5) ภาวะผู้นำ เช่นเดียวกับการศึกษาวิจัยของ คงศักดิ์ ชมชุม ได้ทำการวิจัย มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรม การบิน พบว่า องค์ประกอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการการศึกษาด้านอุตสาหกรรม การบิน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) มาตรฐานด้านเรียนการสอน (2) มาตรฐานด้านผู้สอน (3) มาตรฐานด้านหลักสูตร (4) มาตรฐานด้านผู้เรียน (5) มาตรฐานด้านเครือข่ายพัฒนาผู้เรียน (6) มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ และ (7) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับการศึกษาวิจัยของ สมรัฐ แก้วสังข์ ได้ทำการวิจัย องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) บริหารทรัพยากรบุคคล (2) บริหารงานวิชาการ (3) บริหารแบบมีอาชีพ (4) บริหารควบคุมคุณภาพ (5) การบริหารเทคโนโลยี และนวัตกรรม (6) การบริหารขวัญและกำลังใจ และ (7) การบริหารการสื่อสาร เช่นเดียวกับ เกษม อุ่นมณีรัตน์ ที่ได้ทำการวิจัย แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับ คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อยกระดับคุณภาพ มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย ด้านจัดการเรียนรู้ ด้านบริหารและจัดการศึกษาด้าน พัฒนาชุมชนและสร้างเครือข่ายพัฒนาการศึกษา ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านขวัญและ กำลังใจ และด้านผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับการประเมินมาตรฐานการศึกษาของประเทศ นิวซีแลนด์ ซึ่งเกณฑ์ในการประเมิน ได้แก่ การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสอน ที่มีประสิทธิผลของครู ความเป็นผู้นำกับการจัดการของผู้บริหารโรงเรียน การบริหารนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ การสร้างเสริมความปลอดภัยและเคารพ วัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน และ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้น องค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละองค์ประกอบสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนด ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตาม จรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ นอกจากนี้ ยังต้องมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ สามารถนำการควบคุม กำกับ ติดตาม การจัดการศึกษามาใช้ โดยยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนา และผู้บริหารต้องมีทักษะ ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิสา ลาร์สัน (Lisa Larson) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผู้บริหารโรงเรียนในรัฐมินนิโซต้า จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินผลงานของผู้บริหารประกอบไปด้วยสมรรถนะหลัก 7 ด้าน คือ 1) ภาวะ ผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ 2) ภาวะผู้นำด้านการสอน 3) ภาวะผู้นำด้านการบริหาร 4) ภาวะผู้นำด้านวัฒนธรรม 5) ภาวะผู้นำด้านการสื่อสาร 6) ภาวะผู้นำกับบุคลากรในโรงเรียน และ 7) ภาวะผู้นำด้านจริยธรรม และวิชาชีพ สอดคล้องกับ เก็จกนก เอื้อวงศ์ ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัย ภายในที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบุคลากร โดยประกอบไปด้วยการที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นทุ่มเท สนใจใฝ่รู้ ใช้ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวด การมีวัฒนธรรมองค์การที่ดี คือ มีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบแผนการทำงานเป็นทีม มีตัวแบบการเป็นครูที่ดี การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และเห็นคุณค่าการประเมินรวมทั้งการที่ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการสอน สนใจใฝ่รู้ และ เชื่อว่าการประกันคุณภาพศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้โครงสร้าง การประสานงานที่คล่องตัว และมีบุคลากรหรือคณะทำงานรับผิดชอบงานประกันคุณภาพ กลุ่มปัจจัย ภายนอก ได้แก่ การที่ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับสถานศึกษาและสนับสนุน ช่วยเหลือ ตลอดจนมีกฎหมาย/นโยบายต้นสังกัดผลักดันให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพ รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนอย่างจริงจัง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การที่ วัฒนธรรมองค์การมีลักษณะแตกแยกแข่งขัน ไม่ให้เกียรติและไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ขาดการยอมรับ ความสามารถของเพื่อนครู ครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และครูไม่เพียงพอ ครูขาดความรับผิดชอบต่อ ความสนใจใฝ่เรียนรู้อยู่ มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งผู้บริหารไม่ใช้เวลากับ สถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ธารินทร์ กิตติกาญจนโสภณ วีระ วงศ์สรรค และ เพ็ชรรัตน์ สีมิน กุล ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน พบว่า องค์ประกอบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผล ได้แก่ 1) การติดตามกำกับ ดูแล (Monitor) 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Promoted Participation) 3) การพัฒนาบุคลากร

(Development) และ 4) ภาวะผู้นำ (Leadership) เช่นเดียวกับ ศิริพร ตันติยะมาศ ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 8 องค์ประกอบ คือ 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) การใช้เทคโนโลยี 3) ทักษะด้านภาวะผู้นำ 4) ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม 5) การติดต่อสื่อสาร 6) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 7) องค์การ (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม และ 8) บรรยากาศการมีส่วนร่วม

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทรัพยากรการบริหารเป็นหัวใจของการบริหารและจัดการศึกษา ทรัพยากรในการบริหาร ที่สำคัญคือ 4 Ms ได้แก่ คน(Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) ทำให้สถานศึกษาดำเนินการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และได้ผลตามความมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษา เป็นการช่วยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ ส่งเสริมการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษา เป็นตัวกลางที่กระตุ้นทำให้กิจกรรมของสถานศึกษาดำเนินไปได้ มีบทบาทต่อ การดำเนินการกิจของสถานศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และสิ่งที่สำคัญคือการพยายามใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับ จอห์นสโตน (Johnstone) ได้ศึกษาเรื่องตัวบ่งชี้ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับท้องถิ่นในประเทศอินโดนีเซีย โดยการวิเคราะห์ตัวประกอบ ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการดำเนินงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.งบประมาณและบุคลากร ได้แก่ ครูปฏิบัติการสอน อัตราเงินเดือน และเงินบำเหน็จของครู จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์งบประมาณทางการศึกษา จำนวนบุคลากร ในโรงเรียน ค่าใช้จ่ายจากเงินที่ได้รับบริจาค ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากรัฐบาล ค่าใช้จ่ายเงินเดือนครู ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินบำเหน็จ ค่าใช้จ่ายที่เป็นอุปกรณ์การศึกษา เงินเดือนบุคลากร เป็นต้น 2. คุณภาพ และปริมาณครูในโรงเรียน ได้แก่ วุฒิการศึกษาของครู ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา การใช้สื่อการสอนของครู จำนวนวิชาที่เปิดสอน ค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น 3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงเรียนของนักเรียนในหนึ่งสัปดาห์ พื้นที่ห้องเรียน ต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อครู และจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และ 4. ภาระหน้าที่ของครูผู้สอน ได้แก่ จำนวนชั่วโมงสอนของครูต่อสัปดาห์ เงินพิเศษนอกเหนือหน้าที่การสอน จำนวนห้องต่อครูต่อ จำนวนนักเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ โจเซฟและจูเซฟ (Joseph and Juseph) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีการตรวจสอบการรับรู้ของ นักเรียนนิเวศน์ที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านวิชาการ มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านโอกาส ทางอาชีพ มี 2 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านโปรแกรมการศึกษา มี 4 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านค่าใช้จ่ายและเวลา มี 3 ตัวบ่งชี้

5) ด้านลักษณะทางกายภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านที่ตั้งของสถานศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้ และ 7) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ อิทธิพลของครอบครัว กลุ่มเพื่อน และบุคคลทั่วไป ซึ่งจากข้อค้นพบดังกล่าว สามารถเป็นข้อแนะนำที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคตได้นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุรวี ศุนาลัย ได้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษาเรียงลำดับความสัมพันธ์ ดังนี้ ทิศนคติต่อการประกันคุณภาพ ความพร้อมด้านทรัพยากร วัฒนธรรมคุณภาพ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ส่วนประเภทหน่วยงาน และขนาดหน่วยงาน มีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในขณะที่ประสบการณ์ในการบริหารไม่มีความสัมพันธ์

1.3 องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการบริหารจัดการเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพตามที่กำหนดได้ โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมี เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อ บรรลุตามเป้าหมายรายปี มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา รวมถึงการมีหลักสูตร สถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องมีแนวทางและ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย และที่สำคัญสถานศึกษาต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศ มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 โดยกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการ บริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มีคำอธิบาย คือ เป็นการจักระบบบริหาร จัดการคุณภาพของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทาง วิชาชีพ และจักระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ รวมทั้งจั ดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ศิริพร ตันติยะมาศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมี ส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมี ส่วนร่วม สังกัดกรุงเทพมหานครมี 8 องค์ประกอบ คือ 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) การใช้เทคโนโลยี

3) ทักษะด้านภาวะผู้นำ 4) ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม 5) การติดต่อสื่อสาร 6) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 7) องค์กร (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม และ 8) บรรยากาศการมีส่วนร่วม นอกจากองค์ประกอบด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมแล้ว ด้านประสิทธิผลก็ถือว่ามีความสำคัญ ซึ่งองค์ประกอบด้านประสิทธิผลมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการพัฒนา ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนา การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน มีการประเมินผล นำผลการประเมินมาวางแผนปรับปรุงพัฒนางาน ติดตามประเมินผลงาน เป็นต้น 2) ด้านผลการพัฒนา ได้แก่ ความสำเร็จในการพัฒนางาน ทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจ มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานสอดคล้องกับแผนพัฒนา และมีการขยายผลความสำเร็จ และ 3) ด้าน การบริหารจัดการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีโครงสร้างการบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพ มีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ การติดตามและประเมินผล และมีนวัตกรรมที่เป็นขั้นตอนการทำงาน

1.4 องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย โดยจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ประกอบการสอน มีการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน หากพบปัญหาต้องมีการวิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับ ปีเตอร์ (Peter) ได้นำเสนอแนวคิดและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย โดยในขั้นแรกกล่าวถึงความจำเป็นของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพมีความสำคัญต่อการศึกษาอย่างยิ่ง จากนั้นได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม มีการตัดสินใจโดยใช้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ กำหนดระบบและวิธีการควบคุมคุณภาพทั้งในส่วนของกระบวนการและผลลัพธ์และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการวางแผนการจัดการดำเนินงานคุณภาพเชิงรุก และได้มีการสรุปการประกันคุณภาพการศึกษาว่าไม่สามารถรับประกันคุณภาพของตัวผู้เรียนได้แต่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถใช้เป็นวิธีการที่จะนำไปสู่ องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นุชนรา รัตนศิริระประภา ได้ศึกษารูปแบบการจัดการซัพพลายเชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบการจัดการ ซัพพลายเชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) การจัดระเบียบระบบงาน 3) การเน้นการเรียนการสอน 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การมีส่วนร่วม 6) การจัดการความสัมพันธ์ 7) การจัดการความเสี่ยง 8) การจัดการสมรรถนะบุคคล และ 9) การประกันคุณภาพ ในส่วนของการเน้นการเรียนการสอน ประกอบด้วย 10 ตัวแปร คือ (1) สถานศึกษามุ่งความสำเร็จทางวิชาการ ตามศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทุกวิถีทาง (3) สถานศึกษาวิเคราะห์และปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสังคม (4) สถานศึกษาจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครอบคลุมให้นักเรียนได้เลือกศึกษาตามความต้องการความสามารถ (5) แผนการจัดการเรียนรู้ของครู มีโครงสร้างชัดเจนให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะครบ ทั้งพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยอย่างสมดุล (6) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและวัยของผู้เรียน (7) มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน และสอนเสริมนักเรียนที่เรียนได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึง (8) ครูมีความเชี่ยวชาญในการสอน และมีวิธีการเรียนที่เหมาะสม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (9) ครูมีความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ (10) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 โดยกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคำอธิบาย คือ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา สร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีการบริหารจัดการชั้นเรียน เชิงบวก สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ครูรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลที่ได้มาให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

1.5 องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลมีความสำคัญมาก ควรดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและมีความเข้มแข็ง และเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ใช้ทักษะในการปฏิบัติการ และมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้ครู ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สูงขึ้น และคุณภาพของนักเรียนได้ตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด โดยสถานศึกษาต้องมีระบบ การนิเทศการสอน และนำผลไปปรับปรุง พัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา มีระบบและกลไกในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ธารินี กิตติกาญจนโสภณ วีระ วงศ์สรรค์ และ เพ็ชรรัตน์ ฮีมินกุล ได้ศึกษาการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน พบว่า องค์ประกอบ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ 1) การติดตาม กำกับดูแล (Monitor) 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Promoted Participation) 3) การพัฒนา บุคลากร (Development) และ 4) ภาวะผู้นำ (Leadership) เช่นเดียวกับ วันทนา เนื่อน้อย ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ได้แก่ ครูและ บุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ สถานศึกษา ควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายตามหลักสูตรและแนวทางการจัดการศึกษา ควรมีการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ควรให้บุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน และการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ควรจัดทำ แผนและปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และควรมีการประเมินนิเทศ ติดตามโครงการต่าง ๆ อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป

1.6 องค์ประกอบที่ 6 เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารจัดการสถานศึกษาไม่อาจดำเนินการโดยสถานศึกษาเพียงลำพังได้ จำเป็นต้องอาศัย เครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาร่วมกันดำเนินการ ดังเช่นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 29 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จัก เลือกรับรู้ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและ ความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

นอกจากนี้ ในมาตรา 40 ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาต้องรู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด มีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อน การดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ในส่วนของผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และสถานศึกษาต้องมีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เพื่อให้ องค์กร ภาควิชาที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการวางแผนและขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ศิริพร ตันติยะมาศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า องค์กรประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมี ส่วนร่วม สังกัดกรุงเทพมหานครมี 8 องค์กรประกอบ คือ 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) การใช้เทคโนโลยี 3) ทักษะด้านภาวะผู้นำ 4) ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม 5) การติดต่อสื่อสาร 6) การมีส่วนร่วม ของสมาชิก 7) องค์กร (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม และ 8) บรรยากาศการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ธาวิณี กิตติกาญจนโสภณ วีระ วงศ์สรรค์ และ เพ็ชรรัตน์ อิมินกุล ได้ศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน พบว่า องค์กรประกอบการพัฒนาประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ 1) การติดตามกำกับดูแล (Monitor) 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Promoted Participation) 3) การพัฒนาบุคลากร (Development) และ 4) ภาวะผู้นำ (Leadership) สอดคล้องกับ จำนงค์ จันวิจิตร ที่ทำการศึกษากิจการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวม การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ และด้านที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา 2) ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมี ส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีปัญหา การดำเนินงานน้อยที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 3) แนวทาง การแก้ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู

ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.7 องค์ประกอบที่ 7 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 11 ตัวบ่งชี้ เป็นองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณภาพผู้เรียนเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยสถานศึกษา เป็นสิ่งที่ผู้ปกครอง สังคมคาดหวังจะให้เกิดกับตัวผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด มีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย และมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 โดยกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มีคำอธิบาย คือ ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

2. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) พบว่า องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 7 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 2 คือ องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการค้นพบของผู้วิจัย ในการทำวิจัยเล่มนี้ ได้ทำตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 หาร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษา วิเคราะห์ สรุปรวบรวม และงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากนั้นจึงนำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์ เป็นองค์ความรู้ (content synthesis) เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการเขียนเป็นความเรียงขนาดยาว (monograph) แล้วสร้างแบบสอบถามนำไปถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการใช้แบบเจาะจง (purposive method) จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษ และประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา จากนั้นจึงสรุปการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ เกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และความคิดเห็นจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำมากำหนดเป็นร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือการวิจัย โดยผู้วิจัยนำร่างองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) จากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC (Index of item objective congruence) และได้ค่า IOC ของแต่ละข้อของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.8 – 1 จากนั้นจึงปรับปรุง แก้ไข สำนวนภาษาที่ใช้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try out) โดยผู้วิจัยนำไปทดลองกับโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างทุกประการ โรงเรียนละ 3 คน รวม 10 โรงเรียน คิดเป็นแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 30 ฉบับ หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือวิจัย โดยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.983 ขั้นที่ 3 เก็บข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 โรงเรียน ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ 1 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก 1 คน รวมจำนวน 300 คน

ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่สามารถดำเนินการได้ แต่สำหรับโรงเรียนที่ติดขัดด้วยข้อจำกัดด้านความพร้อมและเวลา ได้ใช้วิธีการส่งและรับคืนทางไปรษณีย์โดยวิธีการลงทะเบียน หรือทางออนไลน์ (Google form) โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 273 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.00 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติต่อไปนี้ คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต(Aritmatic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล (Model) ข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลทฤษฎีที่กำหนดขึ้น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และ ชั้นที่ 4 ยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการพัฒนา มายืนยันด้วยการสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้บริหารการศึกษาระดับกระทรวง ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ได้พิจารณาประเด็นมีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมต่อไป จากกระบวนการที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการจัดทำเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบ จึงทำให้องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐตะวัน ลิมประสงค์ ได้ทำการวิจัยการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ (1) การบริหารจัดการ (2) การวางแผน (3) การประเมิน ผลการปฏิบัติงาน (4) การนำผลการประเมินไปใช้ (5) ภาวะผู้นำ และได้ทำการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการ การประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต พบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ชารินี กิตติกาญจนโสภณ วีระ วงศ์สรรค์ และ เพ็ชรรัตน์ ฮิมินกุล ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ 1) การติดตามกำกับดูแล (Monitor) 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Promoted Participation) 3) การพัฒนาบุคลากร (Development) และ 4) ภาวะผู้นำ (Leadership) และการสังเคราะห์โดยตรวจสอบ แนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน โดยการอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (EFR) 7 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ เป็นองค์ประกอบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผล มีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม การนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีของการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำข้อที่ค้นพบนี้ไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายและการนำไปปฏิบัติกับหน่วยงานของตนในบริบทดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากข้อค้นพบที่พบว่าความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ วางแผนกำหนดนโยบายของสถานศึกษาสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
2. จากข้อค้นพบที่พบว่าความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับที่สอง แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาก็เป็นเรื่องที่สำคัญเช่นกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะด้านงบประมาณและด้านบุคลากร
3. หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
5. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน เครือข่าย องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
6. หน่วยงานต้นสังกัด และผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดหาทรัพยากรการบริหารให้เพียงพอต่อการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ
7. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่มาตรฐานกำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการประเมินคุณภาพตามองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรศึกษาวิจัยองค์ประกอบต่าง ๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ



รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562. เข้าถึงได้จาก <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **เกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ปี 2557 – 2558**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2556.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **เกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ปี 2559 – 2560**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2558.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2559.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทางการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัล IQA AWARD ประจำปีการศึกษา 2562**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549.

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แนวทางการบริหารและพัฒนาสถานศึกษา
สู่โรงเรียนคุณภาพ (Guidelines on the best practice for quality school).**

กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด, 2547.

กลุ่มสารสนเทศ. **ข้อมูลรายชื่อโรงเรียนสังกัด สพฐ. ปี 2563. สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.** เข้าถึงเมื่อ 30 กรกฎาคม 2563. เข้าถึงได้จาก

<http://www.bopp-obec.info/home/>

เก็จกนก เอื้อวงศ์. “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

เกษม อุ๋นมนิรัตน์. “แนวปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

ชนิษฐา ตังวรสิทธิชัย. **การประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอกแนวใหม่รอบสี่.**

เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2562. เข้าถึงได้จาก https://drive.google.com/file/d/1TRiSZt04EO_SfqOJYsAVgoRS4-2VrQ7k/view.

คงศักดิ์ ชมชุม. “มาตรฐานและตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาด้านอุตสาหกรรมการบิน.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.

จำนงค์ จันวิจิตร. “การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วม
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.”

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา, 2559.

ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค. “การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

ธารินี กิตติกาญจนโสภณ, วีระ วงศ์สรรค และ เพ็ชรรัตน์ ฮีมินกุล. “การพัฒนาระบบการประกัน

คุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิผลในสถาบันศึกษาเอกชน.” **วไลยอลงกรณ์ปริทัศน์
(มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)** 7, 1 (มกราคม-เมษายน 2560).

นงลักษณ์ วิรัชชัย. “การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน.” การประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรม
จริยธรรม วันที่ 29 สิงหาคม 2551 ณ โรงแรมแอมบาสเตอร์.

นุชนรา รัตติระประภา. “รูปแบบการจัดการซัพพลายเชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2552

ประยูร เจริญสุข. “การพัฒนาตัวบ่งชี้งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” ปริญญาศึกษาศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด).**
พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ Singapore Educational Quality

Assurance. เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก

<https://kansuksa.wordpress.com/2013/01/18/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B8%93%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81/>

รัชพล คชารุ่งโรจน์. **โรงเรียนทันสมัย.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์, 2548.

รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award :

MBNQA). เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก

<http://mbnqa.blogspot.com/2011/03/blog-post.html>

วันทนา นี้อ้อย. “การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1.” การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2559.

ศิริชัย กาญจนวาสี. **ทฤษฎีการประเมิน.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ศิริพร ดันตียะมาศ. “รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลสังกัด

กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

สงบ ลักษณะ. “แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา.” **วารสารข้าราชการครู** 18 (สิงหาคม-กันยายน
2541).

สมกิต บุญยะโพธิ์. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

- สมรัฐ แก้วสังข์. “องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย, 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **คู่มือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่และการเสริมสร้างศักยภาพด้านการประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร: มปท., 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาภาคบังคับ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564).** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย, 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทางการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561.** กรุงเทพมหานคร: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตตั้ง, 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **โรงเรียนรางวัลเป็นเลิศของครูและโรงเรียนประเทศ อ่องกง (The Outstanding Teachers and School Awards : HK. Consultation Document).** กรุงเทพมหานคร: วีทีซีคอมมูนิเคชั่น, 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). **เกณฑ์คุณภาพการจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2562.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2562.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานผลการศึกษารพัฒนามาตรฐานการศึกษาของ ต่างประเทศ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้อ. มาตรฐาน การศึกษาของชาติ พ.ศ.2561.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. **บทคัดย่อและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากการวิจัย “รูปแบบการนำระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทย : พหุกรณีศึกษา.”** เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก <http://bet.obec.go.th/index/?p=6585>.
 สุรวี คุนาลัย.(2555). “ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.” มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
 สุรัฐ ศิลปอนันต์. “การศึกษาทำไมคุณภาพ.” **วารสารข้าราชการครู** 13 (ธันวาคม 2539).

ภาษาต่างประเทศ

- B. G. Dale, อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน.** เอกสารชุดโครงการประกันคุณภาพการศึกษา. ลำดับที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2545.
- Best, J. W. and Jame V. Kahn. **Research in Education.** 10th ed. Massachusetts: Pearson Education Inc, 2006.
- Blank, R. K. “Developing a system of education indicators: Selecting, Implementing and Reporting indicators.” **Educational evaluation and policy analysis** 15, 1 (1993).
- Burstein, L. Jeannie Oakes, and Gial Quiton. Education indicator, **Encyclopedia of educational research.** 6th ed. New York: Macmillan, 1992.
- Common Core State Standards Initiative. **About the Common Core State Standards.** เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก <http://www.corestandards.org/about-the-standards/>
- Cronbach, L. J. **Essentials of Psychological Testing.** 4th ed. New York: Harper & Row Publisher, 1984.
- Crosby, Philip. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก <http://uhost.rmutp.ac.th/tasaneep /Unit%205/5-1QGuru.html>.
- Hughes, R. A. and J. Adam Holbrook. **Management Knowledge Management : A New Indicator of Innovative in Enterprises.** British Columbia: Simon Fraser University, 1998.
- Johnstone, J. N. **Indicators of education system.** London: Unesco, 1981.

Joseph, M. and Beatriz Joseph. "Service quality in education: a student perspective."

Quality Assurance in Education 5, 1 (1997).

Juran, Joseph. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก

http://www.juran.com/about_juran_institute_our_founder.html.

Larson, L. **Evaluating Minnesota's School Principals (2012)**. Accessed 12 October

2020. Available from [http:// www.house.mn/hrd/hrd.htm](http://www.house.mn/hrd/hrd.htm).

Likert, R. **The Human Organization : Its Management and Values**. New York:

McGraw-Hill, 1967.

Lim, D. "Quality Assurance in Higher Education in Developing Countries." **Assessment**

& Evaluation in Higher Education 24, 4 (1999).

Murgatroyd, S. and Colin Morgan. **Total Quality Management and the School**.

Buckingham: Open University Press, 1994.

Newton, J. "An Evaluation of the Impact of External Quality Monitoring on a Higher

Education College (1993-98)." **Assessment & Evaluation in Higher Education**

24, 2 (1999).

Peter, C. "Quality Assurance and Quality Management : Complementary but Different

Functions." **Evaluation News and Note** 2, 2 (1993).

Suryadi, E. **Tingkah Laku Makn Rangkong Sulawesi Rhytuceris Cassidix Temminck**

Peda Masa Tidak Berbiak Di Cagar Alam Tangkoko Batu Angus Sulawesi,

Skripsi Sarjana Biologi. Universitas Indonsia, 1994.

Yamane, T. **Statistics : An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York: Harper and Row

Publication, 1973.

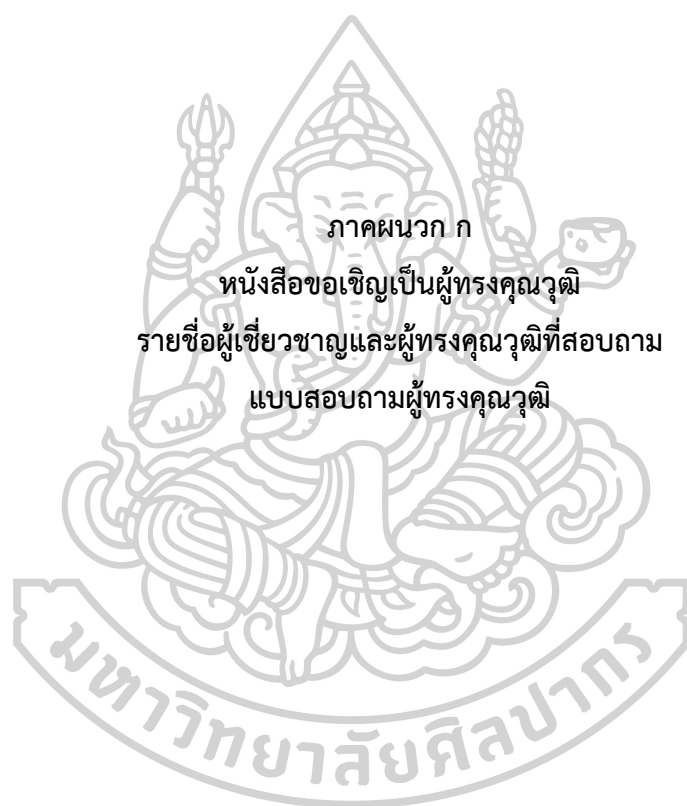
Yin Cheong Cheng Wai Ming Tam. เข้าถึงเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2560. เข้าถึงได้จาก

<http://www.doctorsawat.com/upload/Master/ManaP/CH2-litet.pdf>.



ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร



ภาคผนวก ก

หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่สอบถาม

แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ



ที่ อว 8612.2/594

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

24 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ชนิษฐา ตั้งวรสิทธิชัย

ด้วย นายอุดม อรุณราช รหัสนักศึกษา 57252933 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในบริบทยุทธศาสตร์ชาติ” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้นักศึกษาสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบการพัฒนางานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา. 08 1496 4414

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่สอบถาม

1. นางสาวชนิษฐา ตั่งวรสิทธิ์ชัย

วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)
รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา(องค์การมหาชน)

2. ดร.เอกวัฒน์ ล้อสุนิรันดร์

วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารและการจัดการการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

3. ดร.จันทิมา อัชชะสวัสดิ์

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(ปร.ด.) การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2



แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัย นายอุดม อรุณราช นักศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อผู้ให้ข้อมูล

วุฒิการศึกษา

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

ประเด็นการสอบถาม

1. ท่านเห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่ผู้วิจัยกำหนดหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านเห็นด้วยกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบแต่ละด้านอย่างไร โปรดให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.1 องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

2.2 องค์ประกอบด้านทรัพยากรการบริหาร

.....

.....

.....

2.3 องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

2.4 องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

2.5 องค์ประกอบด้านนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

.....

.....

.....

2.6 องค์ประกอบด้านเครือข่ายความร่วมมือ

.....

.....

.....

2.7 องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ
การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือโดยวิธี IOC





ที่ อว 8612.2/ 6๐๖

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

28 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชูลีกร ทองดั่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายอุดม อรรถราช นักศึกษา 57252933 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในบริบทยุทธศาสตร์ชาติ” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใ้ขอขออนุญาตเคราะห้จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา ว่างนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

1. ดร.ชูลีกร ทองด้วง
 วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์ดุขฎฐิบัณฑิต(วท.ด.) การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประกุยกัต์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศสมุทรวงคราม

2. ดร.ธวัช กรุดมณี
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์ดุขฎฐิบัณฑิต(ค.ด.) การบริหารการศึกษา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอุทองศึกษาลัย
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

3. ดร.สุนันทา ปานณรงค์
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต(ปร.ด.) การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเหนือ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

4. ดร.ศิริวรรณ ลี้จเจริญผล
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต(ปร.ด.) การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี

5. ดร.ปาริชาติ กมลยะบุตร
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต(ปร.ด.) การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8



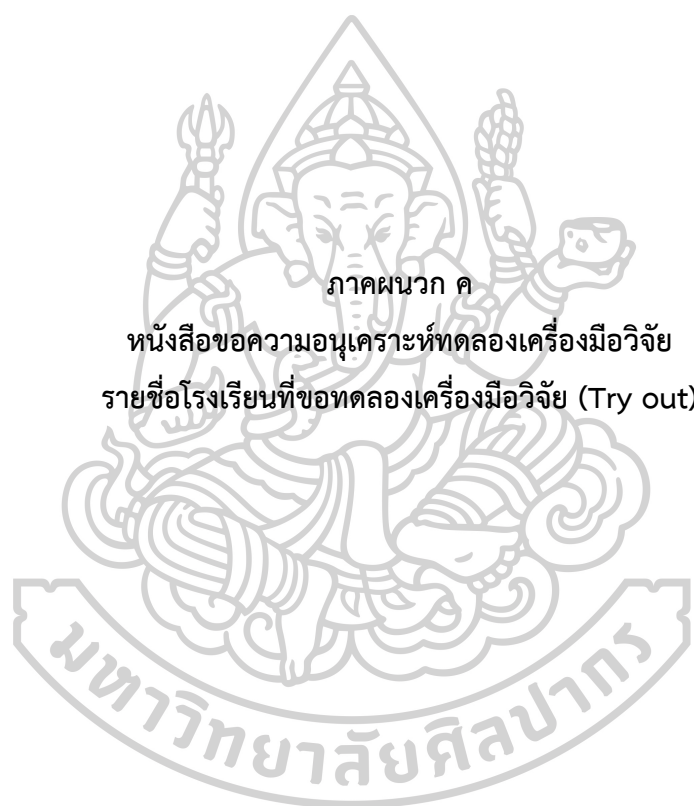
การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม
เรื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

| ข้อที่ | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | ผลรวมของ คะแนน | ค่า IOC | ข้อเสนอแนะ |
|--------|--------------|---------|---------|---------|---------|-------------------|------------|------------|
| | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| 1 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 2 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 3 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 4 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 5 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 6 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 7 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 8 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 9 | 0 | +1 | +1 | +1 | +1 | 4 | 0.8 | |
| 10 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 11 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 12 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 13 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 14 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 15 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 16 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 17 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 18 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 19 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 20 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 21 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 22 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 23 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 24 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 25 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 26 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |

| ข้อที่ | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | ผลรวมของคะแนน | ค่า IOC | ข้อเสนอแนะ |
|--------|--------------|---------|---------|---------|---------|---------------|---------|------------|
| | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| 27 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 28 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 29 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 30 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 31 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 32 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 33 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 34 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 35 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 36 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 37 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 38 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 39 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 40 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 41 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 42 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 43 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 44 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 45 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 46 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 47 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 48 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 49 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 50 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 51 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 52 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 53 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 54 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |

| ข้อที่ | ผู้เชี่ยวชาญ | | | | | ผลรวมของ คะแนน | ค่า IOC | ข้อเสนอแนะ |
|--------|--------------|---------|---------|---------|---------|-------------------|------------|------------|
| | คนที่ 1 | คนที่ 2 | คนที่ 3 | คนที่ 4 | คนที่ 5 | | | |
| 55 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 56 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 57 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 58 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |
| 59 | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 5 | 1 | |





ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย
รายชื่อโรงเรียนที่ขอทดลองเครื่องมือวิจัย (Try out)



ที่ อว 8612.2/ 640

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

3 กันยายน 2563

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสองพี่น้องวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นายอุดม อรุณราช นักศึกษา 57252933 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในบริบทยุทธศาสตร์ชาติ” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขอขอกความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยก่อนเก็บข้อมูลจริงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ



(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

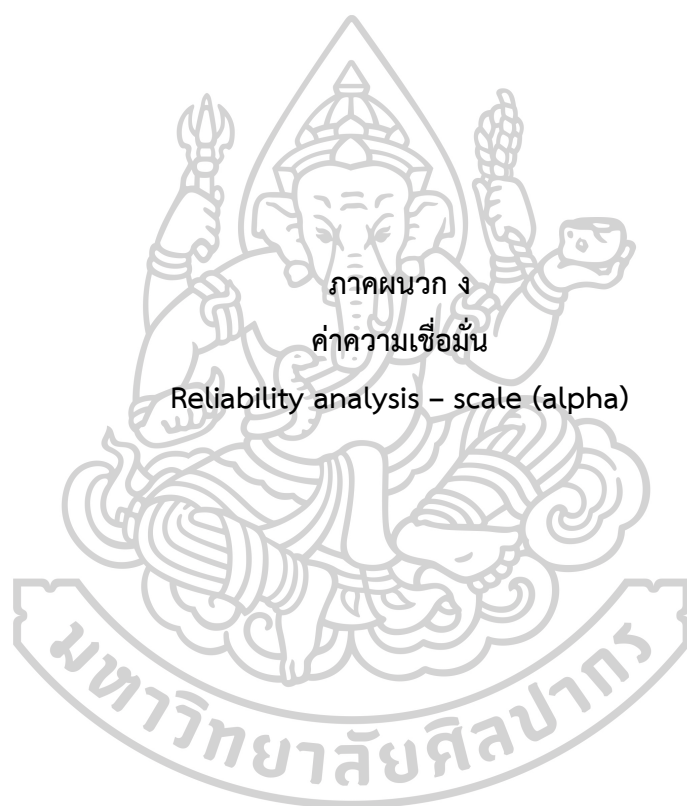
ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

รายชื่อโรงเรียนที่ขอทดลองเครื่องมือวิจัย (Try out)

- | | |
|----------------------------|---------------------|
| 1. โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา | จังหวัดสุพรรณบุรี |
| 2. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 70 | จังหวัดสมุทรสงคราม |
| 3. โรงเรียนวัดแก่นจันทร์ | จังหวัดสมุทรสงคราม |
| 4. โรงเรียนวัดหนองกลางดง | จังหวัดราชบุรี |
| 5. โรงเรียนวัดโคกทอง | จังหวัดราชบุรี |
| 6. โรงเรียนวัดท่าตะคร้อ | จังหวัดกาญจนบุรี |
| 7. โรงเรียนชุมชนวัดม่วง | จังหวัดสิงห์บุรี |
| 8. โรงเรียนวัดป่าไผ่ | จังหวัดสระบุรี |
| 9. โรงเรียนวัดแสนภูตาช | จังหวัดฉะเชิงเทรา |
| 10. โรงเรียนบ้านบ่อผุด | จังหวัดสุราษฎร์ธานี |





RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

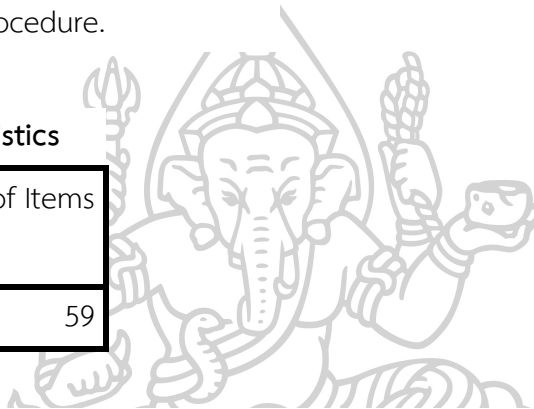
Case Processing Summary

| | N | % |
|-----------------------------|----|-------|
| Valid | 30 | 100.0 |
| Cases Excluded ^a | 0 | .0 |
| Total | 30 | 100.0 |

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

| Cronbach's Alpha | N of Items |
|------------------|------------|
| .983 | 59 |



Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|-----|----------------------------|--------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| v1 | 243.47 | 673.637 | .688 | .983 |
| v2 | 243.53 | 673.568 | .681 | .983 |
| v3 | 243.50 | 673.845 | .747 | .982 |
| v4 | 243.47 | 681.361 | .561 | .983 |
| v5 | 243.53 | 676.602 | .648 | .983 |
| v6 | 243.83 | 669.040 | .827 | .982 |
| v7 | 243.43 | 673.633 | .695 | .983 |
| v8 | 243.97 | 688.654 | .132 | .984 |
| v9 | 243.80 | 680.579 | .456 | .983 |
| v10 | 244.23 | 689.771 | .162 | .984 |
| v11 | 243.67 | 669.954 | .804 | .982 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|-----|-------------------------------|--------------------------------------|--|--|
| v12 | 244.03 | 674.585 | .665 | .983 |
| v13 | 243.97 | 678.930 | .680 | .983 |
| v14 | 243.83 | 675.454 | .691 | .983 |
| v15 | 243.97 | 669.757 | .829 | .982 |
| v16 | 243.60 | 672.938 | .774 | .982 |
| v17 | 243.53 | 668.878 | .828 | .982 |
| v18 | 243.70 | 675.183 | .646 | .983 |
| v19 | 243.67 | 666.230 | .848 | .982 |
| v20 | 243.80 | 670.028 | .856 | .982 |
| v21 | 243.83 | 668.626 | .840 | .982 |
| v22 | 243.67 | 677.402 | .630 | .983 |
| v23 | 243.63 | 670.792 | .709 | .983 |
| v24 | 243.80 | 665.407 | .850 | .982 |
| v25 | 243.80 | 675.131 | .768 | .982 |
| v26 | 243.77 | 672.668 | .684 | .983 |
| v27 | 244.00 | 676.759 | .708 | .983 |
| v28 | 244.00 | 665.724 | .841 | .982 |
| v29 | 243.93 | 677.513 | .698 | .983 |
| v30 | 243.87 | 663.085 | .886 | .982 |
| v31 | 243.87 | 664.740 | .906 | .982 |
| v32 | 243.97 | 666.654 | .852 | .982 |
| v33 | 244.03 | 678.516 | .683 | .983 |
| v34 | 243.97 | 667.206 | .835 | .982 |
| v35 | 243.93 | 669.582 | .806 | .982 |
| v36 | 243.97 | 662.654 | .901 | .982 |
| v37 | 243.93 | 659.168 | .914 | .982 |

Item-Total Statistics

| | Scale Mean if Item Deleted | Scale Variance if Item Deleted | Corrected Item-Total Correlation | Cronbach's Alpha if Item Deleted |
|-----|-------------------------------|--------------------------------------|--|--|
| v38 | 243.90 | 663.197 | .903 | .982 |
| v39 | 243.87 | 665.568 | .881 | .982 |
| v40 | 243.93 | 671.789 | .813 | .982 |
| v41 | 243.90 | 668.093 | .827 | .982 |
| v42 | 243.83 | 677.523 | .702 | .983 |
| v43 | 243.73 | 666.202 | .803 | .982 |
| v44 | 243.63 | 675.344 | .695 | .983 |
| v45 | 243.73 | 672.823 | .669 | .983 |
| v46 | 243.70 | 668.769 | .724 | .983 |
| v47 | 243.80 | 666.441 | .765 | .982 |
| v48 | 244.10 | 682.231 | .536 | .983 |
| v49 | 244.27 | 675.030 | .656 | .983 |
| v50 | 244.20 | 676.303 | .744 | .983 |
| v51 | 244.43 | 684.461 | .353 | .983 |
| v52 | 244.37 | 691.206 | .148 | .983 |
| v53 | 244.60 | 692.455 | .084 | .984 |
| v54 | 243.83 | 673.937 | .744 | .982 |
| v55 | 243.87 | 676.533 | .676 | .983 |
| v56 | 244.00 | 662.345 | .875 | .982 |
| v57 | 244.00 | 668.621 | .821 | .982 |
| v58 | 243.80 | 675.476 | .611 | .983 |
| v59 | 243.87 | 668.464 | .867 | .982 |



ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง



ที่ อว 8612.2/๖๗๗

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

10 กันยายน 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้มีพระศกาศศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นายอุดม อรุณราช นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในบริบทยุทธศาสตร์ชาติ” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน หรือรองผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้อำนวยการผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่บัณฑิตศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

นักศึกษา โทร. 08 1496 4414

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา(สพม.)

| | | |
|-------------------------------|------------|--------------------|
| 1. โรงเรียนสารธรรมวิทยาคาร | สพม.เขต 37 | จังหวัดน่าน |
| 2. โรงเรียนหนองเรือวิทยา | สพม.เขต 25 | จังหวัดขอนแก่น |
| 3. โรงเรียนทรายมูลวิทยา | สพม.เขต 28 | จังหวัดยโสธร |
| 4. โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม | สพม.เขต 22 | จังหวัดนครพนม |
| 5. โรงเรียนสกลวิสุทธิ | สพม.เขต 10 | จังหวัดสมุทรสงคราม |
| 6. โรงเรียนสระยายโสมวิทยา | สพม.เขต 9 | จังหวัดสุพรรณบุรี |
| 7. โรงเรียนประจันตราษฎร์บำรุง | สพม.เขต 7 | จังหวัดปราจีนบุรี |
| 8. โรงเรียนปากน้ำหลังสวนวิทยา | สพม.เขต 11 | จังหวัดชุมพร |

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา(สพป.)

ภาคเหนือ 20 โรงเรียน

| | |
|-----------------------------|---------------------|
| 1. โรงเรียนวัดนาทะเล | สพป.อุตรดิตถ์ เขต 1 |
| 2. โรงเรียนบ้านแม่พริก | สพป.พะเยา เขต 1 |
| 3. โรงเรียนบ้านใหม่ | สพป.ลำปาง เขต 1 |
| 4. โรงเรียนบ้านวังน้ำขาว | สพป.กำแพงเพชร เขต 1 |
| 5. โรงเรียนบ้านโป่งน้อย | สพป.เชียงใหม่ เขต 1 |
| 6. โรงเรียนบ้านดอนไชย | สพป.ลำปาง เขต 3 |
| 7. โรงเรียนบ้านปางยาง | สพป.น่าน เขต 2 |
| 8. โรงเรียนบ้านสักล่อ | สพป.พะเยา เขต 2 |
| 9. โรงเรียนวัดท่าจี้ | สพป.นครสวรรค์ เขต 2 |
| 10. โรงเรียนอนุสรณ์รัฐประชา | สพป.แพร่ เขต 2 |
| 11. โรงเรียนห้วยวาริใต้ | สพป.นครสวรรค์ เขต 3 |
| 12. โรงเรียนชุมชนบ้านแหง | สพป.ลำปาง เขต 1 |
| 13. โรงเรียนบ้านวังหาด | สพป.สุโขทัย เขต 1 |
| 14. โรงเรียนบ้านหาดสูง | สพป.นครสวรรค์ เขต 1 |
| 15. โรงเรียนบ้านป่อยาง | สพป.อุทัยธานี เขต 1 |
| 16. โรงเรียนบ้านปางถ้ำ | สพป.พะเยา เขต 2 |
| 17. โรงเรียนบ้านในเวียง | สพป.แพร่ เขต 1 |
| 18. โรงเรียนบ้านวังดาว | สพป.น่าน เขต 1 |
| 19. โรงเรียนบ้านอุมลอง | สพป.ลำปาง เขต 2 |
| 20. โรงเรียนบ้านทรายขาว | สพป.อุตรดิตถ์ เขต 2 |

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 41 โรงเรียน

- | | |
|----------------------------------|-----------------------|
| 1. โรงเรียนบ้านดอนข้าวหลาม | สพป.นครพนม เขต 1 |
| 2. โรงเรียนบ้านแท่งเจริญวิทย์ | สพป.กาฬสินธุ์ เขต 3 |
| 3. โรงเรียนบ้านหนองมดแดง | สพป.บุรีรัมย์ เขต 3 |
| 4. โรงเรียนบ้านหนองแล้ง | สพป.อุบลราชธานี เขต 1 |
| 5. โรงเรียนบ้านหนองระเวียง | สพป.นครราชสีมา เขต 1 |
| 6. โรงเรียนบ้านคอนสาร | สพป.ชัยภูมิ เขต 2 |
| 7. โรงเรียนบ้านนาดินดำ | สพป.เลย เขต 2 |
| 8. โรงเรียนบ้านวังไฮ | สพป.มุกดาหาร |
| 9. โรงเรียนบ้านท่าคำรวม | สพป.บึงกาฬ |
| 10. โรงเรียนพระครูวิทยา | สพป.บุรีรัมย์ เขต 1 |
| 11. โรงเรียนบ้านนางาม | สพป.ยโสธร เขต 2 |
| 12. โรงเรียนชุมชนบ้านกุดตุ้ม | สพป.หนองบัวลำภู เขต 1 |
| 13. โรงเรียนบ้านโคกอารักษ์ | สพป.สุรินทร์ เขต 1 |
| 14. โรงเรียนบ้านกุดปลาตุก | สพป.อำนาจเจริญ |
| 15. โรงเรียนบ้านดอน | สพป.นครราชสีมา เขต 5 |
| 16. โรงเรียนบ้านท่าขวน | สพป.ชัยภูมิ เขต 3 |
| 17. โรงเรียนบ้านน้ำอ้อมน้อย | สพป.ศรีสะเกษ เขต 2 |
| 18. โรงเรียนบ้านหนองแปน | สพป.อุบลราชธานี เขต 4 |
| 19. โรงเรียนบ้านดอนยาว | สพป.บุรีรัมย์ เขต 2 |
| 20. โรงเรียนบ้านนาอุดม | สพป.อำนาจเจริญ |
| 21. โรงเรียนบ้านท่าหลวงนาคำ | สพป.อุบลราชธานี เขต 5 |
| 22. โรงเรียนบ้านซับตะเคียน | สพป.นครราชสีมา เขต 4 |
| 23. โรงเรียนบ้านโพนดินแดง | สพป.ยโสธร เขต 2 |
| 24. โรงเรียนบ้านโคกศรีเจริญ | สพป.เลย เขต 2 |
| 25. โรงเรียนโคกสะอาดแก่งวิทยา | สพป.ชัยภูมิ เขต 2 |
| 26. โรงเรียนบ้านหัวคำ | สพป.อุบลราชธานี เขต 1 |
| 27. โรงเรียนชุมชนบ้านวังเพิ่ม | สพป.ขอนแก่น เขต 5 |
| 28. โรงเรียนจินดาอารมณ | สพป.มหาสารคาม เขต 3 |
| 29. โรงเรียนบ้านนาคุณ | สพป.อุดรธานี เขต 4 |
| 30. โรงเรียนบ้านหินร่องโนนสวรรค์ | สพป.ขอนแก่น เขต 5 |

- | | |
|--|---------------------------|
| 31. โรงเรียนบ้านหนองมะเฒ่า | สพป.มหาสารคาม เขต 3 |
| 32. โรงเรียนบ้านโนนม่วง | สพป.หนองบัวลำภู เขต 2 |
| 33. โรงเรียนบ้านโนนแดง | สพป.ชัยภูมิ เขต 1 |
| 34. โรงเรียนหนองโนวิทยาคม | สพป.กาฬสินธุ์ เขต 2 |
| 35. โรงเรียนบ้านน้อย | สพป.สุรินทร์ เขต 3 |
| 36. โรงเรียนบ้านกานต์สามัคคี | สพป.อุดรธานี เขต 4 |
| 37. โรงเรียนบ้านน้ำคำน้อย | สพป.ร้อยเอ็ด เขต 2 |
| 38. โรงเรียนบ้านโนนงาม | สพป.หนองบัวลำภู เขต 2 |
| 39. โรงเรียนบ้านคำเชียง | สพป.มุกดาหาร |
| 40. โรงเรียนบ้านโนนพอก | สพป.สกลนคร เขต 2 |
| 41. โรงเรียนอนุบาลศิลาลาด | สพป.ศรีสะเกษ เขต 2 |
| ภาคกลาง 13 โรงเรียน | |
| 1. โรงเรียนวัดเชิงกระบือ | สพป.นนทบุรี เขต 1 |
| 2. โรงเรียนวัดประโชติการาม | สพป.สิงห์บุรี |
| 3. โรงเรียนวัดโบสถ์ | สพป.พระนครศรีอยุธยา เขต 2 |
| 4. โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ | สพป.ราชบุรี เขต 2 |
| 5. โรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์ | สพป.นครปฐม เขต 1 |
| 6. โรงเรียนวัดพิหารแดง | สพป.สุพรรณบุรี เขต 1 |
| 7. โรงเรียนวัดธรรมเจดีย์ | สพป.ลพบุรี เขต 1 |
| 8. โรงเรียนบ้านคลองตัน | สพป.สมุทรสาคร |
| 9. โรงเรียนคลองพระอุดม | สพป.ปทุมธานี เขต 1 |
| 10. โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ | สพป.ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 |
| 11. โรงเรียนวัดสระสี่เหลี่ยม | สพป.นครปฐม เขต 1 |
| 12. โรงเรียนวัดในกลาง | สพป.เพชรบุรี เขต 1 |
| 13. โรงเรียนเขาดินวิทยาการ | สพป.กาญจนบุรี เขต 1 |
| ภาคตะวันออก 5 โรงเรียน | |
| 1. โรงเรียนวัดไผ่แก้ว | สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 2 |
| 2. โรงเรียนวัดหน้าพระธาตุ | สพป.ชลบุรี เขต 2 |
| 3. โรงเรียนวัดขุนช่อง | สพป.จันทบุรี เขต 1 |
| 4. โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุงศักดิ์ | สพป.ฉะเชิงเทรา เขต 1 |
| 5. โรงเรียนวัดพนมพริก | สพป.ตราด |

ภาคใต้ 13 โรงเรียน

- | | |
|---------------------------|-------------------------|
| 1. โรงเรียนบ้านพรุใน | สพป.พังงา |
| 2. โรงเรียนวัดเนกขัมมาราม | สพป.นครศรีธรรมราช เขต 3 |
| 3. โรงเรียนบ้านปากน้ำ | สพป.ระนอง |
| 4. โรงเรียนวัดหนองสมาน | สพป.ตรัง เขต 1 |
| 5. โรงเรียนวัดคลองเปิด | สพป.สงขลา เขต 1 |
| 6. โรงเรียนวัดหญ้า | สพป.นครศรีธรรมราช เขต 1 |
| 7. โรงเรียนบ้านเตापูน | สพป.พัทลุง เขต 1 |
| 8. โรงเรียนวัดบางไปไม้ | สพป.สุราษฎร์ธานี เขต 1 |
| 9. โรงเรียนบ้านดอนไทรงาม | สพป.ชุมพร เขต 1 |
| 10. โรงเรียนบ้านโคกศิลา | สพป.นราธิวาส เขต 1 |
| 11. โรงเรียนวัดนางพระยา | สพป.นครศรีธรรมราช เขต 1 |
| 12. โรงเรียนบ้านเขาทอง | สพป.กระบี่ |
| 13. โรงเรียนวัดนาสัก | สพป.ชุมพร เขต 2 |





ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของของท่าน คำตอบเหล่านี้จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด

2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

2.2 ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ

2.3 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก

3. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นายอุดม อรุณราช

นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร



<http://gg.gg/m15dl>

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ไม่เกิน 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ตำแหน่งหน้าที่การงาน

ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียน

ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก

5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ไม่เกิน 5 ปี

6 – 10 ปี

11 – 15 ปี

16 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ เมื่อท่านพิจารณาแล้วเห็นว่าตัวแปรในแต่ละข้อเป็นตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

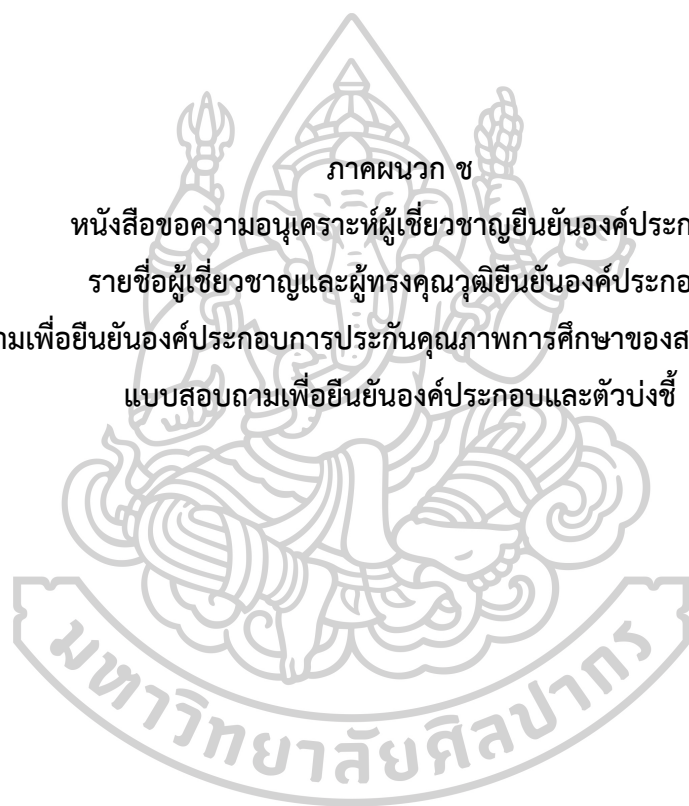
| ข้อที่ | องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|------------------------------|---|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| ภาวะผู้นำของผู้บริหาร | | | | | | |
| 1 | ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ | | | | | |
| 2 | ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ | | | | | |
| 3 | ผู้บริหารมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการและการจัดการ | | | | | |
| 4 | ผู้บริหารบริหารจัดการโดยนำการควบคุม กำกับ ติดตาม การจัดการศึกษา โดยยึดมาตรฐานการศึกษาเป็นทิศทางในการพัฒนา | | | | | |
| 5 | ผู้บริหารเป็นผู้นำการขับเคลื่อนคุณภาพ และสื่อสาร สร้างความตระหนักให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง | | | | | |

| ข้อที่ | องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--------------------------|---|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 6 | ผู้บริหารบริหารจัดการให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในที่สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืน | | | | | |
| 7 | ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน | | | | | |
| ทรัพยากรการบริหาร | | | | | | |
| 8 | สถานศึกษามีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน | | | | | |
| 9 | สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี | | | | | |
| 10 | สถานศึกษามีห้องสมุดที่ให้บริการเทคโนโลยีและทรัพยากรสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม | | | | | |
| 11 | สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ | | | | | |
| 12 | สถานศึกษามีสื่อตำราเรียน สื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างเพียงพอ | | | | | |
| 13 | สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ | | | | | |
| 14 | สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา อย่างเพียงพอ | | | | | |
| 15 | สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย | | | | | |
| การบริหารจัดการ | | | | | | |
| 16 | สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน | | | | | |
| 17 | สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อบรรลุตามเป้าหมายรายปี | | | | | |
| 18 | สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา | | | | | |

| ข้อที่ | องค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|-----------------------------|---|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 19 | สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น | | | | | |
| 20 | สถานศึกษามีแนวทางและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย | | | | | |
| 21 | สถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา | | | | | |
| 22 | สถานศึกษามีระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ | | | | | |
| 23 | สถานศึกษาบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล | | | | | |
| 24 | สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงาน บทบาท หน้าที่ ผู้รับผิดชอบ และคู่มือและแนวทางการปฏิบัติงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา | | | | | |
| การจัดการเรียนการสอน | | | | | | |
| 25 | ครูมีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา | | | | | |
| 26 | ครูมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล | | | | | |
| 27 | ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย | | | | | |
| 28 | ครูจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ | | | | | |
| 29 | ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ | | | | | |
| 30 | ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ | | | | | |
| 31 | ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก | | | | | |

| ข้อที่ | องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|-------------------------------------|---|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 32 | ครูตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน | | | | | |
| 33 | ครูมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหา พัฒนาผู้เรียน | | | | | |
| 34 | ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ | | | | | |
| 35 | ครูมีการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น | | | | | |
| การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล | | | | | | |
| 36 | สถานศึกษามีระบบการนิเทศการสอน และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอ | | | | | |
| 37 | สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา | | | | | |
| 38 | สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา | | | | | |
| 39 | สถานศึกษามีระบบและกลไกในการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา | | | | | |
| 40 | สถานศึกษามีเครื่องมือติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา | | | | | |
| 41 | สถานศึกษามีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง | | | | | |
| 42 | ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจในการให้บริการการศึกษาของสถานศึกษา | | | | | |
| เครือข่ายความร่วมมือ | | | | | | |
| 43 | คณะกรรมการสถานศึกษารู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด | | | | | |
| 44 | คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย | | | | | |

| ข้อที่ | องค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|-----------------------|--|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 45 | ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา | | | | | |
| 46 | สถานศึกษามีเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา | | | | | |
| 47 | องค์กร ภาคราชการที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมร่วมกับสถานศึกษา ในการวางแผนและขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษา อย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย | | | | | |
| คุณภาพผู้เรียน | | | | | | |
| 48 | ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณ | | | | | |
| 49 | ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา | | | | | |
| 50 | ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร | | | | | |
| 51 | ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม | | | | | |
| 52 | ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา | | | | | |
| 53 | ผู้เรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติตามที่ สถานศึกษากำหนด | | | | | |
| 54 | ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด | | | | | |
| 55 | ผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม | | | | | |
| 56 | ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น | | | | | |
| 57 | ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ | | | | | |
| 58 | ผู้เรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย | | | | | |
| 59 | ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย | | | | | |



ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญยื่นข้อประกอบ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิยื่นข้อประกอบ

แบบสอบถามเพื่อยื่นข้อประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบสอบถามเพื่อยื่นข้อประกอบและตัวบ่งชี้



ที่ อว 8612.2/716

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

๗ ตุลาคม 2563

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้อยู่อาศัยในถิ่นที่อยู่

เรียน ดร.ชินฤดี บุตะเขียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายอุดม อรุณราช รหัสนักศึกษา 57252933 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในบริบทยุทธศาสตร์ชาติ” ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใ้รขออนุญาตจากท่านเป็นผู้อยู่อาศัยในถิ่นที่อยู่ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันองค์ประกอบ

1. ดร.ชันทัดดี บุตะเขี้ยว
 วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต(กศ.ด.) การบริหารและการจัดการการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ
 และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงศึกษาธิการ
2. ดร.รุ่งนภา รุ่งเรืองศิลป์
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต(ค.ด.) การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ
 กลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ
 และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงศึกษาธิการ
3. ดร.วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(ปร.ด.) การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ
4. ดร.ณัฐกรณ์ คำชะอม
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(ปร.ด.) การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบ่อฝูด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
5. ดร.ทวิช แจ่มจำรัส
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(ปร.ด.) การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5



แบบสอบถามเพื่อยืนยันองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้เป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัย ซึ่งเป็นการยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของของท่าน ในประเด็นความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมต่อไป

2. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

นายอุดม อรุณราช

นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

| ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน | ความ ถูกต้อง | | ความ เหมาะสม | | ความ เป็นไปได้ | | เป็น ประโยชน์ | | ข้อเสนอแนะ |
|---|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-------------------|-----------------|------------------|-----------------|------------|
| | เห็นด้วย | ไม่ เห็นด้วย | เห็นด้วย | ไม่ เห็นด้วย | เห็นด้วย | ไม่ เห็นด้วย | เห็นด้วย | ไม่ เห็นด้วย | |
| 47. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา | | | | | | | | | |
| 48. ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยม ที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด | | | | | | | | | |
| 49. ผู้เรียนมีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคม | | | | | | | | | |
| 50. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบใน การทำงานร่วมกับผู้อื่น | | | | | | | | | |
| 51. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ | | | | | | | | | |
| 52. ผู้เรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบน ความแตกต่างและหลากหลาย | | | | | | | | | |
| 53. ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย | | | | | | | | | |

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ประวัติผู้เขียน

| | |
|-------------------|---|
| ชื่อ-สกุล | นายอุดม อรุณราช |
| วัน เดือน ปี เกิด | 28 มกราคม 2516 |
| วุฒิการศึกษา | พ.ศ. 2537 สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) วิชาเอกการประถมศึกษา วิทยาลัยครุกาญจนบุรี (โครงการครุทายาท) พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2557 ศึกษาต่อในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร |
| ประวัติการทำงาน | พ.ศ. 2537 – 2543 อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดมณีสวรรค์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2543 – 2544 อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดอมรวดี อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2544 – 2547 ครูใหญ่โรงเรียนศาลแม่อากาศ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2547 – 2548 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศาลแม่อากาศ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2548 – 2548 ผู้อำนวยการโรงเรียนศาลแม่อากาศ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2548 – 2558 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากง่าม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2558 – 2563 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมสถิต์วราราม อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2563 – ปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอมรวดี อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม |
| ที่อยู่ปัจจุบัน | 12 หมู่ 7 ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 75110 |

